

BOEM@

REVISTĂ DE LITERATURĂ ȘI ARTĂ - ISSN: 2066-0154
septembrie 2015 (Anul VII) Nr. 79 (9 / 2015)

BOEM@

Live Literature

septembrie 2015 (Anul VII) Nr. 9 (79) - 40 pagini

ISSN 2066-0154

Apare sub egida ASPRA

Asociația Scriitorilor pentru Promovarea Realizărilor Artistice

Editor: S.C. InfoRapArt Galați - Editura InfoRapArt

9 / 2015

COLEGIUL DE REDACȚIE

Director: Petre Rău
Redactor-șef online: Mihail Gălățanu
Redactor șef adjunct: Victor Cilincă
Redactori: Paul Sân-Petru, Constantin Oancă, Coriolan Păunescu, A.G.Secară, Dimitrie Lupu, Denisa Lepădatu, Cristina Roșu, Maria Ieva, Nastasia Savin
Grafică: Elena-Liliana Fluture
Tehnoredactare: Daniela Cașu
Colaboratori: Maria Timuc (București), Luca Cipolla (Italia), Dan Verejanu (Chișinău), Petru Jipa (Germania), Melania Cuc (Bistrița), Tănase Carașca (Tulcea), Alexandra Mihalache (Slobozia), Marian Hotca (Baia Mare), Mirela Savin (Constanța)

Revista literară BOEMA o puteți citi și pe site-ul

www.boema.inforapart.ro

actualizat permanent de: InfoRapArt

Email: boema@inforapart.ro,

petrerau@yahoo.com

Telefon: **0726 337376, 0740 596225, 0336 800313**

ADRESA REDACȚIEI: Str.Regimentul 11 Siret, Nr. 17, Bloc C20, Ap. 42, parter, Galați, 800331

Abonamente: boema@inforapart.ro, tel: **0726 337376**

În numele libertății absolute de exprimare, autorii răspund în mod direct de conținutul materialelor publicate.

Literatură și Artă

DIN CUPRINS

Poezie: Ioan Vasiu (p.13), Ionuț Caragea (p.14), Mihaela Farcaș (p.23), Mihai Doloton (p.26), Mihaela Butuc (p.26), Tabita Lavinia Pop (p.27), Marilena Velicu (p.30), Georgeta Muscă-Oană (p.32), Lucian Ioniță (p.38), Vasile Dan Marchiș (p.38)

Proză: Cristian Biru: Închisoarea berberă (p.3), Al. Florin Țene: Ion și Ioan - înțelepții din Transalpina (p.6)

Cronică de carte: Dumitru Anghel: Instituția, de Gheorghe Bacalbașa (p.9), Lucia Pătrașcu: Îndrăgostirea de zmeu, de Petre Rău (p.19)

Eseu: Alexandru Cocetov: Încercarea iubirii (p.31)

Note de lectură: Olimpiu Vladimirov: Jocul șanselor în destinul lui Panait Cerna (p.21), Melania Cuc: Cornel Cotuțiu și "Cărăbușii de sub pernă" (p.34) / Elena M. Câmpian și "Dulcele (său) amar" (p.35) / Silvia Bitere pe "Via del Mar" (p.36)

Personalități: Marin Ifrim: Ultimii mohicani: Ion Gheorghe și Liviu Ioan Stoiciu?! (p.24)

Oglinda cărților: Iuliu-Marius Morariu: Shusaku Endo, "Tăcere" (p.8)

Eveniment: Redacția: Festivalul Internațional de Poezie "Renata Verejanu", ediția a II-a, Chișinău, 1-2 septembrie 2015 (p.15), Premianții Festivalului... (p.16), Simpozionul Poeta "metaforei în flăcări" - Renata Verejanu (p.17), Lansare de carte la Salonul Internațional de Carte, Chișinău 2015 (p.17), Congresul Mondial al Eminescologilor (ediția a IV-a) (p.18)

Restituiri: Ion Pârâianu: Câteva personalități ale literaturii române din neamul pârâienilor (p.25)

Opinii: Al. Florin Țene: Complotul literaturii române (p.22)

Umor: Lucia Pătrașcu: Șarje amicale (p.33), Tănase Carașca: Pamflete (p.37)

Cărți: Redacția: Cărți sosite la redacție (p.39)

Grafică:

Coperta I: Oleg Shuplyak – Peintre surréaliste ukrainien

Coperta a IV-a: Pablo Picasso – Abc205

Interior: desene de Elena-Liliana Fluture

www.boema.inforapart.ro

Cristian BIRU

Închisoarea berberă

Bunicul stătea nemișcat cu gura căscată în fața generalului Essau și a lui Iulian Sărăcuțul. Pielea uscată de vânt și de trecerea anilor, clocotind de riduri îi dădea un aer de reptilă. Călugarul era cu doi pași în urma generalului, dar era atât de înalt încât, dădea impresia că generalul îl poartă pe creștin pe umeri ca pe un parazit nefast, cum sunt creaturile magice damnate care se lipesc de corpul unui om și-l chinuie toată viața. Sătenilor le era teamă de călugărul acesta care ar fi putut fi mai degrabă un ifrit¹ al deșertului, un duh rău închis într-o sticlă, altfel nimeni nu-și explica influența teribilă pe care o avea asupra stăpânului. Dar ce era cel mai ciudat cu acest venetic, era faptul că le înțelegea limba atât de bine, încât, când trecea pe lângă berberi, Iulian lăsa impresia că deja știe ce gândesc. De la un timp călugărul apărea în așezare zidit de silueta generalului ca o caracatiță lipită de ceafa unei victime. Ca de obicei stăpânul îl asculta ca un ghiocel. La câțiva pași în spatele bunicuțului erau adunați toți berberii din Matmatta cu familiile lor așteptând cu frunțile în nisip, neînțelegând ce li se cere, abia îndrăznind să respire pentru că era prima oară când stăpânul îi aduna. Când auzi ce vrea stăpânul, bunicuțul deschise gura larg să lase aerul să intre în el și abia atunci îl înțelese pe omul înalt care stătea în spatele stăpânului. Îl citi ca pe un cuvânt cu litere de piatră, apucând pe fiecare cu mâna și apreciind greutatea fiecărui semn în dezvăluirea sensului. Își aminti moartea lui hamda Tawil și toate secretele acestui străin straniu căzură ca niște arme capturate, ca niște trofee, iar străinul cu toată existența lui deveni deodată transparent ca o statuie de sticlă prin care bunicuțul vedea perfect, deși era orb. Vântul intră în trupul bunicuțului ca într-un nai scoțând un sunet ciudat, un fel de țipăt care deschidea melodiile la nunțile berberilor, melodii pe care deșertul alb din Matmatta le murmură și acum pentru urechile celor care știu să asculte. Bunicuțul duse mâna la gură ca și cum ar fi oprit un sughiț și se întoarse cu fața răvășită de riduri spre direcția creștinului de parcă s-ar fi uitat fix în ochii lui, deși nu avea cum să-l vadă.

Când a murit Mohamad Tawil în Matmata, vestea s-a răspândit în tot deșertul și-au început să vină la căpătâiul mortului puzderie de oameni de toate națiile, cu toate că Tawil fusese un simplu hamda, adică un căutător de urme în deșert. Când potera căuta un răufăcător ascuns în deșert îl chemau pe Tawil, iar acesta găsea fugarul doar privind cerul ca și cum ar fi privit într-o oglindă. Au venit la înmormantare cele cinci fiice ale lui Tawil - Rager, Shayma, Haula, Olfa și Kautar și cei doi băieți, Yasser și Tawfik. Băieții au venit ultimii, fiind în solda lui Salah-ud-In aveau serviciul după deșertul El Hamma într-o garnizoană din Vechea Sirie. Când au descălecat cei doi fii în fața casei, Yasser care era mai tânăr a intrat în curte și a căzut la căpătâiul tatălui, mângâindu-i pomeții cu lacrimile de pe

obraz. Surorile lui cu muslimile și părul ud i-au făcut loc și l-au luat în brațe. Tawfik care era mai în vârstă și avea un grad militar mai mare, văzând atâta lume, și-a păstrat calmul, și-a salutat neamurile, și-a îmbrățișat mama, dar când a văzut oasele tatălui, n-a mai putut să se abțină și-a început să plângă ca un copil, chipul deformându-i-se de suferință. Cu fața umedă ca oglinda unui izvor de munte, s-a aplecat și i-a sărutat mortului vinele îngroșate de boală. Văzând câtă lume continuă să vină, mama Mahbuba hrănind invitații și familia cu puțină salată mishuya² și cușcuș, se întrebă fără să vrea: -De unde să mai iau mâncare pentru oamenii ăștia? Un tuareg din Sammara auzind-o, i-a strecurat în mână o pungă de tzekini, iar Mahbuba privind tzekinii, nici nu știa cât valorează pentru că nu mai văzuse niciodată astfel de bani din aur. Femeia ar fi dat toți banii din lume, să fie hamda în viață. Cutremurându-se de suferință, femeia dădu din cap, stăpânindu-și umbra unei lacrimi. Mai multe femei apărură lângă ea și-o ajutară la spălat vasele. Câțiva bărbați din familie plecară în suq-ul³ din Douze și se întoarseră cu fructe, legume și saci de cușcuș și mentă. Spre seară tot cartierul era plin de scaune albe și cuiburile de oameni sorbind ceai verde în jurul vaselor kanun⁴ pline de carbuni încinși spuneau povești despre hamda Tawil care fusese un om neînchipuit de blând și bun. Din înalt așezarea sclipea ca un pumn de nestemate răsfirate în rochia de turcoaz a unei prințese. Un fost evadat povestea cum hamda l-a prins în deșert după ce se ascunsese două nopți într-o vizuină de hiene lănoase. Arătându-și urmele de mușcăături și cicatricele, karmatul, se lovi peste coapse amintindu-și:

-El stătea pe o piatră așteptându-mă în trecătoare. Zice: "Stai jos lângă mine, știu că ți-e foame. Am adus niște făină și am făcut niște pâine." Și eu zic: "Hamda, nu vezi că sunt înarmat? Dacă te omor?" "Am lăsat potera mai încolo, n-ai pe unde să mai scapi. Pe mine poți să mă omori, dar va trebui să-i omori și pe cei care te caută. Mai bine stai jos și mănâncă." Ce era să fac? M-am așezat și-am mâncat. Mi-era tare foame. Și dacă mă ascundeam într-o gaură de șarpe, râse karmatul ridicându-și mâna ciungă, hamda tot te găsea.

-Zice lumea că te vedea prin cer ca într-o oglindă. Așa voia el să pară, dar era deștept hamda, îndrăzni să vorbească un derviș. Era atent la tot, la pietre, la vânt, la umbre, la temperatură. Noi fugeam de el și ne-am ascuns după niște pietre. Am zis că-l prindem în ambuscadă și când colo el era chiar deasupra noastră, la nivelul ceții. Nu l-a văzut nimeni. Îl ascundea un perete de abur. Ne-a explicat că suntem înconjurați și n-am mai avut ce face. Întotdeauna frigea o lipie gustoasă și-o împărțea cu fugarii. Am mâncat și eu pâine de la hamda, zâmbi dervișul dezvelindu-și gura știrbă.

... săgeata i-a intrat în rinichi, se auzi la un alt cuib pe stradă, dar uite că a supraviețuit și a crescut șapte copii. De multe ori se pișa sânge. O dată îi devenea capul rece și trebuia să-i pun o basma fiartă pe tâmpile c-altfel se ducea. Cu rinichii bolnavi, sângele i se încheaga, dar uite că Allah i-a dat zile și și-a văzut copiii mari.

(continuare în pag. 4)

Niște tuaregi venind dinspre Kebili spre defileul Matmata ca o pădure de piatră scrâșnind în bătaia vântului se apropiară prudenți de pârâu și-și adăpară caii în liniște, privind spre cartierul luminat ca tabăra unei armate în campanie. Prevăzători, uitându-se mereu în spate în jocul de penumbre depănat de lumina lunii printre coloanele imense de piatră, se îndepărtară fără zgomot spre nord ocolind așezarea.

Trei zile tot orașul a mâncat pentru prima oară, după multă vreme pe îndestulate deși era zodia tâlharilor. Bunicuțul își amintea acum perfect înmormântarea lui Mohamad Tawil. În ochiul lui orb imaginile amintirilor de atunci erau cristaline ca și când ar fi fost privite de un copil. Fiind cel mai bătrân din așezare, bunicuțul fusese așezat pe o rogojină chiar la capul mortului. Una dintre fetele lui Tawil îl hrănea cu cușcuș amestecat cu suc de roșii pentru că bunicuțul avea un singur ciot negru de dinte în gingia de sus.

La un moment dat în curte a intrat un străin înalt. A apărut ca din pământ pentru că a fost observat când era deja la picioarele subțiri ale mortului. Un tuareg aruncă iute o privire spre hainele străinului dar tuaregul din Samara, cel care strecurase bani în mâna Mahbubei, îl liniști cu un semn. Tawfik întorcându-se spre străin cu chipul plâns și chinuit de pierderea de tată, observă rasa de culoarea leprei și-l privi pe străin cum atinge picioarele mortului. Era atâta respect în acest gest, încât frații îl lăsară pe străin la veghe, iar străinul, stăpânindu-și o vreme tristețea începu să plângă mut. Unul dintre puști, nepot al Tawil, când se ridicase străinul să plece, îi văzu teaca sabiei. Simțind pe străin cum se îndepărtează, cum trece pe lângă cuiburile de musulmani, bunicuțul gândi că omul ăsta, dacă a venit până aici în mijlocul berberilor trebuie să aibă un curaj nebun.

Un curaj nebun și o sabie, gândi bunicuțul, poate asta e cheia stăpânului nostru pe care-l așteptăm de atâta timp.

A doua zi, un copil intră în chilia bunicuțului și-i zise repede :

-Bunicuțule, străinul acela care a venit la mort, nu a plecat încă?

Bunicul deschise ochiul orb ca și când ar fi vrut să apuce cuvintele puștiului să le cântărească greutatea mai bine.

-S-a urcat pe una din coloane și stă acolo. A ridicat un fel de cort.

-Un fel de cort?! zise bunicuțul complet uluit.

-Ce să facem, bunicuțule, să urcăm pe munte și să-l alungăm cu pietre?

-Nu ne-a făcut niciun rău. Un străin care vine să locuiască în deșert, se plimbă fără teamă printre arabi și vine la înmormântarea unui berber... nu am mai pomenit așa ceva. Ca orice copac și omul are rădăcinile lui. Unde sunt rădăcinile, acolo se duce și omul. Dacă rădăcinile lui sunt în altă parte, o să plece aiurea. Străinul nu a venit degeaba aici. De stâncile acelea fierbinți nu se apropie nici corbii. Deșertul o să ne spună despre el dacă e ceva de zis, spuse bunicuțul cu fața plină de riduri înspre apus. Soarele în deșert se topea în el însuși, în propriul incendiu, astfel încât părea că universul îi înconjoară pe berberi cu nisipuri violete și pe deasupra și pe dedesupt, că nu se mai știa unde începe pământul și unde începe cerul. Bunicuțul parcă se bucura de acest spectacol de

culori, orb fiind.

Într-o dimineață apărură din senin doi călăreți înarmați care întrebă despre străin și berberii speriați îi duseră la bunicuț.

-De ce-l căutați, întrebă bunicuțul privind ca prin ceața spre cei doi? Vreți să-l omorâți?

-Nu, Doamne Ferește, zise unul dintre călăreți, fratele meu este taglabit⁵, se duce să se spovedească. Preotul ăsta este foarte cunoscut în deșert. Se numește Iulian Sărăcuțul. Chiar creștin, este un om bun și blând.

-Este creștin... repetă adânc bunicuțul privind, fără să vadă de fapt, după călăreții care-și legară caii de un arbust și începură să urce spre defileu.

-Ce înseamnă, bunicuțule, creștin? întrebă o femeie.

-Creștin, oftă bunicuțul după o vreme, este unul care crede în Isa.

-Și noi nu credem în Isa, Musa, Muhamad?

-Creștinii spun că Isa este fiul lui Allah făcut împreună cu Maryam.

-Sbhan Allah! se cutremură femeia, dar noi nu o să acceptăm niciodată așa ceva.

-Unii mai acceptă, zise bunicuțul greu rămânând cu gura căscată.

-Și spovedanie ce înseamnă, bunicu', întrebă un berber?

-E greu de spus ce înseamnă. Creștinii se duc și-și mărturisesc păcatele la imamii lor și după asta se simt mai ușurați pentru că...

-Pentru că?

-Pentru că păcatele le sunt iertate.

O rumoare străbătu mulțimea, iar bunicuțul plecă fruntea pentru că în momentul acela se gândea dacă străinul de pe stânci le-ar putea fi stăpân și i-ar putea scăpa de tâlhari, dar un stăpân creștin ar fi fost prea mult pentru berberi. Mult prea mult. Din păcate, gândi bunicuțul, este creștin. La un moment dat deșertul vorbi din nou despre străin. A fost a doua oară. Într-o dimineață când bunicuțul privea spre defileu bucurându-se de petele de lumină desfăcute în conștiința sa ca niște nuferi înfloriți pe oglinda unui lac și se gândea oare ce mănâncă străinul pe stânci, intră în Matmatta un fel de caravană, iar berberii nedumeriți îi aduseră bunicuțului un mag de dincolo de mare care părea pers.

-Samuel, e numele meu. Asalam Alekum.

-Salam, zise bunicuțul încercând să-i ghicească fața.

-Îl caut pe fratele Iulian Sărăcuțul. Se spune că locuiește aici, în Matmatta.

-Știi că e creștin? întrebă bunicuțul precaut.

-Știu.

-Ai venit să-l omori?

-Doamne ferește, am venit să-i cer sfatul.

-Să-i ceri sfatul? În ce privință?

Magul se uita chiorâș la berberi.

-Eu studiez clima și calculez când e timp frumos, când e secetă... Am niște instrumente.

-Noi, zise bunicuțul după o vreme, apăsând fiecare cuvânt, n-avem nevoie de instrumente să știm când se face frumos afară.

-E mai complicat decât atât, uneori trebuie să pre-

(continuare în pag. 5)

zic pentru regele meu când este eclipsă. Instrumentele mă ajută să calculez distanțele dintre planete. Am auzit că el le calculează altfel, pur și simplu fără niciun instrument.

-Sbhan Allah, Arabi... dar oare cum face asta?!

-Din câte am auzit eu, se folosește de culorile pe care le transmite planeta. Pentru el cerul e albastru pentru că se află la o anumită distanță. Îmi spui acum unde e?

-Acolo locuiește, zise bunicuțul arătând cu degetul exact în direcția coloanei de piatră spre vârf.

Apoi deșertul a mai vorbit o singură dată înainte să vină adevăratul stăpân al Matmattei, Essau trimisul lui Allah. A fost chiar înainte să lovească tâlharii. Essau i-a așteptat singur în Hanul Ciorii și i-a hrănit cu cușcuș putred. După care a aruncat hainele de serv și s-a îmbrăcat în armură și-a zis: -Eu sunt Essau Israel, general al lui Saladin. Toți sunteți arestați. Predați armele și vă las viața. Cine ridică sabia va muri. După care i-a tăiat unul câte unul și n-a mai lăsat pe nimeni în viață. Exact așa s-a întâmplat, toate triburile până dincolo de Kebili povestesc faptele de arme ale lui Essau, unele dintre ele recitându-se sau cântându-se la spartul nunților ori la botez. Dar în săptămâna în care au năvălit tâlharii în Matmatta, nimeni nu bănuia că în locurile acestea va veni un general al lui Salah-ud-In Alyubi.

Înainte de a veni Essau în Matmatta, cam două zile înainte sau trei, străinul a coborât de pe stânci și a luat o cutie de la o caravană, dar după ce a plecat caravana a apărut de după o dună un tâlhar înarmat până-n dinți. Berberii au ieșit din bordeie să vadă ce se-ntâmplă.

-Cutia asta, i-a zis fratele Iulian tâlharului are niște oseminte. Niște oase. N-are nicio valoare pentru tine.

-Dacă nu-mi dai cutia te spintec, am văzut cum a fost păzită ca pe o comoară și cum ridică tâlharul iataganul, fratele Iulian se băgă sub cal, iar tâlharul pierzându-și echilibrul căzu de pe cal izbindu-se-ntr-o piatră. Degeaba îl udară berberii cu apă pe față. Tâlharul era țeapăn.

Auzind asta bunicuțul le spuse berberilor: -Urcăți-mă pe stâncă, trebuie să vorbesc acum cu străinul ăsta. Urcând pe stânci, bunicuțul fu surprins de aerul proaspăt de pe înălțime. Era mai răcoare decât în vale. Lumina era atât de plăcută, încât bunicuțul zâmbi la gândul c-ar putea muri chiar atunci pe vârful stâncilor, transformându-se într-o rază de lumină care ar fi putut călători prin cosmos până la capătul timpului. Coloanele de piatră nu erau degeaba acolo. Când ajunse pe creastă, dus pe brațe de berberi, vântul dinspre răsărit scoase un sunet ascuțit ca și cum ar fi fost împiedicat în trecerea lui de o cocioabă de lemn. Un pic mai încolo străinul fierbea ceva la foc mic. "Sbhan Allah, fierbe frunze de cedru! gândi bunicuțul înțelegând cum se hrănește străinul." Ascultând cu atenție fiecare obiect de pe creastă, bunicuțul deschise larg gura uluit, când străinul îi vorbi în tamassa, străvechea limbă a berberilor pe care, dacă, o mai vorbeau câteva familii.

-De ce nu plecați din Matmatta? întrebă Iulian luându-l pe bunicuț pe sus și așezându-l mai încolo pe o băncuță de piatră. Nu sunteți nomazi? Plecați undeva unde tâlharii nu vă pot găsi.

-Suntem nomazi, zise bunicuțul derutat pentru că fusese luat în brațe de străin, simțind o putere neobișnuită în brațele acestuia; nici nu apucă să salute și străinul acesta deja știa ce gândește...dar ne-am legat de locurile astea, am prins rădăcini aici, continuă bunicuțul abia mișcând gura larg deschisă. Ne-am săpat cu greu case în piatră.

Iar locurile au frumusețea lor. Mai e și pâraul Matmatta. De multe ori nu avem ce mânca dar avem măcar apă. Bunicuțul miroși plăcut impresionat o pală de aer și-și dădu seama că piatra mirosea așa. Atunci înțelese prezența florilor sălbatice aranjate cu grijă la baza pietrei. Simțind apoi o umbră atingându-i fruntea, zâmbi cu gura căscată.

-Mă așteptam să mă inviți în cort.

-Nu este cort, e o bisericuță dintr-un singur lemn.

-O bisericuță dintr-un singur lemn, zise înțelegând bunicuțul. Ai venit aici în misiune.

-Nu vreau să convertesc pe nimeni. Caut doar liniștea mea.

-Liniștea, repetă bătrânul pronunțând cuvântul cu atenție, cercetându-l ca pe un vas de lut care ar fi putut avea o fisură. Până îți găsești tu liniștea ai putea fi stăpânul nostru pentru o perioadă, măcar să ne scapi de talhari. Îți dăm cușcuș și te slujim cu credință. Cum spui tu, așa facem.

-Deșertul e plin de tâlhari. Dacă nu vin unii, vin alții.

-Știu că ai sabie, învață-ne să luptăm.

-Sabia e să-mi apăr bisericuța. Sunt călugăr ortodox, nu pot fi stăpânul nimănui. Dar, puteți veni aici, să vă adăpostiți, bătrânii, copii și femeile, zise Iulian privind spre trupul uscat de insectă al bunicuțului. Le va fi destul de greu tâlharilor să urce până aici. Pe înălțimi puteți să vă apărați mai bine.

Și chiar așa a fost, când au năvălit tâlharii și Essau s-a luptat cu ei la Hanul Ciorii, berberii s-au adăpostit lângă bisericuța dintr-un singur lemn. Bunicuțul își amintea acum perfect mai ales și pentru că Iulian, văzându-i pe berberi cum se închinau cu genunchii stâlciți de piatră, i-a invitat să se roage în bisericuța din lemn. Într-un colț musulmanii se închinau până la pământ murmurând: "Bismilil Allah-i Rahmani Rahim⁶"... iar în celălalt Iulian Sărăcuțul făcându-și cruce, atingând podeaua cu trei degete unite, ca semn al Sfintei Treimi murmură: "Tatăl nostru Care ești în ceruri, sființească-se numele Tău, fie împărăția Ta, precum în cer așa și pe pământ"...

Bunicuțul zâmbi amintindu-și. Clipi o dată din ochiul orb și văzu deodată toate semnificațiile faptelor. Mai devreme sau mai târziu, deșertul spune totul. Vântul înălță un fir de nisip de-a lungul peretelui de piatră ca un fragment de melodie tristă compusă de cine știe cine la începutul timpului. Nu degeaba își aminti de moartea lui Mahomed Tawil, căruia străinul acesta îi mângâiasse picioarele. Amintirile vin în mintea omului cu un rost. Bunicuțul știa ca un om înțelept să-și înțeleagă memoria. La moartea lui hamda au venit cu familiile lor cele cinci fete Rager, Shaima, Olfa, Kautar și Haula, dar hamda mai avusese o fată, Aiisa. O fată subțire, cu urme de luat sânge pe tâmpile, așa cum se ia sânge copiilor prea nervoși. Da, bunicuțul, își aducea aminte perfect de această fetiță cu trăsăturile dulci dar ferme ca muchia ascuțită de piatră. Când o băteau frații, de-i sunau creierii în cap, ea le spunea: "Bateți-mă ca după aceea, să vă pară rău și să plângeți după mine". Se spunea în Matmatta că

(continuare în pag. 7)

Al Florin ȚENE

ION ȘI IOAN – ÎNȚELEPTII DIN TRANSALPINA

În primăvară, când muntele mai purta pecetea zăpezii și firicele de apă se revărsau în văile unde iarba mijea a verde, Ion fiul lui Ionescu din Lonești, cioban cunoscut de pe valea Oltului a luat hotărârea să treacă dincolo, în Ardeal, cu cele zece oițe țurcanе gestante. Atâtea îi mai rămăseseră după inundații. Pleca să-și caute o nevastă harnică și bună de făcut copii. „Numai bine, până trec muntele, oile mele vor făta și cu banii luați pe jumătatea de miei voi putea face nuntă”, gândea Ion, luând drumul Brezoiului, mergând agale în urma oilor. „Am s-o învăț să-mi facă fasole bătută, frecată cu usturoi!” medita bărbatul lovind cu măciuca câte o piatră ce-i răsărea în fața opincilor, legate până sub genunchi cu nojițe din piele de porc... Din când în când fluiera printre dinți la oițele ce priveau cu jind la apa limpede a Lotrului.

După atâtea mers, a strigat scurt la oi. Acestea s-au oprit ca la o comandă, privind la stăpânul așezat pe marginea unei stâci, năpădit de gânduri. „Puterea unui cioban se măsoară în greutatea biruite!”

- Bărrr! Duceți-vă să beți apă! A strigat, aruncând spre ele cu un șomoioag de iarbă uscată.

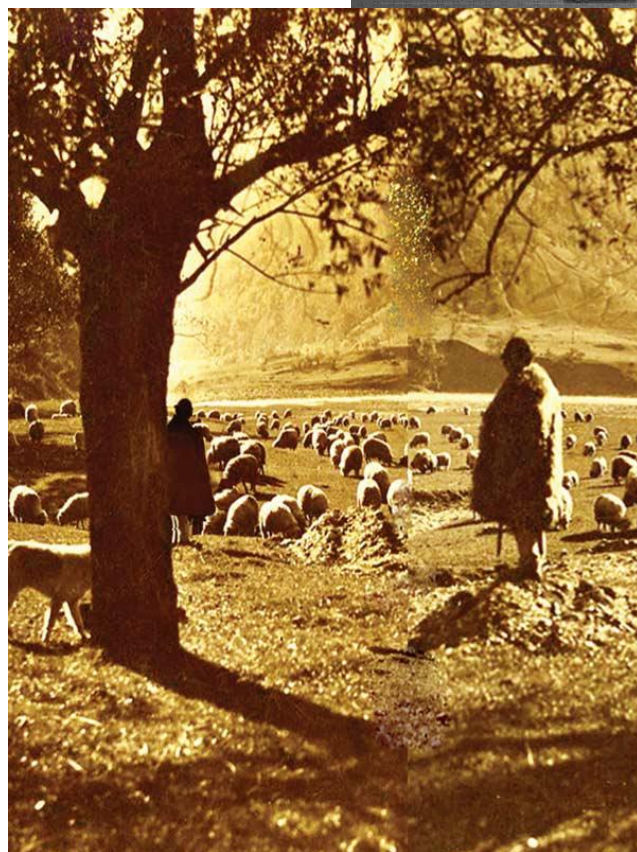
După o odihnă de mai bine de o oră, în timp ce autoturisme și basculante treceau cu viteză pe lângă micul grup de oi, Ion s-a hotărât să treacă în fața turmei, ca mioarele să-l urmeze docile pe poteca ce șerpuia pe lângă drumul asfaltat ce ducea spre Voineasa. „Frumoase locuri. Sunt clipele ce le trăiesc din plin, salvându-mi trecutul, astfel mă fac să cuceresc viitorul...” gândea Ion urcând spre pisc. Astfel, au trecut trei zile și două nopți dormind în mijlocul oilor, învelit cu șuba făcută tot din blană de oaie, cu căciula neagră de lână trasă pe frunte.

*

Ioan al lui Ioan din Ioancău, cătun de pe lângă Sebeș Alba, s-a hotărât să se însoare cu o olteancă de prin zona Munteniei. Nici nu se topiseră bine petecele de zăpadă de pe Transalpina, că ciobanul, adunând cele zece oi gestante, ce-i mai rămăseseră în urma inundării satului de către râul Sebeș, devenit una cu Mureșul, a început să urce pe Transalpina, mănând oile cu fluieratul său caracteristic, printre dinții rari din față. „Am să-mi găsesc o femeie, iute și harnică. Am să o învăț să-mi facă balmoș și mulți copii!” gândea Ioan din Ioancău, fluierând la oile sale, ori de câte ori trecea pe lângă ele câte o mașină.

Luase hotărârea asta, să plece din satul natal, după ce din gospodăria sa nu mai rămăsese nimic. „Dacă trebuie să aleg între două rele, gândea Ioan din Ioancău, am ales pe cel care nu l-am încercat până acum!”

Urca alene și cu răbdare pe drumul ce ducea către vârful Urdele. Abandonase de mult șoseaua asfaltată, și își conducea oile pe o potecă de munte, folosită de ciobani. Cizmele din piele de bou lăsau în urmă adânciturile tocurilor ce se umpleau imediat cu apa mustind în iarba de pe potecă. Se simțea liber, el cu cerul și oile lui. „Mă simt slobod, eu și Dumnezeu, dar acest cost este că am acceptat responsabilitatea destinului!” Prin minte îi treceau tot felul de gânduri, unele mai năstrușnice decât altele. „Dacă nu-mi găsesc soață, cum îmi doresc?! Sunt bucurii, în viață care pot să mă înjosească, dar și înfrângeri care mă pot împlini!”. ...Și astfel au trecut trei zile și două nopți

dormind, înfășurat în șubă și cu clopul tras pe frunte, în mijlocul oilor.

*

Cu cât urcau, cu atât cerul era mai albastru și aerul mai curat. Ion și oile lui au ajuns pe platforma de pe vârful Urdele. Și-a făcut palmele strașină la ochi să vadă mai bine cine vine dinspre sensul spre care dorea să meargă. „Poate este unul ca mine. S-o fi săturat și el de satul său și acum își caută norocul. A ajuns, fir-ar să fie, la concluzia că viața poate fi înțeleasă privind înapoi, dar trăită privind înainte. Căci de-aia și el și eu mergem spre înțeleptele noastre!”

Ioan, mai având câteva minute până să ajungă pe platforma mult visată, s-a oprit din urcare și cu oile strânse în jurul său și-a pus palmele strașină la ochi, pentru alungarea razelor de soare ce-l orbeau, să distingă omul ajuns sus. Acesta părea o statuie cioplită în bazalt. „O fi om bun? O fi om rău? Sau o fi unul ca fostul meu vecin care părea pâinea lui Dumnezeu. Vorba aceea, îți împrumuta umbrela pe timp de soare, dar o cerea înapoi în momentul în care începea să plouă!”

Soarele îi învăluia cu razele sale blânde de primăvară din preajma Paștelui.

- Ziua bună la dumneata, om cinstit!

- Bună să-ți fie inima! l-a răspuns Ion ștergându-și obrazul cu dosul palmei. Dar ce vânt te aduce pe umeata în aceste locuri?

- La fel ca pe dumitale!

- Adică?!

- Nu e zăbavă să vorovim fără să spunem nimic. Musai e să-ți spun...?!

- Dacă dorești...

- Iacă... mă duc în Oltenia să-mi găsesc norocul!

(continuare în pag. 7)

- Dar dumneata?

- Mă duc în Ardeal să-mi caut sorocul!

- Spune așa, omule... Hai să ne hodinim oleacă pe stâncă asta că timp avem...

- Se spune că vremurile schimbă lucrurile. Dar... realitățile ne spun că noi trebuie s-o facem!

- Musai, este cum zici... Dar... drumețule, vorovim, vorovim, cum îi stă bine drumețului, dar nu ne-am cunoscut! Pe mine mă cheamă Ioan din Ioancăul de lângă Sebeș.

- Bine zici Ioane! Mie îmi zice Ion din Ionești de Vâlcea!

- Măi, Ion când te-am zărit aici, sus cu oile lângă tine, mi-am zis: aista îi un hoț de animale care vrea să treacă dincoace.

- Hei, Ioane... s-a dus cu haiducia! Așezându-și mătoasa de lână albă mai bine pe umeri, a continuat. Mă gândesc că un minut de îndoială face cât o veșnicie de suferință.

- Ai dreptate! Dar prin pustietățile aistea te poți aștepta la orice! Însă, o vorbă înțeleaptă spune că eșecul nu ne va doborî atâta timp cât hotărârea mea de a reuși e de-ajuns de puternică.

- Așa e, cum zici!

- Nea, oiță!... A strigat Ioan la oile sale care încercau să se amestece cu ale lui Ion.

- Lasă-le! Se cunosc și ele cum o făcui eu cu `mneata. Numai așa se cunosc oamenii și animalele. Fiindcă taina existenței umane nu constă în a trăi, ci și în a ști pentru ce trăiești.

- Ai dreptate! După cum am aflat unul de la altul, fiecare avem drumul nostru în căutarea unei soațe.

- Cum îți este nevasta, așa îți este și cinstea casei. Trebuie să știi să ți-o alegi. S-o cunoști. Fiindcă cunoașterea vorbește. Iar înțelepciunea ascultă.

- Și, ziceai că treci la noi în Ardeal?

- Musai să trec! Vreau să-mi fac o familie, cu o nevastă harnică, să știe să-mi facă mămăligă și fasole frecată.

- Să te duci în satul meu, Iancău, de lângă Sebeș, e o văduvă cu casă, lângă beserică, are de toate, harnică și strângătoare...

- Păi... de ce e a părăsit-o bărbatul!

- A trecut la Domnul! S-a răsturnat cu tractorul... Dacă te duci la ea să-i vorovești că eu te-am trimis. Ioan din Ioancău. Nu e departe. Cum cobori, ajungi în Sebeș, o iei la dreapta, mergi vreo patru kilometri și ajungi în sat.

- Așa am să fac!... Am și eu o femeie în comuna mea. Pe cinste, pentru `mneata!

- Amu aștept să-mi spui `mneata!

- Coborând, ajugi în Brezoi, apoi o iei la dreapta spre Căciulata, Călimănești, Râmnicul Vâlcea, și mai mergi, timp de a mânca o pâine, spre Drăgășani, și ajungi la Ionești. Comună mare. Să ai grijă să nu-ți calce mioarele careva cu mașina. E circulație mare până la Govora.

- Griješc! Și pe la noi se circulă bogăt...

- Când ajungi întrebi de Maria lui Mecherel. Stă lângă școală. Îi spui de Ion al lui Ionescu, ciobanul.

- A fost măritată?

- Da! E femeia înecatului de la baraj. Își căuta și ea jumătatea. Ai din sat ziceau că e rea de muscă... Dar nu e adevărat. Ști cum e... gura satului-i slobodă.

- Am s-o caut... Amu zic și eu ca omul. Voi încerca. Încercarea moarte n-are! Zise Ioan făcându-și o țigare dintr-o bucată de ziar mototolită în jeb și tutun scos dintr-o tabacheră veche, ținută în ițari.

După ce a tras un fum în piept, după care îl expiră afară, Ioan a spart liniștea așternută între ei.

- Voi căuta s-o fac fericită, deoarece fericirea este armonia dintre ceea ce gândește omul, ceea ce spune și ceea ce face... E bună de muncă?

- E haitoșe! Are acarteturi, ceva animale...

- Înseamnă că-i fainoșe! Nu e ca Leana din capul satului care are chef să facă ceva, dar începând de mâine...

- Foarte bine! Cărui bărbat nu-i plac muierile? În primul rând le iubim pentru frumusețea lor și în al doilea rând pentru că fac copii.

- Adică oameni!

Ion și-a pus mâinile streășină la ochi și-a privit la poziția soarelui pe cer.

- Bade! E trecut de amiază. E timpul să ne despărțim.

- Călătorului îi stă bine cu drumul...

- Brrr!

După care Ion a fluierat printre dinți. Oile s-au luat după el, coborând agale spre Ardeal.

- No! Amu veniți după mine, mioarelor... Grăi Ioan, sculând oile culcate pe niște smocuri de iarbă, cu bota ce o avea în mână. Încet, cu mica turmă după el, a luat drumul Munteniei.

Amândoi coborau pe căi diferite, având în suflet speranța. În urma lor tricolorul arborat pe cea mai înaltă stâncă flutura pe cerul înalbastrit de senin.

(urmăre din pag. 5)

această fată fugise după un tânăr de altă credință. Bunicuțul dădu din cap dându-și seama de ce nici frații lui Hamda nu fuseseră prezenți la înmormântare. După cutuma cea veche când o fată se căsătorește cu un necredincios, părintele și frații trebuie s-o găsească și s-o omoare. Când străinul, îl ridicase de pe piatra pe care se așezase și-l puse pe băncuță, îl ridicase de pe un mormânt. De asta miroasea piatra a flori sălbatice. Asta e obiceiul creștinilor. Pun flori la mormânt ca și cum le-ar dăruia mortului. Își fac o băncuță pe care stau să vegheze mortul și să-i vorbească. "Acolo e îngropată Aiisa", gândi supris bunicuțul.

¹ ar. Duh, creatură magică

² ar. salată tradițională, iute, condimentată din nordul Africii

³ ar. piață

⁴ ar. vase din lut ars la soare speciale pentru cărbunii incinși

⁵ Arab creștin

⁶ ar. Doamne, Dumnezeu..., formulă de invocare a lui Dumnezeu

(va urma)

Iuliu-Marius MORARIU

Shusaku Endo, "Tăcere"
Editura Polirom, Iași, 2014

Deși nu desconspiră nici măcar în parte conținutul romanului, adverbul ce denumește ultima carte a japonezului Shusaku Endo te îndeamnă totuși, parcă într-un mod insistent, să o citești. De-altminteri, o tăcere apăsătoare străbate parcă întreaga operă, chiar și atunci când personajele dialoghează de zor; o tăcere metafizică, pe care părintele Rodrigues, personajul principal, o simte și o reclamă cu consecvență.

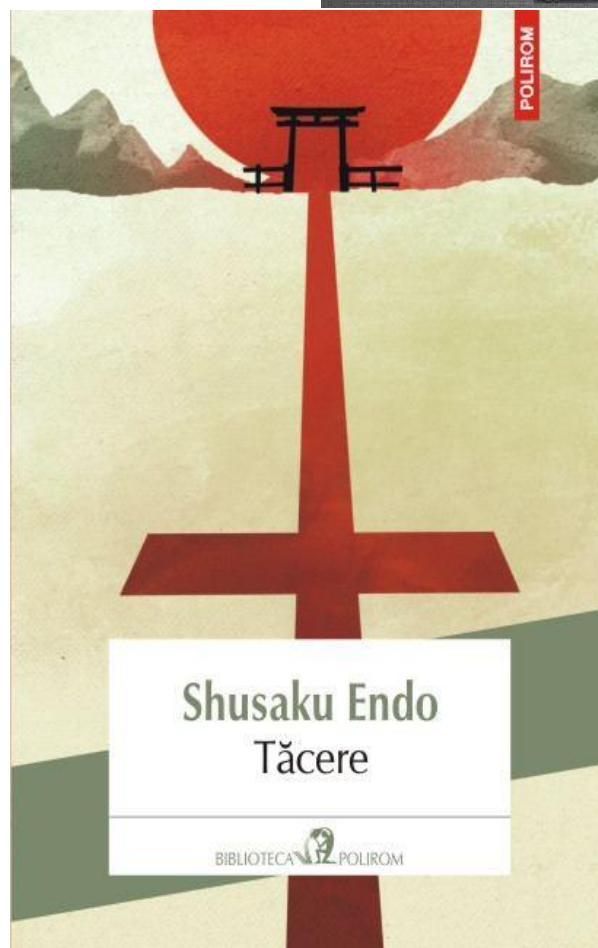
Acțiunea, plasată în secolul al XVII-lea, are în centru activitatea a doi misionari clandestini, debarcați pe coastele Japoniei în timpuri de grea prigoană pentru creștinism. Itinerarul lor este reconstituit atât pe baza unor rapoarte pe care mai-sus pomenitul cleric le trimite cu consecvență superiorilor săi, cât și pe baza unor documente adiacente, precum jurnalul unui slujbaș la biroul comercial Olandez de acolo. Uneori, acolo unde documentele sunt lacunare sau se opresc, naratorul intervine, oferind lămuriri suplimentare și prezentând stările interioare ale personajelor, sau pigmentând dialogurile cu descrieri sinestezice, pentru ca tabloul să fie complet.

Motivul misiunii celor doi companioni, sacerdoții Galupe și Rodrigues¹ îl constituie atât zelul lor misionar, pe care mai-marii lor se străduiesc inițial să îl tempereze, cât și apostazia conslujitorului Ferreira, cunoscut mediilor eclesiastice drept un mare misionar, de care ei doresc să se încredințeze la fața locului. Călătoria lor, îndelungată și lipsită de incidente majore, este descrisă în cel dintâi capitol și în prima parte a celui următor (17-31). Debarcarea și primele interacțiuni cu creștinismul autohton, mediate de Kichjiro, un japonez cu un caracter slab și nestatornic pe care cei doi tovarăși îl tocimesc să le fie ghid, sunt apoi descrise în cadrul celui de-al doilea (pp. 32-40).

Apoi, preotul Rodrigues, care preia pentru o vreme rolul de personaj-narator, descrie, într-o manieră similară personajelor lui James Clavell², aspecte relevante privitoare la civilizația locală și la modul de a se manifesta al creștinilor de aici (pp. 41-60). De altfel, cu această populație, cei doi preoți vor interfera constant, atât înainte, cât și după depistarea lor de către autoritățile de acolo.

Întâlnirile cu personajele de prim rang precum fostul preot Ferreira sau Inoue, guvernatorul păgân al provinciei Chigoko, care reușea să smulgă prin multiple metode renunțarea la credință din partea preoților și a credincioșilor de rând, sunt și ele descrise cu multă măiestrie de către autorul japonez. Izbit inițial de blândețea celui din urmă cu care poartă un dialog cât se poate de civilizat, marcat de inteligența cu care îi răspunde și frapat de realitatea unor concepții expuse într-o manieră cât se poate de plastică³, Rodrigues sfârșește prin a înțelege duplicitatea lui.

Întâlnirile cu Ferreira, devenit Chuan după lepădarea de Hristos sunt mai dese ca cele cu guvernatorul. În timpul lor, dialogurile înfiripate sunt și ele mult mai profunde, iar trăirile pe care le generează fiecare discuție cu acesta sunt de o intensitate imensă. Preotul apostat îi demonstrează pas cu pas că, într-o țară ca Japonia, creștinismul nu prinde rădăcini și că, de fapt, credința localnicilor nu este una creștină, ci o interpretare deformată a ei, distrugând, pas cu pas, constructele mentale pe care

acesta și le însușise, cu privire la misionarismul creștin⁴. Astfel, spre deosebire de colegul său Galupe, care moare martir, Rodrigues, devine Okada San'emon și moare ca un apostat, într-o colonie japoneză. Ferreira îl convinge puțin câte puțin de eșecul eforturilor sale și, îi cere să facă pasul final, spre a-i salva pe țărani persecutați din pricina lui⁵.

Dincolo de conținutul propriu-zis, interesant deopotrivă pentru teologie, psihologie, istorie și literatură, lucrarea se distinge și prin calitatea narațiunii, stilul plăcut și ineditul tematicii. Marele merit al lui Endo este acela de a ști să păstreze mereu suspansul și de a lăsa cititorul să raționeze el asupra unor chestiuni primordiale. Bunăoară, renunțarea la creștinism a personajului principal este descrisă pe scurt și fără prea multe referiri la frământările lui interioare. După eveniment, el prezintă doar câteva ipostaze cu metamorfoza personajului, fără a-i decipta însă resorturile intrinseci, iar moartea lui o descrie sec, cronicărește, întregind astfel misterul tăcerii ce învăluie întregul peisaj.

De aceea, cartea lui își merită pe deplin titlul, iar romancierul, elogiât deja în periodice internaționale de prim rang, își merită pe deplin laudele. Noi nu putem decât să semnalăm publicului această nouă apariție publicistică și să sperăm că setea de aventură în spațiul asiatic a cititorilor va fi cel puțin în parte ostoită prin lectura ei.

(continuare în pag. 12)

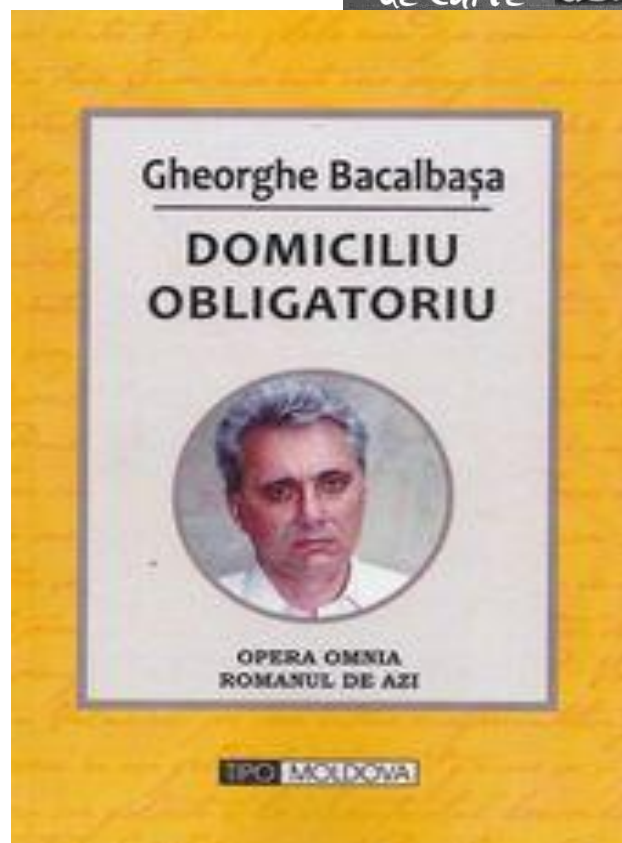
Dumitru ANGHEL

INSTITUȚIA de Gheorghe BACALBAȘA

Volumul de proză „*Instituția*”, Editura Tipo Moldova, Iași, 2015, 609 pagini, semnat de scriitorul Gheorghe Bacalbașa, în Colecția Opera Omnia „Romanul de azi”, are consistența epică a unei saga naționale, contemporană, cu anvergura unui „*Letopiseț al Țării României*” din ultima jumătate a veacului al XX-lea și începutul celui de al XXI-lea; o *cronică* dramatică a vrajbei noastre din zilele fierbinți ale *Dominoului* est-european din toamna și iarna lui 1989, când naiva și anacronica utopie social-politică a Comunismului s-a prăbușit, ca-ntr-un Carnaval de Operetă, cu personaje grotești, înlăturate de pe scena Istoriei, cu jertfe eroice, „la Timișoara și-apoi în toată țara”, care au anihilat mascarada ideologică prin cea mai autoritară... „ghilotină” a unei Revoluții moderne.

„*Instituția*”, un *letopiseț* modern, ar putea fi considerat volumul II al altui roman, „*Domiciliul obligatoriu*”, Editura Alma, Iași, 1995, reeditat în 2015, tot la Iași, dar la Editura Tipo Moldova, masiv și acesta, cu peste 300 de pagini, deoarece continuă evoluția socio-profesională și implicarea politică a celor mai importante personaje, cărora prozatorul-medic (specialist în obstetrică-ginecologie) le adaugă, le completează sau le cosmetizează, într-o nouă „fișă medicală”, comportamentală, *ADN-ul* politic, *gena* moral-etică, *grupa de sânge* partinică, într-o densitate și o intimitate biografică, cu mereu alte unghiuri, prin care surprinde originale ipostaze umane.

Un roman-manifest, ușor atipic sub aspectul construcției epice, mai ales din perspectiva densității faptelor și întâmplărilor, și a manierei stilistice originale – uneori... prea originale –, o tehnică a narațiunii cu un *mixaj melodios*, ca în ritmul sincopat al muzicii hip-hop!, ori o *oralitate* în exces de flux reportericesc, ca la transmisia unui meci de fotbal; o libertate de expresie până la sfidarea regulilor gramaticale de topică și de sintaxă elementară, fără subiect, fără predicat... O explicație ar putea decurge din caracterul dinamic al *evenimentelor-fundal*: Revoluția din Decembrie 1989, sau „Lovitura de stat”, după varianta... malițioasă a unor „cârcotași”, transmisă în direct la Televiziune, o *premieră*, care a uimit lumea liberă a Europei și de peste Ocean, un *spectacol* cu „eroi de mucava”, încăpățânându-se să rămână la putere, și cu eroi de-adevăratelea, care n-avea să fie doar... „*explozia mămăligii*” românești, cum s-a șarjat, ironic și nedrept, ci gestul demn și așteptat demult al demnității poporului român, chiar și în contextul laitmotivului Perestroikăi lui Gorbaciov

și a Domino-ului, care a dus până la urmă la prăbușirea unei ideologii anacronice, inițiată de Marx, pusă în operă de Lenin, acaparată de teroarea lui Stalin, compromisă definitiv de acoliții Lagărului Socialist, deși menținută în formula cea mai agresivă și aberantă în Coreea de Nord și continuată cu o „cosmetizare” surprinzător de eficientă în plan economic de China.

Așadar, Revoluția din Decembrie 1989 este decorul, scena, iar dr. Horia Preda este personajul principal, reprezentativ pentru o categorie socio-profesională ca oricare alta, lumea medicală în speță, din „cenușul” stereotip socialist; personajul cu o identitate de „*vioara întâi*” încă din paginile celui-lalt roman, „*Domiciliul obligatoriu*”, victimă în egală măsură a unei atmosfere, și sociale, și politice, din natura reală sau halucinatorie a evenimentelor relatate, cu o vizibilă disproporție între cele două planuri.

Personajul dr. Horia Preda este construit în cel puțin două ipostaze, *martor-erou* al Revoluției și *cronicar* fidel al evenimentelor, ceea ce mă determină să-l consider un *alter-ego* al prozatorului dr. Gheorghe Bacalbașa, din perspectiva percepției multiple a faptelor și a registrului caracterologic: participant întâmplător sau deliberat, ca în atâtea multiple ipostaze care au produs *eroii* cei reali ai Revoluției, cu destinul lor tragic, și nu... „eroii” contrafăcuți cu „certificatele” lor măsluite și imorale.

Horia Preda a trăit toată „odiseea” comunismului din preajma evenimentului important; lumea aceea în toată degradarea ei perpetuă, cu lipsurile materiale de tot felul și cu lipsa celor mai elementare libertăți, cu frigul din aparta-

(continuare în pag. 10)

mente și cu... „frigul” din sufile, cu demagogia imorală, cu cele două ore de emisiuni de televiziune, în care încăpeau doar Tovarășu’ și Tovarășa, cu cortegiul lor penibil și orgolios.

Există de la primele pagini ale romanului „Instituția” o gradare epică de *scenariu de film*: primele zvonuri, apoi ecouri, știri de la Timișoara, cu un șoc emoțional puternic, cu reacțiile precipitate ale Dictaturii, mai întâi acolo, în Vest, în Piața Operei, și-apoi în Capitală; „cu plecarea... suspectă a Tovarășului în Iran”, mitingul organizat cu „regia” arhicunoscută: „Secretarii de Partid au încolonat oamenii și au pornit către Piața Palatului” (pag.12-13).

Descrierea mitingului este... cinematografică: „Lumea s-a strâns în piață. În acel moment nu erau nici pentru el, nici împotriva lui”, iar finalul este de stop-cadru: „zvâcnirile amorse ale mulțimii, aburul friicii, strigătele, fața descumpănită a Tovarășului...” (Ibidem). Dr. Gheorghe Bacalbașa are... completate „fișele și radiografiile” tuturor momentelor Revoluției, înregistrate, probabil, din presa scrisă, din transmisiile radio și Tv sau din participarea directă, cu numeroase secvențe, unele dramatice, ca în cazul morților de la Timișoara incinerati și aruncați în canalizare; altele de tip zvonistic, ca în cazul „teroriștilor” nedovediți (!?); cu toți protagoniștii, cei care mureau eroic și tragic..., dar și cu cei care se expuneau pe ecranele televizoarelor, cu gândul ascuns al viitorului politic.

Secvențe de *Istorie* recentă, prezentate dintr-o perspectivă multiplă și, uneori, ipotetică asupra întâmplărilor și a... „personajelor”, la granița dintre absurd și o realitate crudă, nemiloasă, un tip de *maladie*, în afara patologiei din aria medicală, fără un diagnostic plauzibil, ca un blestem, după legile unei anatomii incontrollabile...

Dar și mai important este „filmul” de după Revoluție, când în cea mai importantă sărbătoare creștină, Crăciunul, „se împlinea legea dintâi, legea talionului. Dinte pentru dinte, ochi pentru ochi” (pag. 23), iar o națiune greu încercată dădea semne că ar vrea „să renască din propria cenușă ca pasărea Phoenix”, prilej pentru prozatorul Gheorghe Bacalbașa să modifice registrul epic cu un apetit rabelaisian pentru manifestarea imprevizibilă, surprinzătoare a unei *faune* cu apucături „ciocoiești” la „schimbarea gărzii”, cu o violență mai mult verbală, din aria de impact a situațiilor limită, cu tușee grele, grave, uneori, cu reacții frustrate și atitudini neortodoxe, pe fondul unui lexic, licențios să-i spunem!, mai ales în zona personajelor cu apucături agresive, vulgare, de educație precară.

Pe portativul unei *tehnici narrative paralele*, apar mai toate personajele preluate din „Domiciliul obligatoriu”, cu biografii completate în „Instituția”. Astfel, Niculae I. Nicolae, „fostul” director al Institutului de Chirurgie Funcțională și Reparatrice, și Horia Preda, noul director, profesori universitari amândoi, au statutul profesional hotărât de vechiul regim totalitar sau de noua democrație a studenților și a salariaților. Medicii Dumitrescu, eliberat din închisoare pentru... „delictul” medical al avorturilor, și Ioana Lujeriu, întorsă la București după... *exilul*

disciplinar din Maramureș, rămân în aceeași parametri morali și etici, dar Maria Coțoi, asistenta-șefă, revoluționara, este alt om, are alt statut social și profesional dar are mai ales unul de comportament, vivace, autoritară, ușor penibilă prin arțagul și ifosele acoperite de lozinca-acuzație, lozinca stigmat: „Ce-ai făcut în ultimii cinci ani!?”

Și, din nou Horia Preda, furat și nedreptățit în vechiul regim, dar cu aceeași verticalitate moral-umană și profesională și Niculae I. Nicolae, care se întoarce și în Institut, și în amfiteatre, ba chiar accede în Parlament, senator, cu sprijinul ocult al fostei Securități.

Prozator de tip clasic, *balzacian* sau *tolstoian* („Comedia umană” sau „Război și pace”), dincolo de... *apropieri*, care l-ar putea incomoda pe analistul fin Gh. Bacalbașa, în tehnica sa literară, cu largi volute și cu o ambiguitate insinuantă și incomodă, reușește să sondeze, cu acribia și insistență intoleranței, adâncimi de psihologie aplicată, dincolo de riscul unui „malpraxis” speculat de o lume ignobilă și bezmetică, controlată, manipulată de o *politică* perversă, în limitele unei democrații mimate, demagogice. Adică, un „*prim-plan*” din tehnica video a domnului Gheorghe Bacalbașa cu noua... nomenclatură, cosmetizată cu alifiile reclamei de duzină, Ion Iliescu și carismaticul *june-prim*, Petre Roman, cu puloverul proletar din dotare, contabilizat ca-ntr-un Top muzical de „*gura lumii slobodă*”, cu aluzii de mahala: „Nu vrem bani și nici valută / Vrem pe Roman să ne ...!” (pag. 230), în tonuri insolite și teatură erotică de poezie destrăbălată, grobiană, de *versuri forjate*, cu șarja ironică a prozatorului.

Și, pentru echilibrare, cu frecvente intermezzo-uri, între vijelioasele și involburatele acorduri din „*Vltava*” lui Bedrich Smetana sau *Preludii* nostalgice și romantice de Chopin, cu *povești*, uneori adevărate *Legende* despre familii boierești dintre cele două Războaie, cu tabieturile lor.... *boierești*, colecții de artă și viață tihnită, bulversată de brambureala comunistă; cu altfel de *povești* din lumea pitorească, uneori, brutală, alteori, a clasei muncitoare, aliată mai mult de paradă ideologică cu țărănimea, săracă, din care au fost excluși moșierii și chiaburii, cu violența unei uri furibunde, dirijată de un regim intolerant și imoral, lumea activiștilor de Partid, ideologi primitivi și intoleranți ai modelului sovietic, cu Stalin cu tot, și, mai apoi, cu stupida și „originală” variantă românească.

Romanul „Instituția” este o frescă social-politică, violentă mai ales, deși nu lipsită de o duioșie nostalgică, și o evidentă dragoste de oameni cu toate inerentele, patologicele lor păcate, nu neapărat cele condamnate de Biserică, cu fapte și întâmplări într-o alternanță de echilibru, între important și derizoriu, aparent prelucrată în clișee; o cronică vie, cum mai afirmam, în cel puțin trei repere temporale defi-

(continuare în pag. 11)

nitorii din Istoria României: perioada interbelică, comunismul și „originala” degringoladă de azi.

Iar relevante sunt dilemele, nu neapărat ale unui existențialism în plan filosofic sau religios, ci dilematicile realității socio-comportamentale, și din vechiul regim comunist, și din regimul *originalei* democrației de după Revoluție, cu un exemplu tot din zona personajelor: dr. Dan Vasilescu, ins duplicitar, cu un parcurs profesional și politic încă din studenție, în comunism, cu „relații” la Securitate, și după Revoluție, schimbând doar... „tehnica”, nu și... apucăturile!

Dar și reversul pozitiv al medaliei: dr. Ioana Lujeriu, martoră nedumerită, speriată, tristă, implicată direct și întâmplător în invazia minerilor lui Miron Cozma, care-i „vânau” pe tinerii în blugi, cu barbă, cu complicitatea imbecilă a... „oamenilor cinstiți!”, doctorița nedreptățită atunci, rănită acum de... „minerii în travesti” (!?), care declară onest și de-o moralitate sublimă: „...traumatism prin cădere. La serviciu nimeni nu a întreat-o nimic” (pag. 179).

Cronicar ordonat și disciplinat al „*Letopisețului Revoluției*”, domnul Gheorghe Bacalbașa începe „gospodărește” chiar cu anul 1989 și are argumente solide: Gorbaciov... „om însemnat. Două plăci mari, roșii, de angiom plan, îi acopereau fruntea ca două pete de sânge” (pag. 125), Glasnost, Perestroika, „Solidaritatea” din Polonia, Legea Domnului cu Honneker, Jivkov, Ungaria, Cehoslovacia..., București-ul și alegerile din „Duminica Orbului”, cu alte personaje, carismaticul Ion Iliescu, „om nu mare de stat, mândros și degrabă vărsătoriu de sânge... nevinovat în Piața Universității, când hoardele de mineri, adevărați sau... ușor fardați cu mânia proletară, au intrat în șut cu lămpașele și cu bâtele lor vindicative; altfel, om întreg la hire, neleneșu’...”, adică așa cum posibil l-ar fi putut vedea bătrânul cronicar Grigore Ureche.

Dominoul ajunge, cu o întârziere periculoasă, și în „țara muscalilor”, pe 19 august 1991, printr-o... „*Lovitură de Stat*”, cu Gorbaciov izolat în Crimeea, până când Boris Elțin rezolvă problema!

La București, are lor Referendumul pentru noua Constituție; Regele Mihai revine, în sfârșit, în România; Dr. Horia Preda este ales prorectorul Universității de Medicină și Farmacie „în mod democratic. Dar nu de studenți. S-a terminat cu puterea studenților”; toată România este într-o efervescență datorată de speranțe: „Merg autocarele spre Stambul: cu capete vidia, cu pânze de bomfaier, cu curve, cu rulmenți”, iar lozinca mobilizatoare a zilei este: „Bă! Numai proștii stau deoparte!” (pag. 245), urmată de alta și mai mobilizatoare: „Români, îmbogățiți-vă!” (pag. 328), și un spectacol-miraj: „*Caritas*-ul lui Stoica, din care s-a ales doar «*praful Speranței*»”, urmat de o altă „cacealma” și mai sinistă: „Prăbușirea F.N.I.-ului, ca a turnurilor gemene din New York: bruscă, teatrală și neașteptată”, dar „de plătit, au plătit mitocanii și pleava” (pag. 554), cu scuza imorală, ca un contrapunct burlesc, liniștitor: „Moartea unui om e o tragedie, moartea unui milion de ființe umane nu-i decât un fapt de statistică, a afirmat rece tovarășul Stalin” (pag. 555).

Și, din nou, cu ritmicitatea dintr-un „Preludiu” de Chopin, obsedant dar și liniștitor, viața cea de toate zilele dintr-un spital, cu săli de operație, cu tot acel

ritual al speranței pentru bolnavii, care nu mai așteaptă nimic nici de la Ion Iliescu, nici de la Câmpeanu, Rațiu sau Coposu și nici de la Regele Mihai I de România, sau în niciun caz de la confruntarea dintre „luceafărul huilei” și primul ministru Radu Vasile.

Romanul „*Instituția*” are frisoanele unui *interludiu* cinic, un roman al realului cenușiu dar cu anvergura unei epopei cu rezultatul prea multor speranțe spulberate brutal, un strigăt între ironie și disperarea mută, pentru o „cacealma” imorală, din care potul cel mare a fost perpetuu adunat, „cu mâinile amândouă”, de impostura și acolii ei, în aplauzele frenetice ale naivilor...; o carte de referință pentru un segment social-politic românesc, din care „*uvertura*” spectacolului democrației râvnite a eșuat în recviemul neșansei.

Nimic dintre năucitoarele „experimente” ale democrației postrevoluționare nu sunt omise în „*cronica*” domnului Gheorghe Bacalbașa: demolarea structurilor industriei românești realizată cu atâtea sacrificii și oferită „căutătorilor de fier vechi”, distrugerea sistemului național de irigații (...în curțile sătenilor zac stive de țevi din aluminiu, folosite la tot felul de... năstrușnice utilități!), primii milionari, apoi miliardari, îmbogățiți peste noapte din fondurile secrete ale familiei Ceaușescu, din patrimoniul financiar și imobiliar al U.T.C.-ului și al Sindicatelor, reîmproprietărirea incompletă și falsificată a țăranilor, afacerea veroasă a retrocedărilor cu acte falsificate, avocați „performeri” și notari care parafează acte frauduloase pentru a produce alt fel de nedreptăți, noii și pitoreștii moșieri și latifundiați, italieni și arabi, minerii, siderurgiștii, chimiștii transformați în șomeri, amăgiți cu iluzorii salarii compensatorii din care se grăbesc să-și cumpere televizoare și telefoane mobile, transformarea României într-o rentabilă piață de desfacere pentru produsele Europei și nu numai...: „Țară de vânzători, de paznici și de șoferi” (pag. 400).

Apoi, ca un *andante* săltăreț și vivace, o poveste de dragoste despre „Cum s-a născut și din ce s-a hrănit pasiunea lui Andrei Câmpeanu pentru Irina...” (pag. 406), secvențe epice în care prozatorul Gh. Bacalbașa modifică tonalitatea stilistică: fraze ample, stufoase, cu o gramatică sobră, elegantă și corectă, cu subiecte și predicate; care nu mai seamănă cu enunțurile sacadate, sincopate; de data aceasta cu descrieri spumoase, dialog viu, spiritual, chiar cu scene „fierbinți”, erotică cu „parfum de epocă”, cu o decență care vine din perspectiva analizei unui colecționar de artă: *nudul*, cu nimic din vulgaritatea unei anatomii condimentată licențios.

Și, printre ultimele „*file*” din *calendarul* prozatorului-cronicar, anul 1997, când vine în România Bill Clinton, președintele american, care „i-a trântit ușa în nas României pentru a intra în NATO”; moartea dr. Dumitrescu, care „Nu fusese bolnav niciodată”, Vadim Tudor se opune, în stilul său fulminant, „urcării în scaun” a domnului Iliescu, doctoriței Ioana Lujeriu (este devastată

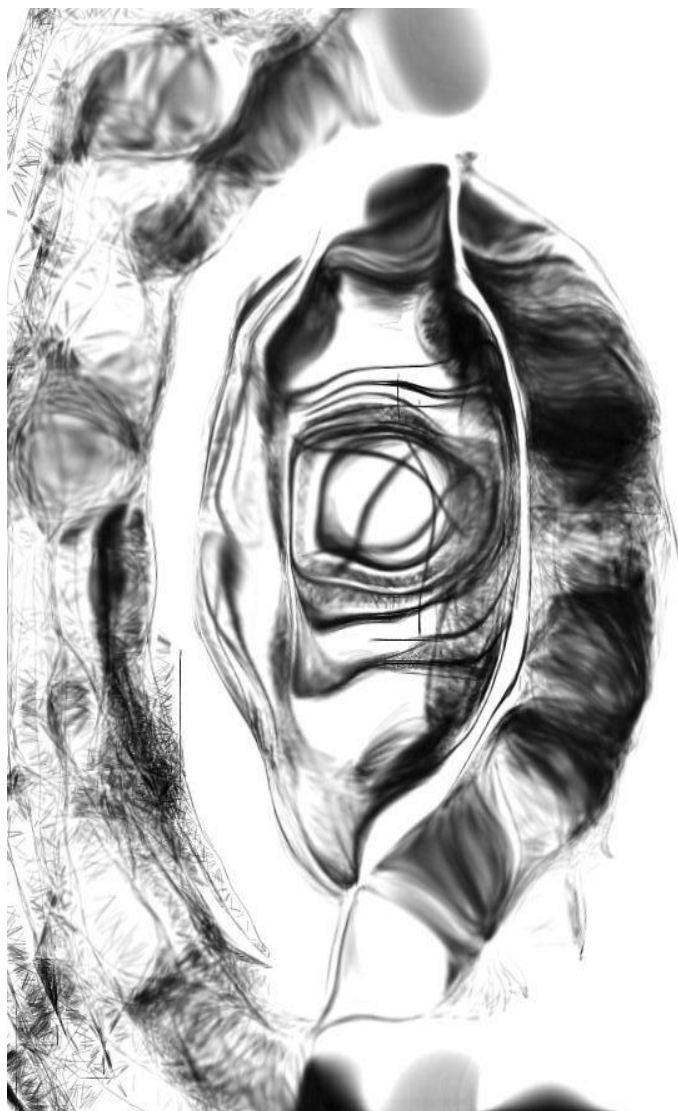
(continuare în pag. 12)

locuința și i se fură colecția de artă; se schimbă garda, „A murit Regele... Trăiască Regele!”, dr. Codruț Bunea, simbol al perenității: „Munca te face liber, scria pe poarta unei instituții a celui de al treilea Reich” (pag. 574), ca un contract al maleficului.

Romanul „Instituția”: 163 de secvențe (părți, capitole, structuri narative), de la 1 la 163, fără nicio compartimentare tematică, și, din aceste motive, n-a mai fost nevoie, evident, de... CUPRINS!

Deși am mai spus-o, prin romanul „Instituția”, pe domnul doctor Gheorghe Bacalbașa, scriitorul care dovedește o subtilă detașare și o elegantă nonșalanță stilistică de literatură modernă, îl asemăn, cu admirație și respect, celebrului personaj al dramaturgului francez Jean Baptiste Poquelin, zis Molière, care... „nu știa că face proză”!

Și, ce proză de calitate!

desen de Elena-Liliana Fluture

¹ Ei sunt, de altfel, singurii care ajung acolo, căci o boală îl oprește pe colegul lor, Sebastian Rodrigues să se îmbarce și el.

² Din romanul *Shogun*.

³ Ca de exemplu, cea privitoare la relația țărilor europene cu Japonia. Aceasta este prezentată de către Inuoe prin intermediul unei istorioare: „Guvernatorul Takenobu Matsuura avea patru concubine. Acestea erau geloase unele pe altele și certurile nu mai încetau. În cele din urmă ta-kenbou nu a mai putut suporta și le-a alungat de la castel pe toate patru. Femeile numite Spania, Portugalia, Olanda și Anglia îi spuneau bărbatului numit Japonia vorbe urâte una despre alta, când se culcau cu el” (p. 158).

⁴ Iată ce-i spune Ferreira într-unul dintre dialoguri: „Țara asta e o mlaștină. Cu timpul ai să înțelegi singur lucrul ăsta. Țara asta e o mlaștină mult mai înfiorătoare decât ți-ai putut imagina. Orice vlăstar ai planta în mlaștina asta, rădăcina începe să putrezească. Frunzele se îngălbenesc și se usucă. Iar noi am plantat în această mlaștină vlăstarul creștinismului... Confundându-l pe Dumnezeu cu Dainichi, japonezii l-au deformat și l-au modificat, creând ceva cu totul diferit. Chiar și după ce a dispărut confuzia cuvintelor, această deformare și modificare a continuat pe ascuns. Chiar și în perioada cea mai înfloritoare a misionarismului, despre care vorbeai mai devreme, japonezii nu credeau în Dumnezeu, ci în imaginea lor deformată... Ce spun eu e foarte simplu. Tu și cei asemenea ție nu vedeți decât partea de suprafață a misionarismului și nu vă gândiți la esența lui. E adevărat, în cei douăzeci de ani în care am fost misionar, așa cum ai spus, s-au construit biserici din Kamigata până în Kyushu, din Chugoku până în Sendai, s-au înființat seminarii la Arima și la Azuchi, iar japonezii se băteau să se creștineze... Dar, în bisericile pe care le-am construit noi în această țară, japonezii nu se rugau Dumnezeului creștin, ci celui pe care îl creaseră ei, deformându-l după sufletul lor de a gândi cum nici nu-ți poți închipui. Dacă acela este Dumnezeu... Ferreira plecă privirea și își mușcă buzele, ca și când și-ar fi adus aminte de ceva. Nu, acela nu e Dumnezeu. Este întocmai ca un fluture prins în plasa unui păianjen. La început era un fluture fără îndoială. Însă a doua zi, numai înfățișarea, aripile și trompa mai erau cele ale unui fluture. Devenise o carcasă fără substanță” (pp. 192-195).

⁵ „Acum, în curte, șopti Ferreira trist, sunt atârnați trei bieți țărani. Au fost atârnați acolo de când ai venit tu. Bătrânul nu mințea. Încordându-și auzul, acele gemete care i se păruseră unul singur deveniseră deodată deslușite. Nu era numai o voce care ba se înălța, ba scădea, ci mai multe voci înalte sau joase. - În noaptea pe care am petrecut-o aici, cinci oameni au fost spânzurați cu capul în jos. Cinci voci îmi ajungeau la ureche purtate de vânt. Slujbașul mi-a spus: „Dacă ai să te lepezi de credință, oamenii aceia vor fi dați imediat jos, li se vor tăia sforile și le vor fi oblojite rănila”. Eu am răspuns: „De ce nu se leapădă ei?”. Atunci slujbașul mi-a răspuns râzând: „Ei au spus deja de nenumărate ori că se leapădă. Dar atâta vreme cât tu nu o să te lepezi, nu putem să-i salvăm pe acei țărani” (pp. 218-219).

Ioan VASIU

Iubirea mamei tăiată-n felii

o clipă doar de am mai fi copii
sărutul mamei să-l simțim pe frunte
amurgul ce se-ascunde-n deal la vîi
să-l alungăm și el să nu ne-asculte

să ne jucăm pe câmpuri alergând
să prindem vîntu-n palmele-amîndouă
și să cădem în cântec pînă când
de după nori răsare luna nouă

cocorii care se întorc în sat
să îi ademenim cu o privire
să ni se pară că pămîntu-arat
sub talpa noastră-ncearcă să respire

o clipă doar de am mai fi copii
să ne-velim în vise de mătasă
iubirea mamei tăiată-n felii
să ne-o-mpărțim frățește stînd la masă...

Clipă de clipă

Alung noaptea furișată sub pleoape.
Mama-și plînge păcatele-n noi.
Simt brațul tatii tot mai aproape,
ca pe un flaut, ca pe-un altoi.

E liniște în casă și ascult
cum curge răsăritul pe tavan
și cum alunecă tata-n tumult
încet, clipă de clipă, an de an...

Se frînge zborul păsării-n copii
și toamna-și toarce ploile-n castani,
iar mama-și spală fața-n bruma nopții,
frumoasă, ca la optsprezece ani...

Dor de copilărie

Prin casă curg părerile de rău
Și păsări oarbe frîng tăcerea-n două.
Cînd, mamă, voi mai plînge-n ochiul tău,
Strivind un colț amar de lume nouă ?...

Un liliac îmi înflorește-n braț
Și-n urma mea polenul se destramă,
Cînd oare, voi mai bea cu-atât nesaț
Din cupa sărutării tale, mamă ?...

Scrisoare II

Ca literele-ngemănate într-o carte
ne-aduni, iubită mamă, la un loc-
Oare de ce i-e dat copilului să poarte
iubirea mamei ca pe un noroc ?...

Vai, roua dimineților augure
sărută ochii gingașelor flori-
Oare de ce i-e dat copilului să-ndure
fiorul despărțirii uneori ?...

Mereu revin la casa părintească
și-mi amintesc de pruncul care-am fost-
Oare de ce i-e dat copilului să-și facă
din vorba mamei trainic adăpost ?...

Scrisoare

Nu ți-am mai scris de multă vreme, mamă,
Sunt tot așa de tânăr cum mă știi.
Simt uneori cum visul se destramă
în cuibul dimineților târzii.

Pădurile s-au pregătit de nuntă
și-mi îndulcește-odihna umbra lor.
Parcă te văd și-acum, așa cărunță,
ștergînd din ochii mei întâiul nor.

Vîntul pribeag îmi bate în fereastră
și-mi spune că-i atîta de târziu
în fructul ce se coace-n urma noastră
și-n satele ce încă mă mai știu.

Sălbatec curge anotimpu-n casă
și greierii-s făloși că sunt săraci.
Parcă te văd și-acum, așa frumoasă,
îngenunchind prin holdele de maci...

desen de Elena-Liliana Fluture

Ionuț CARAGEA

Neant cu lentile de contact

Blocstartul amintirilor

ca și mulți alții
aș vrea să alerg către finis
să-l strâng pe Dumnezeu în brațe
dar, de frică să nu fur startul
am rămas pironit în blocstartul amintirilor
privindu-mi pixul, un fel de ștafetă
pe care nu am cui s-o predau
privind spectatorii care surprind momentul
în nu știu câte cadre cadavre
pe secundă

ei vor să scrii și iar să scrii
ca și cum scrisul ar însemna să gătești
șapte feluri de mâncare
pentru degustătorii apocalipsei tale personale
să fii un restaurant plutitor care circulă
pe fluviul propriilor lacrimi
apoi să eșuezi pe malurile secate
să ajungi un fel de distracție
pentru cei din generația
facebook

Darts la adăpostul megapixelilor

ziare, reviste, situri, bloguri, rețele de socializare
fericirea nu este decât un lanț de servere
prin care orbecăim ca niște somnambuli ai vieții reale
umplem golurile unei lumi virtuale
cu vise care nu mai interesează pe nimeni
în timp ce amintirile contrafăcute
devin amantele noastre cele mai fidele

unii dintre noi au găsit locuri
în care se mândresc cu poze de înaltă rezoluție
încercând să-i convingă pe alții
sau să se convingă pe ei înșiși
că nu trăiesc degeaba pe pământ

și uite așa lumea se depreciază constant
iar cei care se zbat să transmită mesaje
pentru trezirea conștiinței
se apropie de oameni la o distanță
optimă de înțelegere
și ajung ca tablele din jocul de Darts

Spectacol interzis muritorilor

privește atent un munte, un arbore,
o piatră, o apă și ține-le minte
pleacă apoi în lume
trăiește-ți viața
întoarce-te peste ani și ani
privește-le din nou pe toate și vei avea senzația
că n-ai fost plecat niciodată
din acele locuri

urmărește un episod dintr-un film serial
care te captivează la maxim
dormi, pleacă la muncă
întoarce-te acasă, vizionează un alt episod
și vei avea senzația
că n-ai fost plecat niciodată
din acțiunea filmului

citește o carte, zece cărți, o sută de cărți
întoarce-te la cartea care ți-a plăcut cel mai mult
și vei avea senzația că n-ai fost plecat niciodată
dintre copertile ei

privim, plecăm, ne întoarcem
ne întoarcem, privim și plecăm

numai că unii oamenii
pe care i-am privit cândva
cu atâta dragoste
au uitat să se-ntoarcă
din călătoria lor
au rămas captivi într-un spectacol
interzis muritorilor

iar umbrele, sufleurii ai neantului
ne șoptesc în continuare
rugăciunile

Neant cu lentile de contact

prin lacrimi tragem de timp în fața zădărniceii
visele sunt doar niște monede de schimb
aruncate de zei în palmele cerșetorilor
mutilați de amintiri

pe eșafodul dimineții
ne ghilotinăm șansa unui nou început
și iată-ne singuri într-o lume
în care speranța cu aripi de ceară
s-a prăpădit pe stâncile abrupte ale inimii

nici umbrele nu mai leagă prietenii
ne îmbrățișăm spasmodic absențele
în fața neantului cu lentile de contact

Festivalul Internațional de Poezie – Renata Verejanu ediția a II-a, Chișinău, 1-2 septembrie 2015

Începând cu prima zi a lunii septembrie 2015, la Chișinău, într-un frumos salon al Bibliotecii „Onisifor Ghibu” (filială a Bibliotecii „B.P. Hașdeu”), a avut loc gala laureatilor în cadrul *Festivalului Internațional de Poezie “Renata Verejanu”*, care a adunat lumea iubitoare de poezie și de compoziție muzicală, din țara organizatoare – Republica Moldova, dar și din România și Ucraina.

Festivitatea de premiere a fost deschisă prin cuvintele calde ale organizatoarei, binecunoscuta poetă Renata Verejanu, și ale unora dintre membrii juriului internațional al concursului etc.

Printre organizatorii festivalului putem enumera: Academia Europeană a Societății Civile - autor și organizator principal al proiectului, Institutul de Filologie al Academiei de Științe a Moldovei, Asociația Națională a Oamenilor de Creație din Moldova, Primăria Municipiului Chișinău.

Concursul festivalului a cuprins cinci secțiuni, după cum urmează: Poezie, Eseu, Recital, Compoziție și Traduceri. Pentru fiecare secțiune s-au atribuit trei premii, diploma pentru premiul I fiind însoțită de trofeul festivalului, iar cele pentru premiile II și III fiind însoțite de medalii cu simbolurile festivalului. Au fost și numeroase premii pentru ceilalți finaliști, în special acordate din partea cenaclului literar “Grai matern” și revista literară Boem@.

Sala a fost plină de participanții finaliști ai concursului, de însoțitori și de alți cititori și iubitori de poezie și de cântec.

Printre oaspeții de seamă ai Spectacolului de Gală și de Decernare a Premiilor celei de-a doua ediții a festivalului au fost prezente mai multe personalități: academicianul Mihai Cimpoi (Chișinău) - președintele juriului; scriitorul Petre Rău (România) - membru al juriului; poetul Ion Cuzuioc (Chișinău) - membru al juriului; poeta Renata Verejanu (Chișinău) - marea protagonistă a festivalului; actorul Sandu Cupcea (Chișinău) - artist recitator; doctorand în literatură Daniel Verejanu (Chișinău) - membru al juriului; tânăra poetă Denisa Lepădatu (România) - câștigătoarea trofeului din ediția precedentă, acum în calitate de membru consultant al juriului ș.a.

Academicianul Mihai Cimpoi și-a exprimat satisfacția pentru succesul deosebit de care s-a bucurat *Festivalul*, apreciind în mod special pe protagonista acestuia, omul de cultură Renata Verejanu, poeta care sprijină atât de mult

Festivalul Internațional de Poezie - Renata Verejanu -

creația literară și promovează tinerele talente de pretutindeni, punându-și amprentele pe numeroase lucruri deosebite care țin de cultura română.

Petre Rău, scriitor și editor din Galați, director al revistei literare Boem@, a adus un cuvânt de mulțumire pentru invitația oferită și pentru prilejul de a fi prezent a doua oară la Chișinău, în calitate de membru al juriului Festivalului Internațional de Poezie “Renata Verejanu”. Scriitorul s-a referit la Festivalul din ediția precedentă, dar a apreciat și calitatea lucrărilor din concursul de anul acesta, în special cele de la secțiunile de Eseuri și Poezie, de care s-a ocupat în mod direct. Dânsul a mărturisit că a fost și de această dată impresionat de valoarea eseurilor prezentate în faza finală a concursului, pe care le-a evaluat numai cu note mari, dar și a poeziilor în aceeași măsură, propunând colaborări prin revista literară Boem@ celor mai valoroși autori întâlniți.

Momentele de atribuire a premiilor au fost combinate cu momente artistice de recitări de poezie și muzică vocală și instrumentală care au fost apreciate prin vii aplauze de către întregul auditoriu.

Despre poeta Renata Verejanu toți vorbitorii au avut numai cuvinte de apreciere, remarcând îndeosebi minunatul ei palmares pe tărâm cultural, ajutorul direct și indirect și promovarea numeroaselor tinere talente, multe dintre ele prezente și la acest festival și onorate cu premii și distincții dintre cele mai importante.

În cuvântul său, poeta Renata Verejanu a subliniat că festivalul care îi poartă numele nu oferă deocamdată premii bănești, ci doar diplome, trofee și medalii, dar, mai ales, oferă mult prestigiu.

(continuare în pag. 16)

S-a menționat că la concursul festivalului au participat peste 1.000 de concurenți (mai mult decât dublu față de ediția precedentă), fiind selectați pentru faza finală 70 de autori de poezie, 12 creatori de eseuri și sub zece lucrări la celelalte secțiuni din concurs. Participanții au reprezentat practic numeroase țări, altele decât Republica Moldova: România, Ucraina, Italia, Macedonia ș.a.

Organizatorii au pregătit pentru toți participanții selectați în faza finală o *Antologie* a festivalului, cuprinzând cele mai reprezentative creații ale acestora. Volumul, de cca. 250 pagini, a fost pus la dispoziția celor prezenți.

Revista Boem@ a avut prilejul să ofere două premii literare pentru poezie unor autori din Republica Moldova.

Iată alte câteva momente care au dat continuitate festivalului în prima sa zi: *Lansarea ANTOLOGIEI* ediției a II-a; *Spectacol de Gală* și *Decernarea Premiilor* câștigătorilor ediției a II-a a Festivalului (ambele la Biblioteca "Onisifor Ghibu"); *Sărbătoare de Poezie și Muzică în aer liber* – cea de-a 300 ședință a Cenaclului "Grai Matern", fondat (1988) și condus de poeta Renata Verejanu (Aleea Clasicilor, la Foișorul lui Eminescu).

Premianții Festivalului Internațional de Poezie – Renata Verejanu, ediția a II-a, Chișinău, 2015

Prin decizia Juriului Internațional, desemnat de Academia Europeană a Societății Civile - autorul Festivalului, învingătorii ediției a II-a au fost următorii concurenți:

Secțiunea - Poezie

Premiul I (Trofeu) - **Luca Cipolla**, Italia, Milano
 Premiul II (Medalie) - **Tatiana Scurtu-Munteanu**, România, Galați
 Premiul III (Medalie) - **Elena Mihalachi**, R. Moldova, Chișinău

Secțiunea - Eseu

Premiul I (Trofeu) - **Vasile Popovici**, România, Botoșani
 Premiul II (Medalie) - **Tatiana Scripa**, Ucraina
 Premiul III (Medalie) - **Lilia Manole**, R. Moldova, Bălți

Secțiunea - Traduceri

Premiul I (Trofeu) - **Ana Maria Gîbu**, România, Droboi
 Premiul II (Medalie) - **Mehmet Karaman**, R. Moldova
 Premiul III (Medalie) - **Mihaela Karpov**, R. Moldova

Secțiunea - Compoziție

Premiul I (Trofeu) - **Mihai Doloton**, R. Moldova, Chișinău
 Premiul II (Medalie) - **Victor Rusu**, România
 Premiul III (Medalie) - **Ionel Sula**, R. Moldova

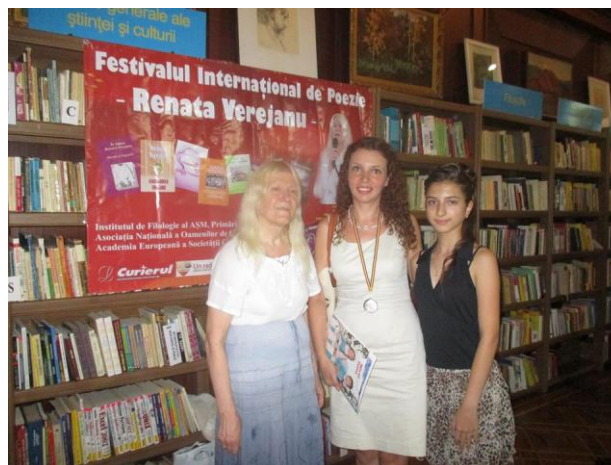
Secțiunea - Recital

Premiul I (Trofeu) - **Sandu Aristin Cupcea**, R. Moldova, Chișinău
 Premiul II (Medalie) - **Ion Bălălaşu**, R. Moldova
 Premiul III (Medalie) - **Marius Guțu**, R. Moldova

Premiile revistei literare Boem@ pentru poezie

Mihai Doloton, R. Moldova, Chișinău
Mihaela Butuc, R. Moldova, Chișinău

Au mai fost acordate la fiecare secțiune mai multe Premii Speciale ale cenaclului literar "Grai matern"

SIMPOZIONUL

Poeta "metaforei în flăcări" - Renata Verejanu

La Universitatea de Stat din Tiraspol (cu sediul în Chișinău), începând cu orele 10.00, s-a desfășurat simpozionul de limbă română și poezie, sub genericul: *Poeta "metaforei în flăcări" - Renata Verejanu*.

În prezența decanului acestei universități și a unui prezidiu ad-hoc din care au făcut parte câteva personalități, printre care: poeta Renata Verejanu, scriitorul Petre Rău, poetele Tatiana Scripa și Lilia Manole, tânăra poetă Denisa Lepădatu ș.a., și în fața unui auditoriu alcătuit în principal din studenți la Limba Română ai universității amintite, a avut loc o dezbatere despre limba română și despre poezie în general, presărată pe alocuri cu lecturi de eseuri, prezentarea Antologiei festivalului Internațional de Poezie "Renata Verejanu" și discuții largi despre educație și menirea de scriitor.

A fost prezentată succint opera și datele biografice ale poetei Renata Verejanu, precum și preocupările sale literare și de cultură în general.

Evenimentul având loc în contextul unui șir mai lung de acțiuni culturale, pornite din ziua de 31 August, când orașul Chișinău, ca de altfel și toate celelalte locuri din lume în care trăiesc români, au serbat *Limba Română*, continuând apoi cu ziua de 1 septembrie când a început de fapt cea de-a doua ediție a *Festivalului Internațional de Poezie - Renata Verejanu*, iată că acum protagoniștii acestui simpozion au dat continuitate marii sărbători a limbii române și în cea de-a treia zi...

Lansare de carte

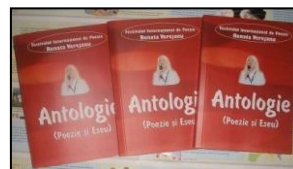
La Salonul Internațional de Carte Chișinău, 2015

În aceeași zi de 2 septembrie, continuitatea sărbătorii limbii române a fost susținută și prin lansarea de carte, eveniment ce s-a desfășurat la Salonul Internațional al Cărții din incinta Bibliotecii Naționale a Moldovei.

În sala ce poartă astăzi numele regretatului bibliotecar și om de cultură Alexe Rău, au fost lansate trei cărți aparținând la trei autori distincți:

- **Renata Verejanu** - *Antologia Festivalului Internațional de Poezie "Renata Verejanu"*, ediția a II-a, 2015
- **Denisa Lepădatu** - *Compoziție în alb*, versuri
- **Petre Rău** - *Îndrăgostirea de zmeu*, versuri.

Congresul Mondial al Eminescologilor (ediția a IV-a)

În zilele de 3 și 4 septembrie 2015, la Chișinău s-a desfășurat, în organizarea Institutului de Filologie al Academiei de Științe a Moldovei, cea de-a IV-a ediție a Congresului Mondial al Eminescologilor, anul acesta cu subiectul "Unitatea culturii universale în reprezentarea lui Eminescu".

Din grupul de organizatori au mai făcut parte și Institutul Cultural Român "Mihai Eminescu" din Chișinău, Centrul Academic Internațional Eminescu, Asociația Națională a Oamenilor de Creație din Moldova și Liga Culturală pentru Unitatea Românilor de Pretutindeni.

Aflat la cea de-a IV-a ediție, congresul și-a păstrat obiectivele principale, acelea de promovare a operei și personalității poetului național Mihai Eminescu în întreaga lume, aprofundarea studiului acestora, informarea reciprocă a eminescologilor asupra exegezelor apărute în ultimul timp.

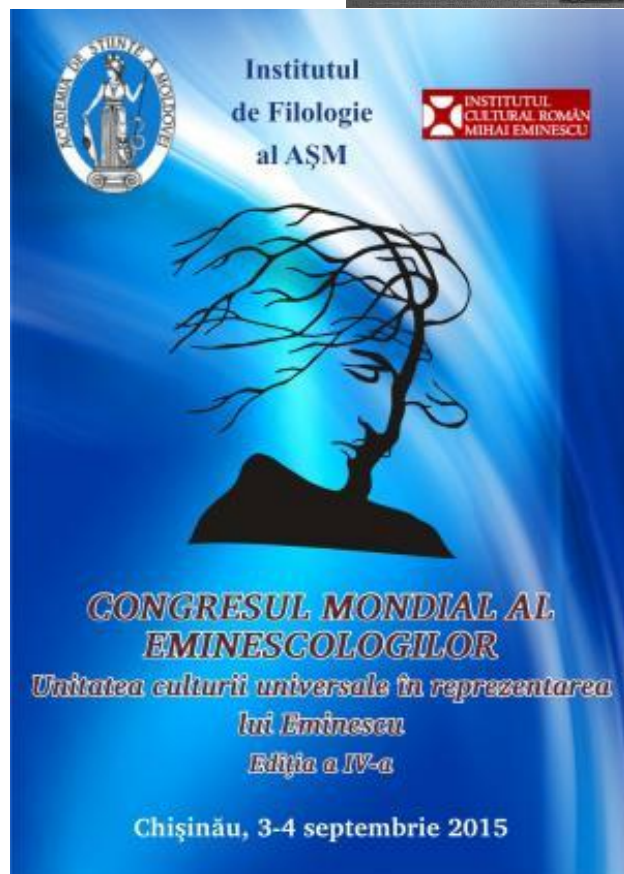
În prima zi, sala azurie a Academiei de Științe a Moldovei a găzduit programul congresului care a cuprins în principal: înregistrarea participanților, inaugurarea lucrărilor Congresului Mondial al Eminescologilor cu alocuțiuni de deschidere ale **Acad. Gheorghe DUCA**, președinte al Academiei de Științe a Moldovei, **Acad. Mihai Cimpoi**, președinte al Congresului. Au urmat luările de cuvânt și susținerea lucrărilor în plen.

Coordonarea lucrărilor a fost asigurată de acad. Mihai Cimpoi și prof. Vasile Bahnaru. Au fost susținute comunicările în plen după cum urmează:

- Theodor Codreanu „Filosofarea” eminesciană
- Dumitru Copilu-Copillin *Eminescu universal*
- Acad. Victor CRĂCIUN *Eminescu și românii de pretutindeni*
- Tudor Nedelcea *Limba și cultura în concepția lui Eminescu*
- Giuseppe Manitta *Eminescu și Leopardi*
- Mircea A. Diaconu *Modelul Eminescu*
- Kopi Kucuky *Eminescu în Albania*
- Enrique Javier NoGueros Valdivieso *Eminescu în spațiul spaniol*
- Miroslava Metleaeva „Luceafărul” lui Eminescu în limba rusă
- Sorin Șipoș *Reflectarea istoriei medievale a românilor în publicistica lui Mihai Eminescu*
- Ioan Cristescu *Dramaturgia eminesciană*
- Nicolae Mareș *Papa Ioan Paul al II-lea și Eminescu*
- Nicolae Georgescu *Premise ale viitoarei ediții Eminescu*

Boem@ 9 / 2015

- Lucian Vasiliu: *Noi apariții în colecția „Eminesciana”*
- Dan Verejanu *Eminescu în viziunea lui Lucian Blaga*
- Petre Rău *Oglinda lui Eminescu*
- Constantin Gh. Marinescu *Eminescu în context European*

Cu acest prilej au fost lansate și câteva cărți despre viața și opera poetului național Mihai Eminescu.

A doua zi, congresul și-a continuat lucrările la Centrul Academic Internațional "Mihai Eminescu" cu dezbaterile: "Unitatea culturii universale în reprezentarea lui Mihai Eminescu" și câteva lansări de carte.

Scriitorul Petre Rău susținându-și lucrarea în plen

De la Galați au participat la Congres scriitorul **Petre Rău** și poetul **Viorel Dinescu**. Petre Rău a susținut o interesantă comunicare în plen, intitulată "Oglinda lui Eminescu".

Lucia PĂTRAȘCU

ÎNDRĂGOSTIREA DE ZMEU de PETRE RĂU

Volumul de versuri „Îndrăgostirea de zmeu”, semnat de scriitorul **Petre Rău**, editura InfoRapArt este, așa cum îl subintitulează însuși autorul, un „**poem filosofic și memorialistic**”, cu o dedicație pentru foarte tânăra scriitoare Denisa Lepădatu, „**despre care tot mai cred că e un înger**”, după cum spune autorul într-un gând mărturisit. Deși cele 79 titluri ale poemelor, plus o „**Pagină de citire**”, în care autorul se confesează: „**Dintre toate destinațiile posibile aș fi ales-o pe cea de zmeu... Am vrut să fiu dorința de a trăi...**” (Pagina de citire), sunt presărate în carte ca florile multicolore ce smălțuiesc câmpurile mângâiate de soare, totuși există un fir călăuzitor, o succesiune existențială care începe de la timpul când „**mă născusem pe melegurile acelea de vis / pe o verde vale de rai**” (Ecce homo - Geneza 1) și „**primul meu contact cu lumea / l-am făcut desigur pe brânci**” (Primul contact). Un demers poetic discursiv într-o carte care-și cere dreptul la viață prin sentimentul pe care-l degajă, un sentiment de complementaritate autor-cititor.

Pentru că „**gândul pribeag nu mă mai alină**” (Ciutura vieții), întregul parcurs al poemelor este străbătut de accente introspective, care dezgroapă licărul unor amintiri din acele începuturi când „**...eram în picioarele goale pe polița de copil a gardului meu de la drum**” (Năpustirea în haos) și, mai târziu, când tata îl îndeamnă să învețe. Spune autorul: „**N-am știut niciodată dacă a vorbit serios / tata / dar m-am trezit din vina lui / toată viața prin școli**” (Prima îndrăgostire - Geneza 2).

De aici aveau să înceapă „**îndrăgostirile de zmeu**”! Și în jurul acestui zmeu universal, treptat-treptat aveau să se nască dorințe, care dezvăluiau tentația de a călători împreună cu el în *timp* și *spațiu*, deoarece „**...am înțeles că steaua mea e prea departe**” (Întâia mea risipire). Era o stea pe care trebuia să o cunoască și să și-o adjucece. Din acest motiv, după ce a fost convins că „**Prima rățacire e atunci când părăsești odaia / copilăriei...**” (Infernul unei rățaciri), era dispus să devină el însuși un zburător, un zmeu.

În unirea cugetului său cu natura, poetul percepe fractalii, cei pe care îi „**...pot cuprinde / privirile mele hulpave / îndelung intersectate**” (Binecuvântarea unei sălcii) și îi este suficient pentru a-și aminti moștenirea newtoniană „**...gata-gata să-mi pice vreo idee**” (idem), fără a se dezice de binomul aceluiași Newton, aplicat în poezie, poetul și restul lumii. Însă, dilematic, poetul este surprins de starea de liber arbitru: „**...de ce Doamne mi-ai dat întrebări / și tot pe mine m-ai pus să răspund la**

Petre Rău

Îndrăgostirea de zmeu

ele” (Întâia mea risipire), ce-l depășește uneori. Pentru că, trăind într-o lume considerată, cu siguranță, inversul alteia, constată: „**...toate sunt inverse la toate / vai ce lume plină de inversiuni**” (Raiul meu vagabond - Corolar invers). Uneori, ostenit, se complace în starea de copil „**...ce-și imaginează lumea / ca pe o jucărie / de-a lui**” (Dimineața senină a vieților mele), pentru a ține cât mai departe „**o sintaxă care are nevoie de / începuturi de dezvoltări / și de sfârșituri**” (Cealaltă sintaxă - Ipoteza 5).

Singura certitudine rămâne poezia, o provocare în care se alcătuesc doar „**...cuvintele / stăpânele / grijilor mele**” (Clopotul bătând eroarea) și de care se îndrăgostește zilnic. Altminteri „**versul acesta / la ce bun / împotriva cui este**” (Tatăl meu găurit), dacă nu va produce o schimbare în care „**...va veni vremea / când ne vom metamorfoza / în cititori veșnici de poezie**” (Goana după îndestulare - Corolar de dulceță). Pentru a anihila domnia șerpilor din iarbă, care „**...cu limbile lor / înflăcărate tăind / silabele rugii**” (Șarpele vitreg), ar putea risipi la nesfârșit îndrăgostirile poetului în care „**...ceasurile se scurg albastru / prin firele de nisip**” (Poema din urmă), spre timpul în care „**Palma Edenului meu stă aplecată la tâmplă / din păcate poema aceasta tot va fi / scrisă într-o zi...**” (idem).

Rezultă astfel relația poetului cu alter-egoul său „**...cine știe / sunt mare pe cât / vreau eu să mă văd mare / sunt mic pe cât / vrei tu să mă vezi /.../ rezultă doar că suntem / suntem împreună / deși ca regulă aș fi singur**” (A mea lume conflictuală - Ipoteza 6). Poate că ar fi dispus să rămână definitiv în casa lui „Unu”, renunțând la lumea aceasta situată „**la granița dintre haosul mic și haosul mare**” (Unu - Teorema 3). Dar vrea să fie convins că visele sale vor

(continuare în pag. 20)

merge mai departe, întregindu-se, împreună cu fiecare purtător de zmeu interior, într-o continuă urcare, din moment ce „...pe sub zmeul din mine puteau astfel / scân-teia stele și zbura păsări deloc călătore” (Îngerita), pentru a se convinge că aserțiunea „...întotdeauna am asociat urcarea cu o / iminentă coborâre...” (Tatăl meu găurit - Corolar repetat), ar putea fi eronată.

Petre Rău, acest poet care s-a născut pe o verde vale de rai, a umblat pe Valea Tolocului, prin pădurea de la Țurea, a cunoscut apele rare din Valea Rea, știe că „într-o zi mi se va pune o oglindă în față / voi fi dezbrăcat până la piele / și atunci ce va mai conta ce port pe dinăuntru / va conta doar să spun adevărul” (Memoriile mele). Este truditul condeier care „deși au venit la mine zile vesele / și n-am putut să mă bucur / au venit și zile triste și / nu m-am sfiit să le înfrunt” (Idem), se simte împăcat, deoarece atunci, demult, „...pace făceam cu trupul meu hulit de curele...” (Mă fugărește tata), iar acum, vorbind despre regrete, recunoaște: „nu am cale decât înainte / căci înapoi nu se poate decât cu mintea” (Fi-ul sufletului meu).

Plimbând cititorul printre îndrăgostirile sale, poetul ne spune povestea sa „care / după asta / va înceta să mai fie pentru mine o povară” (Memoriile mele), o poveste împodobită cu amintirile sale despre lume și inversul ei, despre rai și despre iad, despre șarpele ierbii și îngerita, despre urcușuri și coborâșuri, despre dilema credinței adevărate și a credinței îndoielnice, despre tot ceea ce înseamnă existența sa cu trecut, prezent și viitor. Astfel despovărat, mărturisitorul acesta neobișnuit conchide: „Gata / nu vreau să mai strig în gura mare / îndrăgostirile mele de zmeu” (Corolar de petrecanie).

Volumul de versuri „Îndrăgostirea de zmeu – poem filosofic și memorialistic”, semnat de scriitorul Petre Rău, este o carte ca o sărbătoare, din care se înfruptă cititorul, cugetând că ar trebui să facă un bilanț propriu al îndrăgostirilor sale.

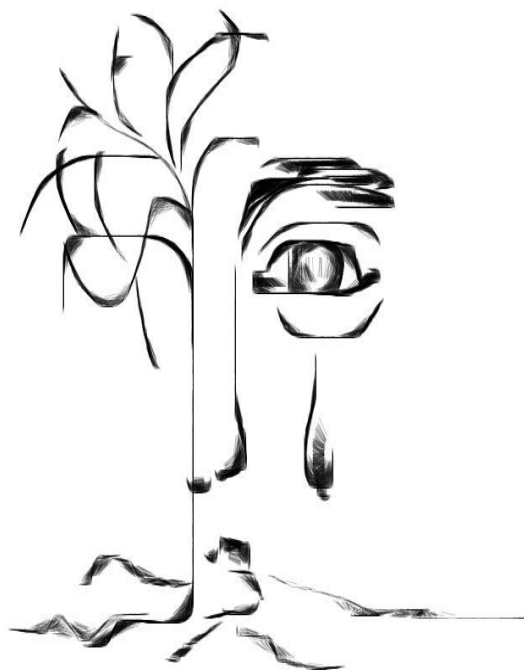
Trebuie să mărturisesc că de la o vreme nu prea mai sunt ordonată. Nici în exteriorul, nici în interiorul meu. Mi se întâmplă de vreo câțiva ani, de când m-a prins patima scrisului, după ce alți ani, mai mulți, destul de mulți, eram prizoniera nopților albe păgubitoare de somn și împodobite cu patima cititului. Dar atunci, puteam! Anii tineri nici nu simțeau efortul făcut pentru a păstra ordinea exterioară a lucrurilor, din moment ce interiorul minții mele era bine orânduit într-o singură direcție.

Dar astăzi? Ani puțini, împovărați cu o viteză nelocul ei, gânduri multe, amestecate în firele spaimei că nu voi mai avea vreme pentru tot ceea ce aș vrea să scriu (mai mult sau mai puțin bine!), neorânduială în jurul meu (merge și așa!) și bucuria... Bucuria pe care mi-o aduce poștașul, atunci când mă anunță că am primit un plic mai gros. O carte!... Surpriza de a ține în mână o carte mirosind a cerneală tipografică, o carte care aparține unui scriitor contemporan drag. Desfac plicul, ca într-o dezvirginare ritualică, frunzăresc, rămân furată pe un colț de scaun cu privirea în rândurile alese aleatoriu și mă dezmeticesc. Așa nu merge! Privesc în jur. Las cartea deoparte și mă apuc să orânduiesc năpăsarile hainelor aruncate pe spătarul unui scaun, spăl zațul zvântat de aseară pe fundul unei cești, așez hârtiile mângălite într-o dezordine desăvârșită. Într-un cuvânt, fac ordine. Îmi adun gândurile, potolind cu

vârful degetelor zburleala părului neascultător de că-runt. Și sunt gata. Da. Acum pot primi musafiri!

Pentru că volumul domnului Petre Rău „Îndrăgostirea de zmeu” este un musafir drag împreună cu care voi împărți o adevărată sărbătoare. Întâi și întâi, pentru că îmi place tot ceea ce este legat de îndrăgostire, de parcă m-ar putea purta iar prin tine-rețea zâmbetelor fericite și a fluturilor colorați. Apoi zmeu... Adică, potecă spre copilăria în care mă alăturam fratelui meu care înălța zmeul împreună cu băieții de pe strada noastră, milogindu-mă să-mi dea și mie capătul sforii care lega pământul meu cu cerul zmeului zburător. Dacă aveam noroc și simțeam în pumni ghemotocul ce îmi transmitea zbârnâitul său, mă întrebam cum ar fi să mă ridice deodată și să mă ducă în lumea lui, acolo, sus? Să-și împletească co-zile sale multicolore făcute din stambă înflorată prin pletele mele și să călătorim împreună. Nu s-a întâmplat niciodată! Dar niciodată să nu spui niciodată!

Și iată că Petre Rău mă poartă să pornesc alături de dumnealui într-o călătorie. Va fi fiind călătoria dumnealui... Dar dacă este călătoria mea visată în copilăria zmeului înălțat pe strada noastră?... Spun bine... Stradă... Pentru că n-am avut nici „apele rare din Valea Rea”, nici „o verde vale de rai”, nici „pădurea de la Țurea” nici „valea Tolocului”, nici... Atât am avut, un oraș, o stradă și un petec de cer, care desena în imaginația mea după cum aveam să aflu abia din acest poem, o „breșă ce se vede în amurg / prin care se gudură vulturii mei / ziua în amiaza mare”. Dar atunci nu știam!

desen de Elena-Liliana Fluture

Olimpiu VLADIMIROV

JOCUL ȘANSELOR ÎN DESTINUL LUI PANAIT CERNA

În cursul anului trecut, s-au împlinit 133 de ani de la nașterea lui Panait Cerna și, întâmplător sau nu, profesorul și etnograful tulcean Mihai Milian ne-a dăruit sub genericul „Scrieri”, două volume din opera poetului, respectiv „Poezii” și „Studii de artă poetică” (Editura Karograf, Tulcea, 2014).

După propria mărturisire, creația poetică este reprodusă după „Poezii”, ediția I, Editura Minerva, București, 1910, după „Floare și genune”, Editura pentru Literatură, București, 1968 (îngrijită de Valeriu Râpeanu) și după „Poezii” Editura Minerva, București, 1981 (îngrijitor Ion Dodu Bălan), completată cu adevăratul debut („Sonet”, în „Povestea vorbeli”, nr. 15 din 17.01.1897), cu partea a doua a poeziei „Triumf”, cu alte texte („Răvaș”, „Zadarnic”) și unele poezii apărute postum în diferite publicații iar altele rămase în manuscrise semnalate de diferiți cercetători.

Ediția se deschide cu un cuvânt înainte (Panait Cerna – poet al „Avântului”), un tabel cronologic, o bibliografie selectivă, și un grupaj cu texte de istorie literară, critică și interpretare, atât a creației poetice cât și a celei de filozofie a artei. Îngrijitorul a actualizat și corectat diferite forme perpetuate până la ediția din 1981 și a ținut seama de modul în care poetul și-a grupat versurile în strofe, în ediția întâi, îndreptând comasările ulterioare.

„Studiile de artă poetică” reproduc scrierile „Eminescu” și „Faust” (Editura Cărții de Știință, Cluj Napoca, 2001, sub îngrijirea lui Dumitru Cerna) și „Lirica de idei” tradusă și editată de Marin Găiseanu (Editura Univers, București, 1974), după textul primei ediții apărută la Halle în 1913. Citatele din „Faust” beneficiază de traducerea lui Lucian Blaga, volumul încheindu-se cu o bibliografie selectivă și 30 pagini de iconografie.

Dincolo de aceste inevitabile precizări, bucuria noastră este că se realizează, în premieră, editarea celor 3 lucrări teoretice, între copertile unui singur volum.

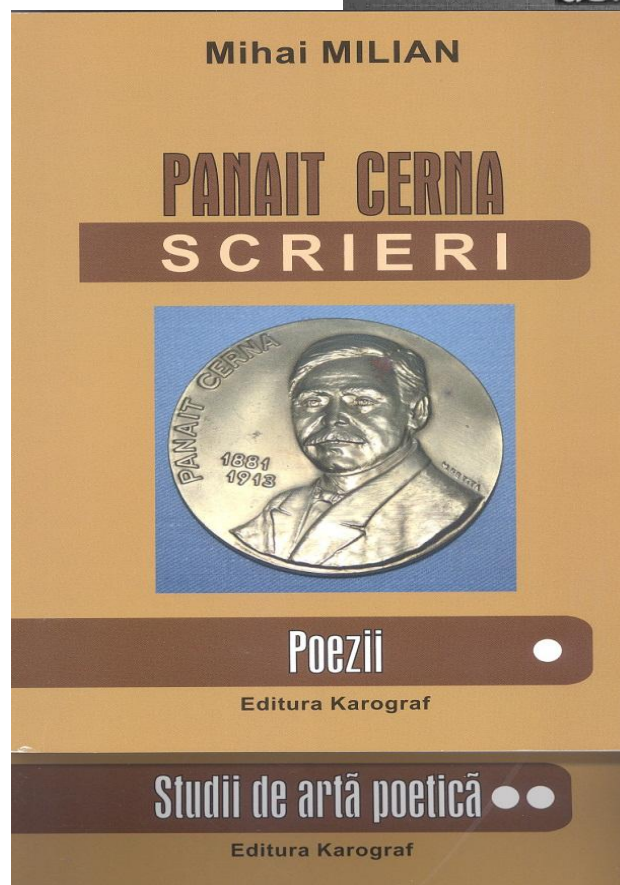
În 1995, apreciatul critic Laurențiu Ulici sugera ca „toți cei care îl iubesc pe Panait Cerna să-i citească nu numai opera poetică ci și pe aceea de teoretician pentru că discursul său estetic s-ar putea să recâștige teren și importanță în deliberările de perspectivă ale postmodernismului românesc”. Dar, teza sa de doctorat, tradusă abia în 1974 (Marin Găiseanu) „a rămas neintegrată cercurilor culturii și educației naționale” (Ion Pogorilovschi). Între ediția germană (1913) și prima ediție românească (Marin Găiseanu, 1974) trecuseră 61 de ani, iar până la a doua reluare în limba română (M. Milian, 2014) există o „pată albă” de 40 de ani. Nici celelalte studii n-au avut o percepție pe măsură. Publicate în „Convorbiri literare” (1909), sunt reluate în 2001 (Dumitru Cerna) și apoi în 2014 (Mihai Milian), deși ele au fost folosite de poet în redactarea „Liricii de idei”.

Este simptomatic faptul că în perioada 2001 – 2013 sunt editate un număr important de volume cu și despre Panait Cerna, într-o ordine cronologică cu detalii simplificate, având următoarea desfășurare:

-2001 (Buletinele culturale „Panait Cerna”, periodice editate de revista „Steaua Dobrogei”, director Mihai Marinache; Studiile „Eminescu” și „Faust”, coord. Dumitru Cerna; Antologia „Isus”, coord. M. Cernătescu; Volum aniversar, coord. Olimpiu Vladimirov).

-2003 (Antologia „Floare și genune”, coord. C. Mohanu)

-2006 („Omul și opera”, Jeco Popov, Râpeanu Valeriu,

Cele două volume suprapuse

ediție bilingvă româno-bulgară; Volum aniversar, coord. Olimpiu Vladimirov)

-2009 („Scepticul luminos”, teză de doctorat, Dumitru Cerna, ediția I)

-2010 („Scepticul luminos”, teză de doctorat, Dumitru Cerna, ediția a II-a; „Mențiuni critice”, M. Marinache; „Panait Cerna în documente”, Mihai Milian; „Monografia localității Cerna”, Petrică Dumitra)

-2013 (Volum comemorativ, coord. Mihai Milian).

În aceeași ordine de idei trebuie reținută observația că anul 2014 a marcat și jubileul Concursului Național de Poezie „Panait Cerna” ajuns la ediția a 40-a pe maluri tulcene. În decursul timpului, aici au primit cununa de laureați nume importante ale literaturii române de astăzi: Viorel Dinescu, Sorin Roșca, George Vulturescu, Aurel Dumitrașcu, Gellu Dorian, Daniel Corbu, Marian Augustin Ioan, Anca Mizumschi, Angelica Mihalcea, Paul Arețu, Iulia Pană, Paul Sârbu, Adela Greceanu, Adina Dabija, Florina Zaharia, Adi George Secară, Elena Vlădăreanu și să ne fie iertată enumerarea cu multe omisiuni.

Totuși, pentru un viitor apropiat (sperăm noi!) rămâne provocarea de-a avea o ediție integrală din opera lui Panait Cerna. Așadar, cine se învrednicește, în premieră națională, să ne aducă în fața ochilor un volum cuprinzând corespondența poetului? Implicit ne vom putea bucura pentru întâlnirile cu Titu Maiorescu, Rădulescu Pogoneanu, Simion Mehedintzi, A. Vlahuță, Paul Zarifopol, D. Munteanu Rămnic, dr. V. Panaitescu și nu numai. Dorința nu-i nouă, iar timpul se pare că are o nemărginită răbdare...

Jocul șanselor în destinul lui Panait Cerna a fost și rămâne unul dur și dureros.

Al Florin ȚENE

COMLOTUL LITERATURII ROMÂNE

Prin anii '60, din secolul trecut, în presa occidentală se vehicula ideea că literatura, și arta în general, va muri. Atâta timp cât există omul, sufletul lui are nevoie de literatură. Literatura nu va muri pentru că nu mai există, ci pentru că e prea multă maculatură.

După ce citisem, în perioada întunecată a comunismului prin anul 1961, „Istoria literaturii române de la origini până în prezent” de George Călinescu, tom editat în 1941, luat de la un prieten mai în vârstă, cu grije să nu mă descopere securitatea comunistă, prin A. Toma, și tezele lui publicate în „Scânțea” și „Gazeta Literară” am înțeles că apare un fel de fractură antropologică în istoria literaturii noastre, un sfârșit al principiului estetic. Acest fenomen îl încerc în prezentul secolului nostru când citesc aberațiile unor postmoderniști care promovează pornografia, prostituând textul. Este vorba de o extincție a literaturii și de o saturație estetică. Acești poetași încearcă să ridice pornografia la înălțimea artei. Mai grav este că astfel de literatură este promovată de unii „corifei” ai literaturii române contemporane și revistele lor. Acești scriitori, în loc să promoveze frumusețea ideilor înțelepte, coboară, și se mulțumesc să pună stăpânire pe lăturile vieții și să inventeze o realitate respingătoare. Aceste lucrări sunt un pericol pentru tineret, și nu numai. Problema, și de aceea există o neînțelegere cu scriitorii și cu istoricii literari, nu este de a căuta o alternativă specifică în domeniul literaturii. Tema literaturii reprezintă o problemă. Ceea ce reproșez eu păzitorilor literaturii contemporane este faptul că încarnează un mediu autoreferențial, foarte narcisic, și se prevalează de la un statut imperisabil. Or, literatura, ca și realitatea, este un concept care a fost construit și care poate fi, prin urmare, deconstruit. „Sfârșit” nu înseamnă că nu mai există nimic. Problema este a ceea ce se află dincolo de acest sfârșit. Întrebarea care se pune privește tipul de texte transestetice care ar putea să succedă rupturii dintre literatură și pornografie, fără a recădea în nostalgia textului pierdut al literaturii.

Suntem în fața viitorului fără să dispunem de o poveste a prezentului. Trăim în ulteriorul unei povești care a ajuns la sfârșit, și care dacă amintirea ei mai continuă, încă, să coloreze conștiința actuală, modul în care literatura a devenit plural, acest fapt face tot mai evident faptul că marea istorie a literaturii occidentale își pierde tot mai mult forța și că nimic nu vine s-o înlocuiască.

Problema este întrucâtva aceeași pentru istoria literaturii ca și pentru istoria propriu-zisă. Există literatură, la noi, de trei secole încoace, dar aceste secole nu trăiesc sub dominația conceptului de istorie. Acesta a creat o

continuitate care, la rândul ei, a dat naștere ideii de evoluție și de acumulare. În prezent, noi spunem că trăim în perioada cea mai bogată din punct de vedere cultural, suntem calați pe secolele trecute ale bibliotecii imaginare. Există un efect al scurgerii timpului, un efect de mistificare a istoriei literaturii în ea însăși, care își atribuie o dimensiune, o origine, un țel, în timp ce literatura nu ar putea avea așa ceva. Literatura nu aparține istoriei literaturii. Când Patapievici își scrie cărțile, el scapă de România, scapă de orice referință și spune ce a cunoscut și simte. Nu se gândește la faptul că eseurile sale merită să fie comentate. Singura care există este obsesia iluziei, a punerii în formă a iluziei având la bază realitatea. Nu există excepție artistică și nici privilegiu al literaturii- nici măcar negativă. Vreau să spun că dacă literatura ar fi singura care ar avea de îndurat acest destin ironic al degradării moravurilor, acest destin ironic și funest al nulității, încă ar fi un privilegiu și o onoare, dar și politicul, și moralul, și filosoful, totul se îndreaptă spre cel mai mic numitor comun al nulității. Această echivalență nefericită ar trebui să ne consoleze, dar ea nu face, în fapt, decât să adauge insignifianței proprii literaturii faptul că aceasta nici măcar nu e singura care este insignifiantă. Și ea nu dispune nici de un privilegiu de esență și nici de unul de situație. Este tocmai ceea ce ea neagă, prevalându-se de o istorie panegirică reconstruită, toată, spre glorificarea ei, ca și cum literatura română trecută ar fi asudat pentru o cât mai mare glorie a scriitorilor promovați de regimul comunist, (vezi cele două „Istorii” ale lui Ștefănescu și Manolescu), și de câteva excepții contemporane care se nesupun tocmai normei literaturii și a esteticului, pentru a-și afirma o predestinare fără nimic comun cu restul. Literatura română din perioada comunistă este prea nulă pentru a fi cu adevărat superficială, și este prea superficială prin promovarea realismului socialist pentru a fi cu adevărat nulă.

Din păcate, snobii culturali de astăzi, sunt, într-adevăr, legiune, dar complicitatea e colectivă. Există o refracție a efectului de cultură în toate moleculele corpului social. Există o totală diluare a bulionului de cultură. Fapt e că nu literatura nu mai poate fi disociată, azi, de discurs și de comentariu. Scriitorii au nevoie de ele. Și fie se duc să le caute în altă parte, fie le bricolează ei înșiși. Literatura, o dată ruptă de un principiu viu al iluziei, a devenit, pe nesimțite, o idee. Tocmai în jurul acestei idei despre literatură, în jurul ideologiei cu privire la literatură, a unei literatură sortită ideilor sau condamnate unor forme revolute, dar care devin, pe nesimțite, idei, tocmai în jurul acestei referințe nepieritoare care a devenit literatură ca idee se țese imensa conspirație colectivă, o simulare estetică de masă pe care, pentru a simplifica lucrurile, am numit-o complotul literaturii. Cred, însă, că acest complot există cu adevărat. În literatura română de astăzi consider că există o complicitate neavenită și rușinoasă, o complicitate sub forma „delictului de inițiere”. Mă întreb cum pot toate acestea să continue să existe, dar se întâmplă la fel ca în toate comploturile care, în general, nu servesc la nimic. Fantasma literaturii se per-

(continuare în pag. 23)

petuează prin complicitatea tuturor. Literatura nu este singura în cauză: la fel se întâmplă și cu istoria, cu scena politică - misterul e al supraviețuirii, nu al dispariției lor. Asta nu înseamnă că nu mai este posibil să ne lăsăm pradă regresiei, brutalității în literatură, a pornografiei.

Culturalul barează anumite procese regresive care pot deveni progresive. Ne este tot mai greu să avem acces la evenimentul pur, la inocența înțelegerii textului, fiindcă culturalul înmoaie instinctele.

Literatura are legile ei. Literatura nu se compune numai din cărți și biblioteci, este un aparat de percepție și o tehnică mentală. S-a pierdut din vedere ideea că literatura s-a impus, în fond, ca un sistem de percepție. Literatura este un artefact și, ca orice artefact, ea trebuie să poate fi pusă la îndoială, nu, însă, pentru a regăsi o poveste, ci în numele unei iluzii mai puternice decât a ei. În fond, tocmai existența întregii acestei harababuri culturale constituie, în sine, un mister. Literatura a pierdut noțiunea că reprezintă un artificiu, s-a naturalizat în epoca modernă în conformitate cu ideea rousseauistă a existenței unui fundament natural al omului, și că este de-ajuns să dai deoparte iluzia socială pentru a regăsi acest fundament. Astăzi, ea s-a metamorfozat în ideea existenței unei creativități naturale a omului, pe care este de-ajuns s-o resucitezi. Toată lumea este capabilă să creeze, suntem, cu toții, creatori. Vorba aceea... românul e născut poet. Este o idee în același timp rousseauistă și naturalistă. Chiar și principiul nostru de realitate se întemeiază pe aceeași idee, aceea că lumea are un fundament obiectiv și că este suficient să dai la o parte iluzia pentru a regăsi acest fundament. La originea acestor lucruri se află principiul egalității condițiilor. Din această perspectivă egalitară, fiecare text, carte și mai decurând CD-uri cu cărți, au dreptul să figureze în biblioteci, sunt toate acolo, este democrație absolută, transfigurare a banalității. Warhol face, întrucâtva, același lucru – universalizează creația - ceea ce este un mod de a spune că nu mai există creatori. Faptul că toată lumea e cretoare produce, indiferența, vorba aceea... românul s-a născut poet.

Literatura, în impulsul ei de a inventa o altă scenă decât realul, nu se amestecă cu nici un adevăr analitic. Dar imediat ce se amestecă, ea devine oglinda acestei realități spulberate, aleatorii, reflexul deșeurii și al banalității.

Proza actuală dovedește, într-adevăr, prin deriva sangvinolentă a conținuturilor, sărăcia narațiunilor și exprimarea artificioasă, arată un dispreț al prozatorilor (nici unii poeți nu sunt departe de acest fapt), față de propriul lor instrument și față de propria lor meserie, un dispreț față de textul ca atare, care este prostituat pe altarul celui mai mărunț efect special, și, prin urmare, față de cititor, chemat să figureze ca cititor neputincios al acestei prostituiri de texte, al acestei promiscuități a tuturor formelor sub alibiul violenței. Descoperim sabotarea textului de către scriitori și poeți, acest fapt întâlnindu-se cu sabotarea politicului de către politicienii înșiși.

Mihaela FARCAȘ

Dezechilibru

Trandafirul mecanic ticăie încet
și petale se desprind din coaste
creând mandale din pupile ardente.

Pe scoarțele teilor se prelinge
cerul topit de căldură.

Pseudopsihoză

Aceea a fost ultima încercare de mântuire,
greșeala de a sorbi prin epidermă și iris profanul
sculptat în geometrie sacră.

„Frumosul” palpită doar în exteriorul meu,
ca un străin cu miros de cireș înflorit.
Este distant... și neverosimil,
clar precum suprarealismul în note discordante
desenate pe portative umile încleștate în
clavicle.

Din malul râului răsărea obsesia morții, conștiința
fatală

îmbrățișând iluzia de sens creată
în ceasuri fugitive, amnezice
în setea lor de absolut.

Acum *văd*, privesc prin fluiditatea memoriei
Totul.

Toamnă târzie (subiectivă)

Absurditatea totului se cristalizează într-un vitraliu
pe care se proiectează lumea pre-originară,
existența asupra căreia nu levita prezența
neantului.

Ființa mea convalescentă încă dinainte de
început,
blestemată atât cu o stranie luciditate
cât și cu dorința de a da sens
stării primordiale a omului ignorant,

A încetat să se mai caute,
să mai alerge după vagi portretizări
ale paradisului pierdut
într-un carusel creat

În dansul erotic dintre toamnă și iarnă,
atunci când adevărata condiție umană
a fost pusă în lumina melancoliei pure.

Când masca infatuării s-a crăpat,
odată cu ea s-a desprins
și învelișul sufletului,
pierzându-și substanța.

Cine ai fost?
Cine sunt?

Marin IFRIM

Ultimii mohicani: Ion Gheorghe și Liviu Ioan Stoiciu?!

De multă vreme nu am mai scris despre o carte imediat ce am citit-o. De multe ori, după lectura unei cărți, dacă nu-mi notez ceva, în timpul cititului, uneori trec anii sau veșniciile până când reușesc să îngân ceva în cine știe ce împrejurare. Singura ocazie de a salva câte o impresie mai puternică despre volumele citite, sau măcar „vizitate”, este tot jurnalul de lectură, această condică de prezență a cititorului în rosturile scriitoricești. Azi dimineață, 16 august 2015, am primit un e-mail de la o cunoștință, având în *atache* manuscrisul de versuri religioase al unei doamne dedicată total credinței, trimis mie pentru a-l prefața. Am refuzat categoric și justificat pentru că prefața respectivă ar fi făcut deservicii doamnei respective. Și mie, firește. Nu mai pot discuta despre cele sfinte decât cu mine însumi, chiar și atunci având grave probleme de comunicare. Acum 10 zile am primit noul volum de versuri al poetului Liviu Ioan Stoiciu, „*Nous*”, Ed. „Limes”, Florești-Cluj, 2015. În următoarele trei zile, am citit toată cartea. Am prostul obicei de a mă „culca” mereu cu cărțile altora. Doar cu cele frumoase, firește. Citesc până când mă ia somnul, având mereu în dreapta mea, la capătul patului, o carte, un caiet, un pix și câte un ziar sau o revistă. Una e să intri în somn relaxat de un vers terapeutic, și alta e să adormi cu gândul la vreo mârșăvie umană văzută sau simțită, direct pe pielea ta, în timpul zilei ce tocmai trecu. Versurile lui Liviu Ioan Stoiciu sunt inconfundabile, sunt un brand, sau, ca să folosesc un termen mai potrivit unor vremuri încărcate de nostalgie, au acel semn pe care-l puneau fermierii pe spatele animalelor, odinioară, în Vestul sălbatic. Nu știu dacă am mai făcut această afirmație în public, poate că mă repet: După dispariția unor mari poeți, cum ar fi, doar ca exemple – Marin Sorescu, Mihai Ursachi, Petre Stoica și Cezar Ivănescu -, cel puțin pentru mine, după părerea mea deloc umilă, în literatura română actuală au mai rămas doar doi mari poeți, foarte mari poeți, cel puțin la nivelul celor amintiți mai sus: Ion Gheorghe și Liviu Ioan Stoiciu. Mă întorc la dimineața de azi. După ce am anunțat cunoștința respectivă că nu sunt în stare să fac prefața la cartea de versuri religioase, am plecat la Sărățeanca - împreună cu familia Geta și Nistor Tănăsescu și cu colegul meu Stelian Grigore, redactor-șef adjunct al revistei „Cartelul metaforelor”-, la casa de vacanță a poetului Ion Gheorghe, autorul „Megaliticelor”, al „Elegiilor politice” și al multor alte mari cărți de versuri însemnate, ca și cele ale lui Liviu Ioan Stoiciu, cu propriul fier roșu. După două ore de discuții, întors acasă, răscolit de vorbele lui Ion Gheorghe (vorbe care, și acum - în clipa în care scriu aceste rânduri, după patru ore de la întoarcerea acasă, și după un somn bun -, am impresia că au fost scrise direct pe aerul rece de sub nucul din curtea sa), nu mi-am găsit astâmpărul până când nu mi-a (re)căzut sub ochi cartea lui Liviu Ioan Stoiciu: „*Nous*”- s.n. rațiune, spirit (<fr.*Nous*) organul cunoașterii și contemplației, principiul inteligibil al sufletului, unde se produce extazul; noțiune care desemnează substanța de sine stătătoare, generatoare a mișcării, vieții, ordinii din lumea materia-lă”. Uneori se întâmplă chestiuni stranii cu lucrurile din jurul nostru, anumite obiecte au în ele energii necunoscute. Lângă cartea lui Stoiciu, aproape lipită de

aceasta, dau peste volumul „Deochiul Gorgonei”, cartea de memorii a lui Ion Gheorghe, apărută la Editura Muzeului Literaturii Române, în 2013. O carte cu destăinuri incredibile, despre care se tace la modul profesionist. (Astăzi, 16 august, Ion Gheorghe a sărbătorit aniversarea a 80 de ani, înconjurat de soție și fiică și de grupul menționat la începutul acestor rânduri. Nici o publicație nu a semnalat evenimentul.

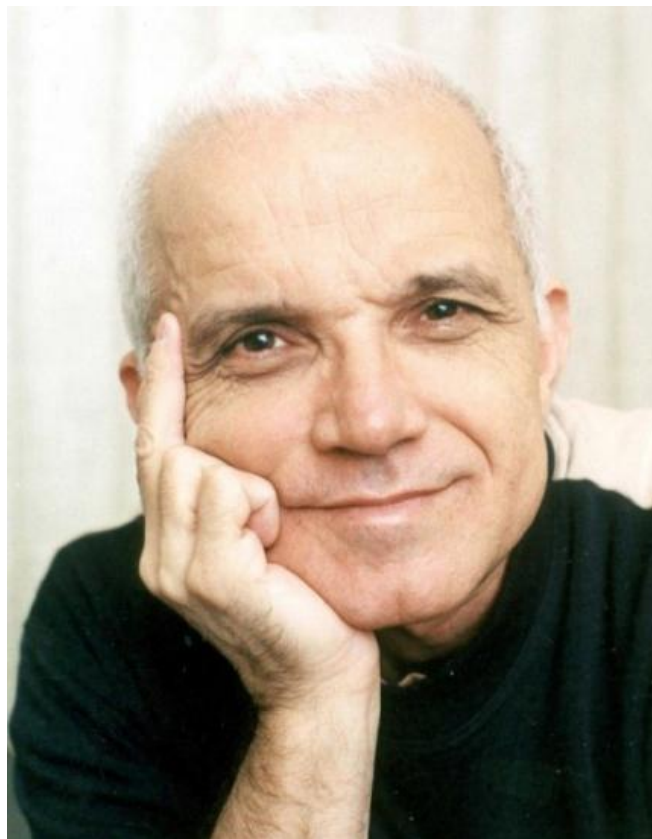
Poetul Ion Gheorghe

Acum vreo săptămână, am trimis un scurt articol unei gazete. În locul textului respectiv a apărut o știre, un eveniment mondial, două personaje modeste își lansau un produs comun insignifiant, semn că s-a legalizat prostituția literară!). Singura explicație posibilă, a locului în care am găsit cele două volume, ar fi aceea că, în ultimul timp, am citit din opera celor doi, cu consecvență și curiozitate, pentru a-mi întări convingerea că între poezia lor există o legătură subterană. Am pornit de la o concluzie a lui Marin Mincu, care, în volumul II al cărții „Poezia română actuală” (Ed. Pontica, 1998, p. 923-959), afirma tranșant că „*Optzeciștii nu suflă o vorbă despre modelul și anticipările teoretice redutabile și durabile oferite de Ion Gheorghe*”. Firește, nu optzeciștii ar trebuie să „sufle o vorbă” în legătură cu fenomenul respectiv, ci critica literară în general, de la vlădică până la opincă. În cazul de față avem doi mari poeți români despre care criticii literari au scris când au putut și cum au putut. Într-un interviu recent, Liviu Ioan Stoiciu recunoștea oarecum mâhnit că nu a avut parte de un critic literar care să se ocupe special de întreaga sa operă. Nici Ion Gheorghe nu a avut această șansă, exceptând volumul „Opera lui Ion Gheorghe”, scris cu mîgală și profesionalism de Gheorghe Postelnicu, apărut în 2002, la Ed. „Lorilav” din Buzău; carte care îl onorează atât pe Ion Gheorghe, cât și pe Gheorghe Postelnicu, dar care, cred eu, e prea puțin pentru ceea ce înseamnă Ion Gheorghe în literatura română contemporană. De fapt, criticii literari de după 1989 mai mult sparg capetele literelor decât să se ocupe de adevărata poezie românească, inclusiv de a celor doi, preferând să promoveze fel de fel de ciudățenii. Poate vreun critic literar, bine intenționat, unul care a citit cărțile tuturor poezilor care contează, să nege că Ion Gheorghe și Liviu Ioan Stoiciu nu sunt doi scriitori români de valoare europeană, doi clasici în viață, primul, aflat în/la „amurgul

(continuare în pag. 25)

zeilor”, celălalt, la apogeul maturității sale artistice? Nu toți criticii literari au hazul hormonal al lui Alex. Ștefănescu sau acreala fixă, minimalistă a „patriarhului” literaturii române de dincolo de literatură. Poeți de valoare europeană am avut mereu, însă, propunerile pentru „export” literar, au fost făcute după criterii vechi, neclintite de mai bine de șapte decenii, de o viață de om, cum s-ar zice. Cei care ne tot îngroapă nu înțeleg că și ei se duc odată cu noi, indiferent cât de mici sau de mari sunt unii dintre noi sau unii dintre ei. Despre poezia lui Ion Gheorghe s-au scris lucruri interesante. Până la un punct. Până când poetul și-a dedicat viața și opera statuetelor sale, circa 1000 la număr, descoperite, toate la un loc, într-o necropolă din Dealurile Istriței, zonă în care a fost găsită și celebra „Cloșcă cu pui de aur”, motiv lejer pentru criticii literari de a-l fixa în mortificatele lor tabele a la Mendeleev, la capitolul ciudățeniei ale naturilor literare feroase. Astfel, obiectele din „paste litice” au devenit „truvanți”, un termen ceva mai cazon, mai aproape de disciplina de fier a științelor și a adevărilor impuse de comandamente. Poezia lui Liviu Ioan Stoiciu, dominantă peste zonele vaste ale unei ancestralități magistral depistate, din care sunt aduse la zi eresuri, mitologii și ceremonialuri (pre)creștine, nu a fost explorată decât la suprafață și fără un program critic coerent. Citez la întâmplare poemul „E o figură tânără”, din noua cartea a lui Liviu Ioan Stoiciu, unul dintre foarte-puținii poeți români „contemporani cu poezia” dintotdeauna, inclusiv cu cea a zilei de mâine: „300 de lei azi, 300 – stă cu mâna întinsă, așezată/pe bordura de ciment a gardului, /în fața Muzeului de Istorie a Capitalei, o cerșetoare cu/ turban. În fiecare zi își schimbă/ culoarea. Are un turban din recuzita muzeului? Din/ ce secol vine? E o punte de radiații. //Cerșetoarea? O descoperi într-un peisaj de păduri/ înecate... Surâzi în fiecare zi când treci/ prin fața ei, are lacrimi în ochi? Lasă o senzație de gol, la/ 20 de ani, cumsecade, drăguță, te obsedează./degeaba încerci să o ignori: astăzi cere 300 de lei, ieri/ cerea 200. <Că ți-oi prinde prinde și eu bine când va fi mai rău de tine>. Ea nu sădește cruci, cu banii primiți,/ ci aclamă toaleta miresei, care a fost/ moartă de tânără...E apatică, fără puteri, fără nădejde. / Cel ce o iubește i-a trimis acum un an, în/ custodie, un heruvim”. Din câte știu, între cei doi mari poeți există o apreciere reciprocă, nemărturisită public, a operei lor. E și firesc să fie așa. Am scris aceste rânduri pentru a mă elibera de presiunea energetică pe care am simțit-o în toată ființa la întoarcerea din curtea plină cu statuete, de la Sărățeanca, Buzău. Copleșit și de gloria grea a lui Ion Gheorghe, dar și plin de speranțe, știind că, mai mult ca sigur, după el, rosturile sacre ale poeziei - nu și cele ale pastelor litice -, vor fi preluate de un urmaș la fel de demn: Liviu Ioan Stoiciu. La plecarea de la Sărățeanca, l-am rugat pe Ion Gheorghe să-mi povestească ceva anume. De fapt, eu eram doar mesagerul doamnei Rodica Lăzărescu, redactor-șef al revistei „Pro Saeculum”, care, la sugestia lui Dumitru Radu Popescu, vroia câteva cuvinte pentru publicația sa. Nu s-a putut, poetul era obosit. Mi-a declarat doar atât, citez aproximativ: „Nu mai am ce spune, am dat tot ce am putut literaturii țării mele. Nu mai vreau nimic, nu mai cer nimic, țara, literatura și breasla nu mai au ce să îmi ofere. Lumea de acum, nu mai e lumea mea”.

Între Ion Gheorghe și Liviu Ioan Stoiciu e o diferență de vârstă de vreo 15 ani. Destul pentru cel de-al doilea pentru a-și definitiva opera și a ține pasul cu Ion Gheorghe, în drumul lor (ieșit din) comun, spre locul în care „zeii” poeziei universale grădănesc și sufletele marilor poeți români: Eminescu, Blaga, Arghezi... Citez din memoriile lui Ion Gheorghe: „Dacă aș fi trăit într-o țară mai norocoasă, sub oblăduirea unei clase politice inteligente, creatoare și mai puțin slugarnică în fața teoriilor străinilor, privitoare la originile noastre etnice și ale limbii române, astăzi aș fi fost considerat un Schliemann al românilor”.

Poetul Liviu Ioan Stoiciu

Azi, pentru mine, nu a fost doar o zi aniversară a lui Ion Gheorghe, și nici un moment de reflecție asupra poeziei celor doi, Ion Gheorghe și Liviu Ioan Stoiciu. A fost doar o trecere în revistă a propriei visterii lirice de suflet. Certitudinea că poezia pe care te poți baza, ca să fie un bun sufletesc al tău, nu trebuie neapărat să fie scrisă de tine. De aici încolo începe sacralitatea unei literaturi speciale. Mă opresc aici. Prea multă satisfacție dăunează grav invidioșilor dintotdeauna. Gânduri bune pentru toți ceilalți poeți care au citit sau vor citi de acum încolo măcar poezia lui Ion Gheorghe și cea a lui Liviu Ioan Stoiciu. Nu de alta, dar „locul trei” e încă liber în modesta mea viziune despre poezia actuală!...

Mihai DOLOTON

Viață de mormânt

Copacul pare un mormânt
În care n-are somnul somn
Și dac-aș vrea ca să adorm
Tre' să mai mor - cât mai adânc.

Și casa-mi pare un mormânt
Pe umeri inimii scriind,
S-a scurs puterea tot tocind
Un adevăr rătăcitor.

În suflet sunt și eu mormânt
Ce sângerez în vers plângând,
De răutate fulgerând
Te-ascunzi în suflet, în mormânt.

Ploaie de toamnă

Plouă și gândul mă duce la moarte
Pământul se mângâie cu stropi plângători,
În cimitire de morți inundate
Tot viul se mișcă îmbrăcat în fiori.

Plouă haotic într-un haos febril,
Pe cine mai crezi când vâjâie plânsul,
Și viața trece, demult, inutil
Ce jale mi-i de toți și de dânsul.

Plouă cu zgomot, e rând la sicrie
Pământul scârbit că primește un mort,
S-a-nchis într-o lume, sătul de curvie
Și nu mai răspunde la nimeni de loc.

Singur

Mai călător, râșnit de suferințe
Mai singur, un intrus prin desfătare
În lumile pierdute în credințe
Dă cu piciorul, în mine fiecare.

Tiptil într-un stupid al mersului
Mă urmăresc pe mine din reflex,
Nici nepăsarea n-are nicio milă
Cum grijă n-au cuvintele din dex.

Ce sunt, sau poate ce exist?
Un trântor al ipocriziei dese,
Sătul de viața cea de vist
Îngrop poezii ca pe mirese.

Mihaela BUTUC

Toamna poetului

Doar sufletul meu poate râvni singurătatea
În căutarea unei tihne de veghe.
Valsuri de toamnă îmi șoptesc cuvinte,
Cuvinte ce dor pleoapele pereche.
Urechi-ncinse de vântul prăfuit.
Fața bătută, bătută de brume,
Părul bălai prins în cosițe,
Mai caut niște fărâme, fărâme
de suflet.
Și când nu găsesc alinare,
Se-ntâmplă, adesea,
Nici în urâtul toamnei,
Nici în frumosul tablou,
Fug în brațele mamei,
Fur din sufletul ei plin, dar gol.

Bătrînul m(eu)

În picături de ploaie rece,
Scăldat cu lacrimi,
Ud și gol,
Un timp bătrân mai trece,
Mă lasă chiar să mor.
Atinge fruntea mea
Cu of-uri plină toată.
Străbate-un dor și inima
Ș-o duce lin pe ape.
Durere-n gând și-n rugă,
Iar vocea mea dintâi,
Plăcerile îmi curmă,
Deasupra să rămâi.
Închid pleoapele zbârcite
De lacrimi și-ntristare.
Unesc iar mâinile pe piept.
O înmormântare.

Mihai Doloton și Mihaela Butuc sunt câștigătorii celor două premii atribuite de revista literară **BOEM@** în cadrul *Festivalului Internațional de Poezie "Renata Verejanu"* desfășurat la Chișinău, R. Moldova, 1-2 septembrie 2015

Tabita Lavinia POP

Trup știut de veacuri

Cu genele strămoșilor mei
Îmi pictez arborele geanealogic.
Dau culoare ochilor mei
Și formă trupului știut de veacuri.

Mă pictează Dumnezeu meu
În globul magic al mamei,
Iar încetul cu încetul prind contur
Într-un trup știut de veacuri.

Într-o formă umană și cunoscută,
Cu mâini, picioare, cap
Și un trup știut de veacuri
Pictat cu talent în globul magic.

Renasc imaginea strămoșilor mei
În multitudinea ochilor
Care îmi privesc cu atenție
Trupul știut de veacuri.

Răspândesc mesajul strămoșilor mei
Prin păcat, lacrimi, bunătate și iubire,
Prin lupta și victoria anilor,
Pe acest glob magic, Terra.

Cu genele ființei mele
Îmi pictez crengile arborelui
Dând urmașilor mei culoarea ochilor
Și forma trupului știut de veacuri.

Veșmânt

M-am desprins de lumea obișnuită
Cu răul pe care îl oferea în fiecare zi
Fără să-și dea seama,
Și m-am lipit de cer.

M-am lipit de strălucirea stelelor vii
Veșnic arzând, nemuritoarele de ele
Și am prins aripi cesălate de praful magic
Ce a căzut pe ele ca un veșmânt.

M-am desprins de nemurire
Și am închis ochii spre a nu vedea realul.
Acel real plin de păcat,
Greu de ploaia deasă a cuvintelor.

M-am lipit de lumina cerului
Care mi-a umplut buzele cu zâmbet nestins.
De dragostea Tatălui
Ce a căzut peste mine ca un veșmânt.

Iubește

Adăpostește-te în inima mea
Când arșița te arde,
Iar ploaia te bate.

Ascunde-te în gândul meu
De cele patru anotimpuri
Și bucură-te în sărbătoarea lor.

Acoperă-te cu zâmbet
Când alții zâmbesc
Și zâmbește-mi.

Bucură-te de viață
Căci Unul ți-a dat-o,
Iar eu mă bucur de tine.

Ascunde-te în lanuri de grâu copt
Om care miroși a tinerețe,
Ca eu să te caut și să te găsesc.

Copiază-ți cheia inimii
Ca atunci când pleci să nu rămâi gol,
Iar eu să mă adăpostesc în ea.

Întoarce-te mereu la casa în care
Mama și tata te așteaptă,
Iar eu să vă privesc tăcută, zâmbind.

Desenează-ți iubirea în suflet
Tu om ce-adeșeori o cauți,
Pentru că el nu moare niciodată.

Omul gândurilor mele

Omul gândurilor mele
Te plimbi în visul tumultos,
În visul ce doar tu îl poți spulbera,
Te plimbi ca un cerb în pădurile verzi.

Omul visurilor mele,
Te privesc cum îmi zâmbești,
Te simt cum îmi ascunzi
Mii de cuvinte în spatele buzelor.

Ții cu dinții de tine
Că la mine nu ajungi
Și te fixezi cu privirea
Pe genunchii mei albi ca laptele.

Vrei să îi strângi în mâini
Însă nu poți
Am ales să plec
Din dimensiunea ta.

Omul gândurilor mele,
Ai ales să stai acolo,
Să devii din când în când vis,
Să mă ai când mi te aduc aminte.

Preferi să stai acolo
Până ce vei deveni
O importantă respirație,
Un abur dintr-o noapte rece de iarnă.

Arată-mi din când în când
Că ești acolo unde ai ales să fii,
Printr-o bătaie mai puternică a inimii,
Printr-un sughiț sau un zâmbet spontan.

Ion PĂRĂIANU

CÂTEVA PERSONALITĂȚI ALE LITERATURII ROMÂNE DIN NEAMUL PĂRĂIENILOR

Cartea „Părăienii Valahiei” apărută la Editura „Paralela 45” din Pitești, 2014, sub semnătura autorilor: Badea Constanța, Badea Petronela și Părăianu Mihai, este un **manual de istorie** bine documentat, care, în cele 336 de pagini, „dă la o parte una dintre cortinele ce învăluie încă viața Evului Mediu românesc”.

Urmărind viața unei familii boierești, desfășurată pe multe veacuri, lucrarea este un tablou al vieții din Epoca Feudală a Valahiei, nu lipsită de culoare locală, privind îmbrăcămintea boierilor, a jupânițelor, aspectul conacelor, al așezărilor sătești.

Monografia marilor familii boierești s-a îmbogățit astfel cu o lucrare „cu profund caracter științific...” (prof. Carmen Farcaș).

Străbunii noștri, boierii Părăieni, „au făcut parte din ramura domnitoare a Basarabilor”. Ei au avut un mare rol în viața socială, religioasă, militară și culturală în diferite epoci. Au deținut mari demnități în Sfatul Domnesc, iar în timpul domniei lui Matei Vodă Basarab, Danciu Părăianu, ctitorul Mănăstirii Polovragi, care deținuse, pe rând, demnitățile: Logofăt (rang de ministru), Ispravnic, Mare Slușger, Mare Postelnic, este trimis capuchehaie (rang de diplomat-ambasador) la Constantinopol.

Asemenea exemple pot continua, dar nefiind istoric de formație, am să prezint câteva personalități de marcă ale literaturii române din neamul Părăienilor, nu înainte de a aminti atestarea documentară a satului Părăieni de pe Valea Oltețului, sat unde își aveau conacele boierii Părăieni. Primul document în care se vorbește de Părăiani, este Hrisovul dat de Basarab cel Tânăr la 18 ianuarie 1480, în București; document ce se găsește în lucrarea *Documente privind Istoria României, Țara Românească, sec. XIII – XIV*, paginile 273 – 276.

Referindu-mă la poeți, prozatori, dramaturgi din neamul Părăienilor, pot aminti pe Alexandru A. Macedonski, Emanuel C. Părăianu, George Gh. Topârceanu, Bogdan N. Amaru și Alexandru A. Mitru.

Din noianul de documente consultate, 402, la Arhivele Statului din București, Argeș, Dolj, Gorj, Vâlcea, arhivele a numeroase primării, lucrările unor mari istorici ca: Dimitrie Cantemir, C. Cantacuzino, V. A. Urechia, N. Iorga, C. Giurescu, Octav-George Lecca ș.a., monografiile comunelor Părăieni, Livezi, Grădiștea, Zătreni, Polovragi, Baia de Fier, Tetoiu, Lădești, Stroești, pentru tema pusă în discuție, am notat ceea ce cred că interesează pe mulți specialiști în domeniu și nu numai. Cum am nominalizat mai sus pe Al. Macedonski, Emanuel Părăianu, George Topârceanu (poeți), Bogdan Amaru (dramaturg) și Alexandru Mitru (prozator), n-am să fac referire, nici analize literare ale operelor lor, ci am să argumentez că acești scriitori au ascendenți în neamul Părăienilor, deci în linie

genealogică directă fac parte, ca rude, din generațiile anterioare ale acestora.

1) Alexandru A. Macedonski s-a născut la 14 martie 1854, la București. Părinți: Tatăl, Alexandru Dimitrie Macedonski, om de carieră militară, de origine slavă, din sudul Dunării. Mama, Maria, era fiica lui Emanuel și Catinca Fisența. Când tatăl, Emanuel, a decedat în august, 1834, Maria avea numai opt luni (n. 1 ianuarie, 1834), iar mama, Catinca, rămasă văduvă, avea 20 de ani. S-a recăsătorit cu vărul ei, Dimitrie Părăianu, care a înfiat-o pe Maria cu numele de Maria Părăianu, căreia i-a dăruit multe daruri, dar și moșiile Pometești și Adâncata de lângă Craiova, unde viitorul poet, de-acum nepot lui Dimitrie Părăianu, și-a petrecut copilăria, pentru că și el rămăsese orfan de tată, când avea 15 ani. S-a presupus că tatăl, Al. D. Macedonski ar fi fost otrăvit, după ce intrase în dizgrația domnitorului Al. Ioan Cuza, deși ajunsese primul general al Principatelor Române, iar în Guvernul lui C. Al. Kretzulescu, Ministru de război.

Alexandru Macedonski a scris poezie, proză și teatru, dar în literatura română e cunoscut ca *poet al Rondelurilor și Noptilor* și ca... *primul reprezentant al simbolismului în literatura română*.

A murit la 24 noiembrie 1920, la București, la vârsta de 66 de ani.

2) Emanuel Părăianu s-a născut la 11 martie 1860 în comuna Izvoarele, județul Gorj. Era descendent dintr-o altă mare familie boierească a Părăienilor. Tatăl: Constantin Părăianu; mama, Constanța, provenea din alte două familii încărcate de istorie. Era fiica lui Constantin Frumușanu și Ecaterina Otetelișanu.

A urmat liceul la Craiova, după care, la insistențele tatălui, a absolvit o școală militară din Iași. A activat ca ofițer timp de 25 de ani, până în 1910, când, din motive de sănătate se retrage din armată cu gradul de căpitan, militând în continuare pentru luminarea și ridicarea sătenilor și a soldaților proveniți de la sate.

A debutat la Iași, publicând versuri în „Curierul”, (1884-1886). Stabilizat la Tg. Jiu, publică în mai toate revistele locale: „Amicul tinereții”, „Amicul poporului”, „Lumina satelor”, „Călăuza Gorjului” ș.a., dar colaborează sporadic și la revistele bucureștene: „Lumea ilustrată” și „Revista teatrelor”, multe scrieri fiind semnate cu pseudonimul „Manolache”.

Versurile sociale și erotice nu sunt de o profunzime și o anumită nuanțare poetică, iar povestirile sunt accesibile pentru că au o coloratură cvasifolclorică, dar conțin și elemente presămănătoriste.

Un lucru demn de reținut la Căpitanul Emanuel Părăianu este faptul că înainte cu puțin timp de a muri a depus la Casa de fier a Tribunalului Gorj un al II-lea Testament datat 23 februarie 1916, fără a aminti sau anula pe cel anterior. Nici de data aceasta el nu și-a lăsat averea moștenire familiei fiind pătruns tot de gândul bunăstării și propășirii culturii din județul lui - Gorj.

Dintre scrierile sale am reținut *Umbre și lumini – poezii* (1896) și *Cartea săteanului - povestiri* (1897).

A decedat la 4 decembrie 1916, în București, la vârsta de 56 de ani.

3) George Topârceanu s-a născut în București la 21 martie 1886. Tatăl Gheorghe Tăpârceanu, cojocar din Topârcea, județul Sibiu, în 1867 se mută la București, unde o întâlnește pe Paraschiva (născută Comu),

(continuare în pag. 29)

țesetoarea „cu mâinile de aur,” din Săliștea Sibiului.

Bunicul din partea tatălui, Gheorghe Vecerdea, a fost căsătorit cu Maria Pârâianu. Deci, Topârceanu este viță din rădăcini de Pârâieni. În 1912, poetul s-a căsătorit cu Victoria Iuga - învățătoare. Împreună au avut un fiu. Căsnicia n-a durat mult, destrămându-se, pentru că poetul mutându-se la Iași s-a îndrăgostit de poeta Otilia Cazimir.

E cunoscut ca poet al baladelor: *Balade vesele*, 1916 și *Balade vesele și triste*, 1920.

A murit la 7 mai, 1937, la Iași, în casa bunului prieten, Demostene Botez, la vârsta de 51 ani.

4) Bogdan Amaru s-a născut la 12 aprilie, în primăvara de foc și moarte a anului 1907, în satul Budele de Ninciulești, cu numele de Alexandru Pârâianu.

Părinții: Nicolae V. Pârâianu, născut în anul 1881, și Ana din satul Perțești, comuna Roșiile, tot de pe Valea Budelui. A mai avut trei frați: Costel (preot); Nicu (avocat) și Dinuța, fără studii superioare.

Ca elev, Alexandru Pârâianu, a urmat clasele primare la Școala din Ninciulești, gimnaziul la Zătreni, Liceul „Al. Lahovary,” din Rm. Vâlcea, unde, printre colegi putem aminti pe Dragoș Vrânceanu, Ladmiss Andreescu, D. Ciurezu ș.a.

Participă la Concursul național de Literatură „Tinerimea română,” și din 4000 de concurenți s-a clasat pe locul al II-lea.

A început cursurile Facultății de Litere și Filozofie din București, dar a fost nevoit să le întrerupă pentru satisfacerea serviciului militar, la Rm. Vâlcea - Regimentul II - Dorobanți.

După *lăsarea la vatră*, revine în Capitală și se înscrie la Conservator, secția Artă Dramatică la clasa maestrului Nicu Soreanu.

În această perioadă a frecventat Cenaclul literar „Sburătorul,” din strada Ion Câmpineanu, nr. 40, sub patronajul marelui critic literar Eugen Lovinescu. Aici a cunoscut mulți „sburătoriști”, legând prietenii cu Eugen Jebeleanu, Sandu Teleajen, George Mihail Zamfirescu ș.a. Pseudonimul de - **Bogdan Amaru** - și l-a înșușit la sugestia lui Gemi Zamfirescu.

Bogdan Amaru a scris poezie, proză: schițe, cronici literare, nuvele, romane, dar în literatura română e cunoscut cu piesa de teatru *Goana după fluturi*. Pentru „talentul incontestabil ca o lamă de oțel,” cum a confirmat marele Eugen Lovinescu și ca o recunoaștere a personalității sale s-a constituit **Concursul Național de Dramaturgie „Goana după fluturi – Bogdan Amaru,”** iar la nivelul comunei Tetoii s-a constituit un Comitet de inițiativă pentru înființarea **Căsei Memoriale „Bogdan Amaru,”** în satul Budele, inaugurată în data de 9 aprilie, 2000.

Bogdan Amaru a murit la București, în Sanatoriul doctorului Șuțu, în 28 octombrie, 1936, la vârsta de 29 de ani, neîmplinit. A fost adus la casa părintească din Budele cu o camionetă a cotidianelor Adevărul și Dimineața, unde a lucrat ca redactor. A fost înmormântat în Cimitirul Bisericii din Ninciulești, fiind condus pe ultimul drum de părinți, frați, rude și de toată suflarea din sat și satele vecine. Printre aceștia s-a aflat și poetul Eugen Jebeleanu, însoțindu-l de la București până la Budele.

5) Alexandru Mitru s-a născut cu numele de Pârâianu, după numele mamei, Angela Pârâianu - educatoare - la 6 noiembrie 1914, la Craiova. Faptul că a fost înfiat și crescut de familia Francisc și Antonela Hundel, mă face să

cred că Angela Pârâianu nu l-a dorit, pentru care viitorul scriitor și-a schimbat numele de Pârâianu. A absolvit Liceul „Frații Buzești,” din Craiova, după care a frecventat cursurile Facultății de Litere și Filozofie a Universității din București, devenind licențiat în anul 1940. A funcționat ca profesor la Liceul „Gh. Lazăr,” din București, unde a condus, aproape două decenii, Cenaclul „Luceafărul”.

Prozator de renume, autor de literatură pentru copii și tineret, Al. Mitru s-a bucurat de o mare popularitate în rândul acestora, dar lucrările de căpătâi rămân: *Legendele Olimpului* - (un ciclu de povestiri), *Din Marile Legende ale Lumii* și *Cântecul Columnei*.

A murit pe 19 decembrie, 1989, la București, la vârsta de 75 de ani.

Din cele prezentate, se desprinde ideea că din marele neam al boierilor Pârâieni, mulți dintre ei fiind oameni politici și deținând funcții publice, s-au născut și personalități bine cunoscute în literatura română ca: Al. Macedonski, Emanuel Pârâianu, George Topârceanu, Bogdan Amaru și Alexandru Mitru.

desen de Elena-Liliana Fluture

Marilena VELICU

CÂND STELELE'S PLECAT

Azi curge lin mirajul unor șoapte
Așa cum se-ntâmplă odinioară,
Petale moi se cuibăresc în noapte,
Parfumul lor pe trup mi se-nfășoară.

Cu fruntea rezemată de fereastră
Privesc în gol prin albul ce străluce,
Șirag de gânduri, inimă albastră,
Decorul unde gândul meu se duce.

E totuși iarnă peste felinare,
Un dor flămând din amintire mușcă
Ne-ncrezător în dulcea alinare
Ce-a fost cândva la inimă, vipușcă.

Azi curge lin o lacrimă amară
Spre tâmpile de-atâtea ierni cernite,
Ca o prefață tristă și sumară
A relelor în cercuri reunite.

Mă doare somnul de atâtea veghe
Și visele par uneori truate,
De lună mă despart atâtea leghe
Când stelele's din geamul meu plecate.

AȘ FI PUTUT SĂ FIU

De-aș fi putut, în toamnă să mă nasc
Eram acum o frunză aurie,
Sau sub piciorul tău, un tânăr vreasc
Când treci nepăsător să ții: Sunt vie!

Un vânt pribeag dac-aș fi fost atunci,
Aș fi-ntomnat la tine în grădină,
Ca ploaie dulce scursă printre lunci
Mă risipeam cu vorbele-n surdină.

Amurg aprins la margine de cer,
Aș fi mocnit în dragoste absurdă
Dar m-am născut în iarna prinsă-n ger
Și la chemarea ta, acum sunt surdă.

POVESTEA

De-aș fi trăit povestea mai devreme
Cu-n făt frumos, călare pe o stea,
Tu ai fi râs de rimele extreme,
M-ai fi iubit, sunt sigură...și-așa.

Timidă și roșind la complimente,
Ascunsă-n invizibil... ca recrut,
N-aveam răspunsul clar la sentimente,
Dar nici nu știu, atunci, ce aș fi vrut?!

Un zâmbet strâmb, în joacă, dar tandrețe,
Se furișă în gândul meu un dor
Și ce frumos era în tinerețe
Sub cerul plin de stele și amor...

UN CIOB DE LACRIMĂ

Absentă calc pământul ud
Și strâng în brațe vântul crud,
Că te-am pierdut fără să știu
Pe-un ciob de lacrimă, pustiu.

Nu mai alerg pe-alei târzii,
Nu te mai cânt în poezii,
Sub pleoape grele mi-ai lăsat
Un ciob de lacrimă, pansat.

Mai plâng viorile, divin,
Ca testament, ultim suspin,
În toamna asta tu-mi rămâi
Un ciob de lacrimă-n călâi.

MĂ VREA ȘI NU MĂ VREA

Un colț de cer mă cheamă uneori
Cu-ademeniri de cântec și culori,
O stea acolo sus deșiră ploi
Ce cad nemuritoare peste noi.

Un pom golit de frunze și de gând
Mă vrea la rădăcina-i știrbă, stând,
Să nu tresar prea des și fără rost,
În vers să-i fac tăcerii adăpost.

Mă vrea pădurea, singură și ea,
Să o-nvelesc cu ploi de catifea,
La umbra ei să pot uita ce sunt,
Fără-mă pe acest pământ cărunț.

S-a răzvrătit și vântu-n părul meu
Ca o eșarfă prinsă-n curcubeu,
Nici n-am clipit pe câmpul plin de maci,
Din roșul lor, tu, dragoste să-mi faci.

Pe malul mării azi aș vrea să fiu
În zbor de pescăruși, cu dorul viu,
Dar marea nu mă vrea cu ochii goi
Pe valul ei plimbarea-i pentru doi.

Alexandru COCETOV

Încercarea iubirii (Cântarea Cântărilor, cap. 5)

Dragostea din *Cântarea Cântărilor* este un sentiment viu, înălțător și pasional. Ea creează impresia legăturii și chiar a posesiunii reciproce între îndrăgostiți: *Eu sunt pentru iubitul meu / Și el după mine tânjește*. Totodată, în această carte apare și una dintre cele mai expresive interpretări poetice ale dragostei din întreaga Biblie: *Căci puternică precum moartea este iubirea... / Ape mari / Nu pot stinge iubirea / Și fluvii nu o pot îneca* [1, pag.74].

Tema centrală a cărții este dragostea înflăcărată, puternică precum moartea. În cântece domină atmosfera bucuriei și împlinirii în dragoste, pasiune umană vie și înălțătoare. În calitate de personaje, aici figurează o tânără mireasă, Sulamita, și un tânăr domn, prezentat ca un pastor, dar uneori numit și mire-rege, asociat cu Solomon, fiul lui David. În plan secundar apar frații și părinții tinerei, paznicii orașului, fiice ale Ierusalimului - prietenele sau rivala lele miresei. Pe de altă parte, atenția este acordată personajelor, dar și naturii înconjurătoare care corespunde stărilor sufletești ale omului [1, pag.70].

Tot aici întâlnim speranța și așteptarea miresei. Ea va trebui mai întâi să treacă prin încercările descrise în capitolul 5. Împrejurările în care o găsim aici sunt triste. Căci de la versetul 2 al acestui capitol (capitolul 5), Sulamita își descrie timpul de odihnă, „adormisem, dar inima îmi veghea...”, probabil era deja noapte.

Tema capitolului 5 este „A doua despărțire”, Sulamita își amintește de un vis tulburător în care ea nu l-a văzut (pe mire, n.a.) din pricina letargiei ei (5:2-8). Astfel, Sulamita își povestește visul în care se făcea că iubitul ei, cu capul plin de rouă și părul ud de vлага nopții, bate la ușă, rugând-o să deschidă. Ea însă a șovăit, deoarece se îmbăiașe deja pregătindu-se de culcare, iar el și-a retras mâna de la ușă. Din mână însă mir i-a picurat, mir care, din degete, i s-a prelins pe închizătoarea ușii. Iubitul deja plecase. Ea l-a tot căutat, dar nu l-a mai găsit. Și-a spălat picioarele și nu s-a gândit că iarăși o să se murdărească (versetul 3). Apoi, străjile, neînțelegându-i adevărata intenție, au lovit-o, luându-i vâul. Cuprinsă de înfrustrare (versetul 8), ea le roagă pe fiicele Ierusalimului să-i spună dacă-l va întâlni cumva pe iubitul ei, că ea încă îl iubește la fel de fierbinte ca mai înainte [2, pag. 840].

Tot aici vedem că ea acționează cu milă: „și mi-a fost milă de el (de mire, n.a.) atunci” (v. 4).

Singurătatea îi aduce dureri enorme. Înnebunea, îl căuta, îl striga, a fost bătută, a fost rănită, i s-a luat marama... de ce? Îi păsa de el, voia să fie cu el, îl iubea, îl adora, dorea să-l vadă, nu voia să fie singură. În același context ea este întrebată: „ce are iubitul tău mai mult decât altul”? (aceeași întrebare se repetă de două ori în versetul 9). La care ea îl laudă și-l preamărește. Se mândrește cu el. Îl descrie ca pe cel mai frumos, pe cel mai drag, pe cel mai iubit.

Textul din 5:2-6:3 ne arată că, chiar și în cele mai bune familii se întâmplă mici probleme. În acest pasaj este descris cum „vulpile” au intrat în casa lor. Deși tot în 5:2 găsim și o altă frază, „adormisem, dar inima îmi veghea...”. Unii consideră că este visul iubitei, ca și în 3:1-4. Dar ea spune: „inima îmi veghea”. Aceasta mărturisește că ea într-

www.snmorg.wordpress.com

adevăr nu dormea. Dacă vom considera că este un vis, atunci toată cartea ar trebui s-o considerăm ca pe un vis, ceea ce nu este așa.

Un alt cuvânt important aici este „deschide-mi”. Probabil că Solomon s-a întors mai devreme decât era așteptat, vrând astfel să-l facă o surpriză iubitei sale. Și răspunsul ei nu este încrezut (5:3). 5:4-6 ne arată acest lucru. Solomon pleacă mai devreme, înainte ca ea să se trezească și să-i deschidă ușa. După care, vedem că păzitorii s-au comportat foarte rău cu ea (5:7). Căci era întuneric și nu-și puteau da seama cine era.

La întrebarea doamnelor de la curte, ea (Sulamita) preamărește virtuțile preaiubitului ei, trezind și în ele dorința de a-l vedea (5:9-6:3). Dragostea ei nepieritoare pentru un simplu păstor trezește interesul fiicelor Ierusalimului, care nu pricep cum poate cineva să refuze dragostea lui Solomon. Preferând-o pe aceea a unui băiat de la țară. Drept care o roagă să le spună ce calități deosebite are iubitul ei [2, pag. 840-841].

Textul 5:9, unde corul sau fiicele Ierusalimului, care sunt foarte înțelepte, îi pun de două ori întrebarea, o ajută să-și amintească trăsăturile cele mai frumoase și bune ale iubitului ei (din textul anterior versetele 10-16).

Acest fapt îi dă Sulamitei prilejul ce și-l dorea de a preamări frumusețea iubitului ei, care este „întâiul între zece mii” (5:10-16). Recurgând la o abundență de metafore și similitudini pline de măiestrie, ea spune că iubitul ei e alb și rumen, cu capul ca aurul curat, cu părul ondulat, negru-închis, până de corb. Ochii lui sunt porumbei, ce în lapte trupu-și scaldă, la izvor stând mulțumiți. Pe scurt, totul e fermecător (pornind de la interpretarea cristologică a cărții, expresiile „cel mai frumos dintre zece mii” și „ființa lui e plină de farmec” au fost aplicate la Domnul nostru, în predici și în cântări. În special în sens spiritual, aceste aplicații sunt întru totul justificate, chiar dacă nici contextul original nu le-a avut în vedere) în al ei mire! [2 pag.841, 843].

Bibliografie:

1. Ivan Pilchin, Maria Pilchin, Natalia Griu-Rosior. *Literatura Universală, clasa a XII-a*. Prut International, 2012. *Arta Iubirii*.
2. Comentariul Biblic al credinciosului. *Comentariu*.

Georgeta MUSCĂ -OANĂ

Să cânte iubirea șoptită-ntr-o carte!

Nu-mi este azi teamă de glas ce se-aude
Din cruguri eterne, prin clopote ude.
Chemarea-mi pătrunde prin fibra căruntă,
Cu pasul tomonic de ploaie mărunță.

Îmi frânge elanu-n privirea beteagă,
De firul de humă simțirea-mi dezleagă;
Prin viscolul vremii arar mai aduce
Petale de nuferi spre maluri caduce.

Cu pana-n cerneală, cu verbu-ntr-o mână,
Nostalgice gânduri catrene îngână;
Dorințe trăi-vor dosite-n sintagme,
Lăsând printre rânduri cenușa din magme.

E timpul iertării, nimic nu se-amână,
Durerea-i răpusă... uitată-n țărână...
Din pomul cu roade poți, Doamne, să scuturi
Și drumul sfârșească prin treceri de fluturi.

Când îngerul serii de voi mă desparte,
Să cânte iubirea șoptită-ntr-o carte.
Tihnită-mi suflare spre ceruri s-apuce,
Iar versul meu ultim rămână pe cruce!

Un suflu nou pe câmpul năruit

De-s pline ale gândului sertare,
Aruncă tot ce este prăfuit!
Dă-i voie inimii să înflorească
Un suflu nou pe câmpul năruit!

Nu sta încorsetat în suferință
Chiar de-ai pierdut tot ce aveai mai drag!
Chiar de-ai simțit furtuni ucigătoare
Și nori de plumb au înghețat în prag.

Cât amfora credinței este plină,
Nu te revolti, nu te întrebi „de ce?”
Iar de-nțelegi menirea pământeană,
Poți stăvili durerea din orice.

Fii stropul din oceanele luminii
Când truda nopții nu mai află zori
Și cu peneluri înmuiate-n haruri
Poți îmblânzi pe cicatrici culori!

Cântec vernal

Într-o clipă care vinde primăveri cu pas mărunț,
Strângi la pieptul împlinirii un volum cu glas cărunt.
Peste prag de vers pășește muza ca un gând de nor,
Iambii beau cu bucurie din candoarea unui zbor.

Sub condeiul izvodirii, plămădite-n mâini de timp,
Fulgerări de rime calde cad pe margini de-anotimp.
Prin cerneală, ca o rugă, se înalță dor de cânt -
Muguri de credință vie pe-o tulpină de Cuvânt...

Plopii freamătă în ploaie, soră-ți e durerea lor,
Vântul fluieră prin ramuri și le mângâie ușor.
Pe genunchii biruinței, cerșetor de clipe dulci,
Lași lumina să viseze prin rondelul ce îl culci

Și-n ecouri de romanțe, ca un început de drum,
Tineretea fredonează prin metafore și-acum!

Cântecul clipei

Oglinda îmi șoptește prin firele albite
Că lupii vremii mușcă din fibre obosite,
Că bruma nemiloasă îmi sugă din vigoare
Și tihna mi-o-nvelește cu-a frunzelor paloare.

Dar toamna generoasă, ca struna de vioară,
În sunete adună un ritm ce înfioară.
E șipot de izvoare? E glas de ciocârlie?
Sau trilul clipei mele... Se poate să mai fie?

Spre zări necunoscute cocorii se agită,
Își flutură penajul prin ceața-ncremenită;
Îmi spun că trece toamna și nervul o să strige,
Capriciile vremii în mine s-or înfige.

Se lasă-n vene iarna, în fulgi mă înfășoară,
Dar cântul clipei mele mi-i drag ca-ntăia oară.
Lumina mă-mpresoară și-a vieții serenadă
Mă strânge ca o rugă sub bluza de zăpadă.

Iubire ancestrală

Trecut-au anii peste mine,
Mă simt mai trist, neputincios;
Simt aripi ce-și doresc iar zborul,
Dar sunt de beteșuguri ros.

Privesc spre țarina întinsă;
În rana zilei mai ascult
Durerea brazdelor întoarse
Și-al rodnicilor tumult.

Mă sprijin în bastonul serii
Și lacrima-mi fugară șterg;
Un gând sfâșietor mă-ndeamnă
Pe-ogorul îndrăgit s-alerg!

Să-l simt pulsându-mi sub picioare
Și mâna-ncet prin el să-mi trec;
Să mai degust mirosu-i reavăn
Și-apoi... sunt pregătit să plec.

Tăcerea nopții mă străbate,
În gânduri sumbre mă frământ,
Iar glasul ierbii mă-nfioară:
„Curând... Curând vei fi pământ...”

Dar numele-ți rămâne veșnic,
Urmașii l-or purta cu drag;
Tu ești țaranul ce nu pleacă,
Doar te-odihnești pe-al țării prag!”

Lucia PĂTRAȘCU

ȘARJE AMICALE
(pentru condeieri și cărțile lor)

Unui curios

Mă-ntrebi ce-i o epigramă?
O glumiță... O nimica...
Scurtă ca o telegramă,
dar înțepă ca urzica!

Scriitorului Petre Rău
(pentru volumul „Eden în cădere”)

Unii spun, la întâmplare,
ba că-i bun, ba că e rău.
Eu spun doar atâta: - Zău,
c-aș pleca în căutare
să găsesc „Edenul ...” său!

Scriitorului Viorel Dinescu
(pentru volumul „Solie”)

Pentru a Măicuții glie,
trei feciori poartă „Solie”
de poet... Ca o făclie,
ofrandă în pribegie.

Scriitorului Nicolae Grigore Mărășanu
(pentru volumul „Imparele”)

A pășit prestant prin viață
și a spart tiparele...
Eu rămân cu cartea-n față
și citesc „Imparele”.

Scriitorului Aurel M. Buricea
(pentru volumul „101 Sonete”)

O sută unu sonete,
adunate în buchet,
l-au cucerit pe poet,
cu ispitiri violete.

Scriitorului Vasile Mizdrea
(pentru volumele „Pe poteci fulgerate” și „Delfina”)

Ai scris cartea „Pe poteci
Fulgerate”... Și-acum speri
că pe ele ai să treci
cu „Delfina”. Ca mai ieri...

Scriitorului Ioan Munteanu
*(pentru volumele „Stradele Brăilei” și
„La început a fost Izlazul”)*

Până ieri, om cumsecade,
ne-a dat numele de „Strade...”
Nici azi nu ne dă răgaz,
Ne poștește pe „Izlaz...”.

Scriitorului Vasile Datcu
*(pentru volumul „Ora exactă, cu
aproximație”)*

Nu știu multe, cum să spun,
doar o vorbă cu o „Oră...”,
care umblă și mai stă,
dorind să prindă momentul
când e gata Monumentul.

Scriitorului Gelu Vlașin
(pentru volumul „Tratat la psihiatrie”)

Scrie despre unul care,
tratat la psihiatrie,
a lăsat casă și masă
și-a plecat în pribegie.

Scriitorului Valeriu Găgiulescu
(pentru volumul „Râsu’ plânsul”)

Eu nu-l cunosc destul pe dânsul,
dar tot i-am pus o întrebare,
c-aș vrea să știu ce e mai tare
în viață: Râsul e? Sau plânsul?
Și îmi răspunse: „Râsu’ plânsul”.

Scriitorului Sebastian Golomoz
*(pentru volumul „Scrisoare către
Alex(t)andra”)*

Mai ieri scria o „Scrisoare.....”,
cătore-o dragă Alexandră,
invocând doar o chemare:
să rămână mereu tandră!

Scriitoarei Anthonia Amatti
(pentru volumul „Brăila - mon amour”)

A păstrat etern contur
amintirii din album,
căci se-ntoarce și acum
în Brăila - *son amour*.

Scriitorului Gheorghe Gorincu
*(pentru toate volumele scrise către vârsta sa
nonagenară)*

Senectutea nu-l încurcă
să mai scrie câte-o carte...
Unii cu gânduri deșarte,
tot coboară... Dânsul urcă...

Melania CUC

Cornel Cotuțiu și „Cărăbușii de sub pernă”

Cornel Cotuțiu este un scriitor care, vrei sau nu vrei, te scoate din amorțire, îți dă ghes să părăsești cocoonul, mai mult sau mai puțin confortabil, al comodității personale, să deschizi ochii și să privești lumea înconjurătoare prin lentila sa de observație, un detaliu optic care nu distorsionează defel imaginile.

Pamfletar înăscut, observator excelent al societății contemporane, scriitor cu har, Cornel Cotuțiu scrie și publică într-un neostenit travaliu. Prozator care nu mimează moda literară a zilei, nu exersează romantismul sau nostalgia, el construiește adevărate turnuri de observație prin notațiile pe care le fac. Cornel Cotuțiu este unul dintre scriitorii de seamă ai momentului, ai Transilvaniei.

În urmă cu ceva timp, la Editura Charmides din Bistrița, i-a apărut volumul „Cărăbușii de sub pernă”. L-am citit la vremea aceea cu sufletul la gură; un soi de jurnalism literar îl caracterizează, oferindu-ți acel gen de informație inedită pe lângă care, ca ins obișnuit, treci zilnic fără să-i observi detaliile, fără să te șocheze. Am recitat cartea lui C.C. zilele acestea.

Proaspăt, cursiv, ironic și vindecător de prostie, așa mi se pare a fi și textul cărții la care fac aici referință.

Titlul, evident potrivit pentru a ilustra frământările care nu-l lasă pe omul (aruncat între două veacuri și două milenii) să doarmă, titlul cărții are o coloratură ca un capriciu muzical, și te atrage să citești tot textul, să descoperi acolo, o lume fabuloasă. Între cele două coperte există durere, speranță, furie și stropi abia vizibili din bucuria vieții.

„În căutarea zăpezii” este intitulat eseul de la pagina 130, ultima lucrare din carte, edificatoare pe deplin pentru crezul poetic al unui prozator care întrunește toate datele pentru a fi credibil, într-o lume în care surogatul dă năvală, până la refuz, peste literatura veritabilă.

Zăpezile, pe care scriitorul Cornel Cotuțiu le caută terestru, sunt în ceruri, în poema care se scrie astral, și spre care alergăm continuu. Deși dur într-un context sau altul al paginilor din carte, autorul lasă loc potrivit unui romantism de cea mai pură esență. Elegant, caligrafiind ca poansonul pus de gheara unei păsări pe zăpadă, Cornel Cotuțiu dă consistență ideilor filosofice, le pune în antiteză cu realitatea frustră, și cizelând cu măiestrie textul, scoate la lumina tiparului o operă literară de excepție.

Sunt puțini scriitori care lucrează din plăcere. Unul dintre acești privilegiați ai scrisului este Cornel Cotuțiu. El consemnează scene din cotidianul cu muchii colțuroase, șlefuește textul doar atât cât este necesar pentru a nu obosi cititorul cu detalii care ar putea distra atenția de la ceea ce este cu adevărat important.

„Mozaic de tristeți cotidiene” așa își subintitulează autorul cartea de față. Am citit o dată, de două ori această sintagmă, am căutat să-i înțeleg sensul și, da, în cele din urmă, făcând o paralelă între omul și scriitorul Cornel Cotuțiu, am realizat că de aici, din tristețe, rezultă puterea de transfuzie extraordinară, a fluidului pe care C.C. îl preia din lumea reală, îi dă accente de ficțiune. El nu literaturizează.

Nu uniformizează subiectele. Fiecare eseu din carte este o lume de sine stătătoare, dar adunate toate paginile într-un întreg numit Carte, observăm că acolo există un Univers literar care poartă amprenta cetățenului. Un cetățean-creator ce nu poate rămâne în turnu-i de fildeș, care trăiește printre oamenii de rând și, astfel, are privilegiul de-a observa acele fațete interesante ale societății, culori ce dau savoare povestirilor.

Viața profesională, clipele care compun o zi obișnuită pentru profesorul Cornel Cotuțiu, pentru scriitorul Cornel Cotuțiu, dimensiunea cronologică așezată peste faptele luate în vizor, toate aceste detalii, ale Momentului transformat în Trecut, sunt prinse, cu un spirit de observație extraordinar, într-o montură de istorisiri care pot sta foarte bine și în pagina unei Istории, o istorie mai altminteri scrisă dar care, citită cu atenție îți lasă posibilitatea să descoperi adevăruri (din fostul comunism) răni care încă mai supurează, mai dor. Un spațiu al cunoașterii colective, cu racilele sociale revelate corect, cartea „Cărăbușii de sub pernă” ne oferă acea oglindă în care privind, ne redescoperim fără farduri, fără metaforele menite să ne înfrumusețeze ca indivizi, ca societate.

O tristețe evidentă apare ca cerneala prin porii unei sugative vetuste. Autorul nici nu încearcă să o estompeze, și relatează în felul său, la obiect, fără artificii, povești cunoscute.

Nu este doar literatură în cele peste 100 de pagini de carte, este document, sunt aici acte de naștere ale unei lumi pe care C.C. o cunoaște pe viu, sau din documentările pe care le-a făcut cu profesionalism, cu iscoditor interes pentru trecutul, prezentul și, de ce nu, pentru viitorul României.

Un universalism intelectual remarcabil dă notă aparte volumului, și ajungând cu observațiile și dincolo de granițele țării, în oglindă cu evenimentele „de politică internă” / se observă cum, autorul nu face doar un studiu de caz izolat, el așază ca într-un puzzle, piesele potrivite, obține un întreg al fenomenului, fenomen ce erodează edificiul colosal dintre cele două milenii.

De la istoria umanității (în derivă) la nedumerirea tatălui în fața întrebării care îi neliniștește fetița, de la lumea-largă la valea îngustă a Someșului, în evantaiul de evenimente și trăiri interioare, Cornel Cotuțiu se mișcă sigur pe sine. O da, mai are și clipe în care mâna scriitorului tremură de emoție omenească, când durerile universale devin durerile sale și când neștiind care ar putea fi antidotul pentru sălbăticia, grosolănia și ignoranța umanității, tratează problemele zilei cu o ironie sănătoasă, aproape țărănească.

Cornel Cotuțiu, un prieten de nădejde, un

(continuare în pag. 35)

scriitor cu alură de cavalier ce caută Graalul într-o lume în care, alții chefuiesc și se vând pe mult mai puțin de 30 de arginți.

Este o duminică ziua în care parcurgi paginile scrise de Cornel Cotuțiu, dar este o duminică în care nu rămâi indiferent la trecerea stelelor, la zbaterea aripilor unei egrete, la iscălitura pusă de un mai mare al lumii pe actul care va salva (sau nu va salva) planeta de la dezastru.

Elena M. Cîmpan și „Dulcele (său) amar”

Cândva spuneam și scriam că Elena M. Cîmpan scrie ca un elev care așteaptă să primească nota 10. Se pare că poetei i-a plăcut remarca și a așezat-o drept motto la unul dintre poemele sale, poeme care compun volumul intitulat DULCELE MEU AMAR.

Am recitit de curând cartea, care a apărut la Editura Eikon în 2009. De atunci, de la apariția cărții de față, Elena M. Cîmpan a mai adăugat destule alte volume de poezie pe raftul din biblioteca sa personală, și totuși, a rămas fidelă crezului său poetic, pe care, la pagina 146, îl găsim în poemul intitulat chiar așa: elena m.cîmpan.

Iată mărturisirea-i, una de credință: „elena m. cîmpan scrie, când scrie / ca un orb / grăbit să nu se ia lumina...”. Eu aș adăuga, „grăbit să nu i se ia lumina” și cred că nu greșesc prea tare când spun că Elena M. Cîmpan scrie grăbit ca și cum lumina sa lăuntrică este măsurată de o Divinitate a Poemului și ea știe că timpul nostru pe pământ este dăruit cu parcimonie.

În acest context, cel al prețuirii fiecărei secunde ce ne-a fost dată, poeta este o pantagruelică a timpului său liric; scrie mult, scrie foarte bine, și ceea ce o deosebește de mulți alți confrăți de contingent, ea scrie doar ce simte, ceea ce trăiește.

Nimic din forma-i poetică nu este de fațadă, nu scrie pentru a deveni poetă, ea scrie pentru că este Poetă. „Scriu / din mijlocul inimii/ ca dintr-o biserică/ așezată pe deal” mărturisește pe o altă pagina din cartea la care fac acum și aici referință.

Pentru Elena M. Cîmpan, poezia este viață și religie, sacru și profan, un conglomerat organic parcă, în care strălucește praf de stele.

„Dulcele meu amar” este o poezie de dragoste evidentă, dar dincolo de declarații poetice definitorii unei relații (intuitive) bărbat-femeie, există acea dragoste pentru Cuvinte, pentru poemul pe care Elena M. Cîmpan îl slujește ca o vestală în templul antic.

Livrescul intervine necăutat în scrisul Elenei, asta pentru că livrescul face parte din viața sa profesională și din cotidianul cu care se confundă adesea.

Temele sunt preluate din peisajul unui timp prezent dar care are trimiteri spre rădăcini, și cu un bagaj estetic și cultural de mare frumusețe, ea transcede zone de interferență a sentimentelor.

Poezia este cea care salvează lume! Pare să ne spună Elena M. Cîmpan, și ne aduce și argumente care susțin teza despre Iubire, Poezie, Carte.

„Acolo opreau toate mașinile/ Și invitau la o plimbare pe jos” (Strada cu flori) scrie Elena M. Cîmpan și

de acolo încolo, poemul său devin un fluviu de informație, nu peisagistică, ci un soi de tablou impresionist și peste care cad ploile timpului. Este remarcabilă prezența poetei în centrul evenimentelor. Aproape tot ce se întâmplă, i se întâmplă (și) ei, de aici, cred eu, rezultă acea credibilitate a versului, pe care îl citești și crezi până la capăt că este chiar destinul celui care l-a scris.

În profunzimea lucrurilor și dincolo de apa-rența relațiilor personale, poeta privește și scrie cu convingere: „poetii stau cu chirie/ unii la alții. Poeții se împrumută / (...) Poeții se împing pe scări/ în sus și în jos...”.

Are curaj, are dreptate în ceea ce spune, și o face atât de frumos încât nici un poet de pe lumea asta nu ar putea să-i poarte ranchiună pentru „chirurgia lirică” pe care o face, critic, pe cord deschis, aș putea spune. Realistă sau visătoare, dar nu o dată cu aripile tăiate, poeta renaște în poeme din ce în ce mai frumoase, mai consistente și purtând acea aură căreia noi îi spunem: talent.

Nu toate poeziile din această carte sunt lin curgătoare, multe dintre ele te atrag într-un soi de cataracte, te ridică și te aruncă de pe val, apoi... simți cum în jurul tău se lasă liniștea, grea, ca de la capătul lumii poetice, și... te întrebi: ce se mai poate face?

Iată un exemplu: „În catedrală este un câine statuie/ se spune că dacă îl mângâi/ îți îndeplinește toate dorințele / Eu nu am mângâiat niciodată / un câine”. Și iată cum un simbol medieval devine cheie a împlinirii dorințelor. Aici, Elena M. Cîmpan își arată din plin arta poetică. Simți tremurul din colțul buzelor, sfiala femeii care se află în mijlocul catedralei, - suiș și coborâș de piatră rece, / și apoi, apare „câinele” semn al speranței că dorința îți va fi ascultată. Poeta transcede aparenta stare, și totul devine unitar, clar, - un poem de nota 10.

De nota 10 este întreaga carte intitulată „Dulcele meu amar” Elena M. Cîmpan situându-se în eșalonul de elită al literaturii feminine de astăzi. Spun *literatură feminină* în sensul frumos al sintagmei, poeta oficiind cu delicatețe și bun gust în acest templu care este dulcele și amarul poeteselor, evitând din instinct tonul bolovănos, imaginile vulgare și care nu se pot conjuga cu o idee clasică ce domină (în stil modernist) întregul lucrării.

„Dulcele meu amar” nu este o carte de vacanță. Citind poemele ești invitat să cauți și să găsești paradigme noi pentru a integra cenușiul vieții în textul poetic, text aducător de satisfacii estetice, culturale și chiar filosofice.

Elena M. Cîmpan scrie cu sufletul la gură, scrie abia respirând și respirând scriind. „Respirul tău lase semen / pe rochia prealungă / de nu-i mai văd capătul” (Te auzeam plângând). Aici, textul e împregnat cu emoție și talentul, și exercițiul scriitoricesc se îngemănează ca aripile unei păsări. Despre păsări și zbor mai scrie poeta, și despre anotimpul literelor, și despre vântul care „spulberă

(continuare în pag. 36)

anii"... Tot lumi locuite de oameni defel imaginari și printre care Elena M. Cîmpan își face meseria de scriitor. Scrie cu toate degetele pe tastatura unui computer din ale cărui circuite integrate, mulți dintre noi am vrea să pricepem ceva, dar nu îndrăznim. Elena M. Cîmpan îndrăznește, și așa cum se spune, ea și cucerește, pas cu pas, lumea, lumea poeziei adevărate.

Silvia Bitere pe „VIA DEL MAR”,

„Eu am tăcut și din noaptea mea tăcută s-a ridicat un om” spune Silvia Bitere în deschiderea unuia dintre poemele sale, în cartea „Via Del Mar”, volum ce a apărut la Editura Grinta în 2015.

Citești și nu poți trece mai departe pe vers fără să te oprești, că cauți și să înțelegi fie și măcar un strop din filosofia care a stat la baza gândului născător al unui astfel de poem. Silvia Bitere scrie apăsător, sigură pe ce spune, o face ca și cum un om responsabil și-ar pune semnătura pe un act de prezență în lumea asta mare și (aproape) experimentală.

Nu este o distracție să citești versurile Silviei Bitere, este cunoaștere în sensul cel mai bun al cuvântului, pentru că în fiecare sintagmă, poeta se caută și se regăsește pe sine. Desigur, conflictul interior dublat de introspecția (adesea) pusă în oglindă, îi dă acel curaj nebun de frumos prin care cuvintele prind viață, se alătură unele altora în forme literare care se bazează pe talent liric dar și pe experiența autorului în relație cu lumea înconjurătoare.

Silvia Bitere nu este defel romantică, este tipul de poetesă care se implică, oficiază din convingere și nepuțința de-a trece indiferentă pe lângă evenimentele cotidiene. Frust, aplicat cu siguranță de sine, enunțul poemelor din acest volum este modernist și te atrage în continuarea lecturii, odată ce ai citit prima pagină.

Uneori, tristețile, ca și cum ar fi strict personale, lasă ceracane de sare imaginară pe pagina de hârtie, dar nu este vorba, în context, de lamentare în sine ci de un exercițiu aproape de catharsis, pe care autoarea îl face pentru a-și integra opera personală în opera generală. Zic operă și mă refer aici nu doar la partea de literatură, ci, respectând proporțiile, mai ales la facerea unei lumi filozofice proprii, lume defel simplă dar în care Silvia Bitere plonjează, experimentează pe cont propriu.

O poetă interesantă prin nuanță lirică, dar mai ales prin convertirea verbului de fiecare zi în sintagmă literară. A deprins meșteșugul alăturării cuvintelor și poeziile sale te incită să le citești, să le descifrezi, să le găsești cheia care se potrivește și sufletului tău. De aici încolo, declicul este sigur, și lumea Silviei Bitere devine un spațiu prin care trecând, te poți recunoaște pe sine, un om cu defectele și nemuriile sale.

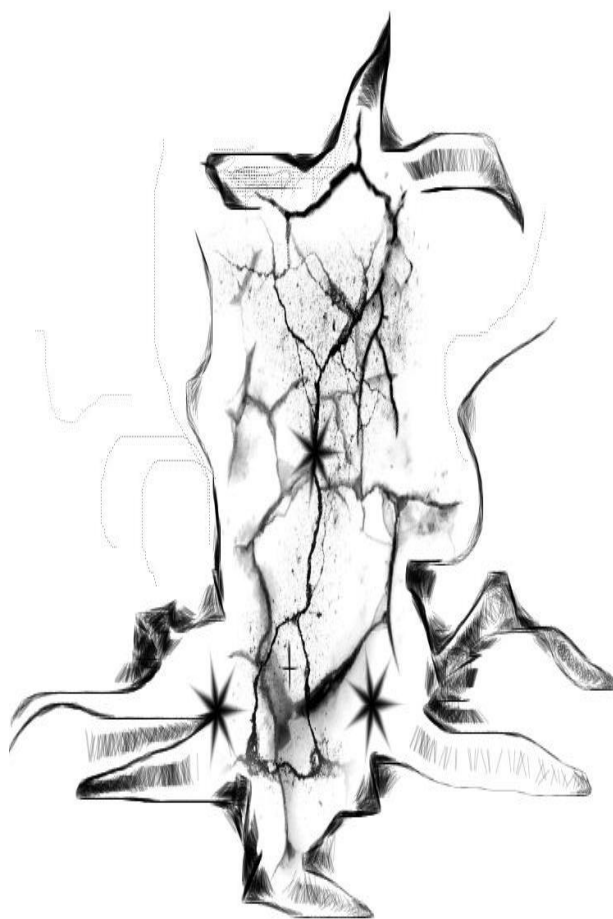
Aparent, arboroase, complexe, poeziile din Via Del Mar, sunt (în parte) definiții, enunțuri, eșantioane ale căutării poetice dincolo de țesătura lirică propriu-zisă. Confesiunea este la ea acasă, citind cartea ai impresia că ai cunoscut și persoana care a compus textul. Ești ușor

derutat și cauți adevărul printre metaforele cu linii ferme, cauți omul de dincolo de noțiunea de frumos și de urât a destinului cărții.

Ludicul este aproape subversiv în text, apare doar ideea de joc, din loc în loc, și siguranța cu care se oficiază în pagină, ne asigură că avem de a face cu o poetă ce caută, și va căuta mereu să se desăvârșească.

Din lumea reală, din spațiul vital, adesea confuz, pornește Silvia Bitere, poeta știe să-și aleagă filonul și scutură de pe pagini tot sterilul. Nu obține o poezie ca un haiku, ci o construcție lirică de-a o consistență verbală numai bună pentru a o citi și a o răsciti, pentru a nu uita sensul, mesajul.

De meserie Poet, așa cum ne lasă să înțelegem din textele sale, Silvia Bitere este cea frumoasă sămânță din care rodește poezia fără artificii, fără prea multe intervenții de dinafară. Și totuși, fără dedublarea artistică, pe care o execută impecabil, poeta nu ar putea spune: „... apoi să strigi: Poetul! Și umbra lui să se desfacă în două”. O da, știu, este un exercițiu periculos, dar pe care Silvia Bitere îl execută sub cupola unui cer care este destinat celor care cred, visează și trudesec în numele talentului lor. Felicitări!

desen de Elena-Liliana Fluture

Tănase CARAȘCA

DE-A PLEAȘCA

Un florar, merse-ntr-o zi
La frizerul lui... de ani,
Unde se tunde mereu
Mulțumit, cu puțini bani.

Turcul Ismail, frizerul,
După ce și-a tuns gealatul,
A spus: „Să fie de bine
Efendi, să tundem altul!”

-Mulțam și eu Ismaile,
Ești frizerul cel mai tare
Îți plătesc serviciu și-ncă
Un bacșiș, pentru tunsoare!

-Nu prietene florar,
Să știți de acum cu toții,
Săptămâna asta lucru-n
Folosul comunității.

Când veni a doua zi
La atelier, în zori,
Frizerul găsi la ușă
Un buchet mare de flori.

„Bun baiat florarul, bre”,
Zise turcul altruist
Și primu-i veni în scaun,
La tunsoare-un polițist.

Tunse turcul cu migală
Țăcănind foarfeca-n mână
Și îi spuse:- Nu plateștem
În această săptămână...

Se cam fâstâci curcanul,
Gestu-i da de bănuț
Însă-l liniști frizerul:
-Aga, eu sunt om cinstit!

Dar a doua zi, frizerul,
Văzu cu ochi curioși
Chiar în fața frizeriei,
Un platou plin, cu... gogoși.

Calde, rumene, aromate,
Numai bune-a le-nghiți
Și se aplecă frizerul,
„Mulțam, aga efendi”

Molfăind o gogoșică,
Scârțâi ușa-n canat,
Pe scaun se așeză,
Să se tundă-un deputat.

Tuns, frezat, ca din cutie,
Auzind c-a nimerit
Chiar în săptămâna-n care
Totul este gratuit,

Spuse:- Mulțumesc frizere
Pentru amabilitate
Promit, sunt parlamentar,
O să-ți fac publicitate!

Gândi-n sinea lui *stilistul*
Și zâmbi plin de mister:
„Asta bre estem la turcu’
O să-mi spună de-acum, „hair”

Când veni a doua zi
La atelierul său,
Văzu o coadă imensă!
„Vai, aman, ce Dumnezeu?”

Cu pași rari și speriat
Se apropie frizerul
Și-ntrebând care-i motivul,
A aflat pe loc misterul.

Deputatul cu pricina,
De cuvânt, se vede treaba
Spuse-n plen și au venit,
Să se tundă toți... degeaba.

LA NUNTA DE ARGINT

Doi soți ajunși la nunta de argint,
Un sfert de veac din anul cununii...
Simți femeia dorul de alint
Gândind la tinerețea căsniciei.

Și dorul ei, odată încolțit,
Îi da curaj și îi dicta porunci
Și-i spuse tandru soțului albit:
-Mai strânge-mă în brațe ca atunci...

O clipă, soțul o privi atent
Și colțul drept al gurii-n sus se duse,
Își încruntă sprânceana a regret
Și-ngândurat, cu voce tare spuse:

-Mai bine te strângeam de gât Mărie
De-atunci, de-aș fi știut care-i urmarea,
Făceam un sfert de veac de pușcărie
Și îmi serbam astăzi, eliberarea.

SCRISOARE

Azi-noapte am cerșit un vis cu tine,
Comoară scumpă, raiul din trecut,
Tu vis etern al nopților senine
Și lacrimă a plânsului durut...

Tu mă păzești și-acum cu lănci aprinse,
Tu scut îmi ești în trupu-mi de recrut,
Tu lacăt fericirilor promise,
Tu cerul-rai, când cerul l-am pierdut

Deseară voi visa un vis cu tine
Tu stavilă durerii, rai în lut,
Înălță-mă pe scară de lumină
Să-mi luminezi cărarea-mi ce-am pierdut.

JOC DE IUBIRE

Noi am pornit jocul iubirii dis-de-dimineață
Îngemănați-doi ochi într-o privire
Și -am adormit-un trup într-o unire
Sorbind cu sete colb de rouă-viață.
Și umbra mea ai fost, eu elful tău
Și ne-aprindeam în jocuri vii, carnale
Două izvoare se-adunau - pârău
Curgând frenetic în șoapte canibale.
Și ne iubeam, și ne uram
De-atâta ură înfloream salcâmii
Cu pluguri boante stelele aram
Și ne-nfigeam în nopți de-amor în carne spinii
Dar azi mi-am dat seama ce jar
Ce dulce otravă hrănești între noi
Și-aduc jertfă iubirii-n altar
Focul nestins ce ne arde în joc pe -amândoi.

A CĂZUT PESTE MINE LUNA...

A căzut peste mine luna, nebuna...
Mi-a încurcat umărul cu mâna,
Cerule cu razele de soare
Ce sunt înfipite adânc în pământ, ca niște picioare.
Mi-au crescut pene de îngeri sub gene,
În piept mă zgârie deochiuri, blesteme
Văd dinlăuntru înspre dinafară
Și teama și neliniștea pe fruntea mea zboară
Nici nu știu când s-au născut, poate frunza bolnavă de lut
I-a urcat ca pe niște prelungi și albe antene.
Cu-o mână ciungită de brumă
Culeg apele vii din fântână și-n trupul ploii le-alung
Cerule se face mai strâmb și mai lung.
C-un scâncet șoptit de copil, mă strecor în viață tiptil.
Sunt ou lepădat în cuibul hain de gureșul cuc
În afara mea unde să mă duc?
Îmi pun coarne topite de cerb și desculț prin lacrima lunii
alerg să nu mă prindă lupii-nașii mei de botez
De fâlcile lor lacome-surori ale clipei - să mă protejez.
Fur mere legate de zei cu blestem
De câinele nopții lehuze mă tem
Îmi înfig ghearele în beregata vieții viitoare
Să nu mă fluier, să nu mă omoare.
Cineva îmi rostește cu o daltă numele din viața cealaltă
Din întrebări banale se nasc negre neliniști
Dumnezeu s-a coborât pe razele soarelui
Să-mi odihnească sufletul între spini și-ntre miriști.

ÎNCERCAREA CEA MAI GREA

Arde în mine
arhiva de rugăciuni nerostite
Scriu parcă
mă debarasez de materiale inflamabile
Scriu parcă
mă dezbrac de haine cuprinse de foc.
Prin cuvintele de foc
sau prin focul de cuvinte,
inima este mai mult decât un pompier.
N-au stins
nici nu sting pompierii cu apă
câte cuvinte a stins
și stinge inima cu sânge...
Toate cuvintele ard!
Cum să mai scriu astfel...?
Văd gramatica destinului
ca pe un foc cu ardere completă
Prin arderea completă a cuvintelor
nu mi-a rămas cenușă,
nu mi-a rămas fum.
Cum să mai scriu la modul elementar.
Arde în mine
arhiva de rugăciuni nerostite.
Sunt ca un preot lipsit de cuvinte
care săvârșește slujba prin semne

DIMENSIUNEA CRIZEI

Pentru a se putea descrie
în cuvinte viabile
dimensiunea crizei mondiale,
dicționarul tuturor locuitorilor acestui pământ,
trebuie inclus
în rândul materialelor reciclabile...

EVALUARE

Nu se cunosc păsări care
pe lângă tot ce
au dobândit de la natură
să-și dorească și mâini
Omul prin tot ce înfăptuiește cu mâinile
mai are multe de învățat
de la aripi
Referitor la aripile lor,
zburătoarele n-au nevoie de
învățătura pe care
o primesc oamenii cu privire la mâini...

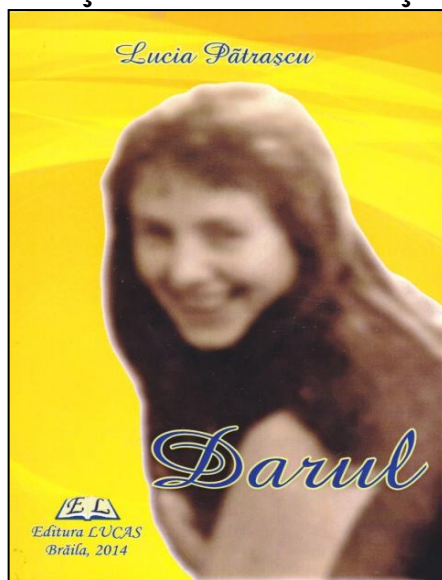

CĂRȚI SOSITE LA REDACȚIE

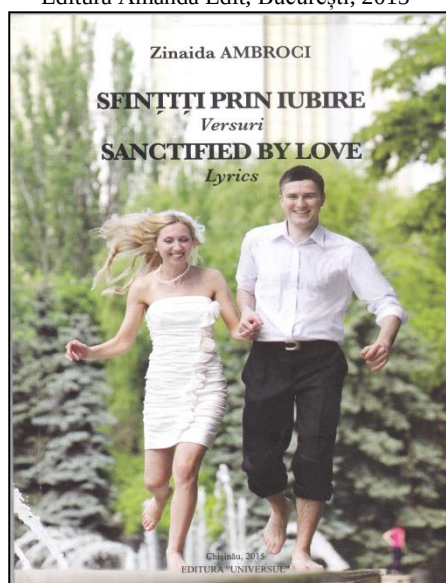
Lilia Manole – Cuvinte nestinse
Editura Amanda Edit, București, 2015

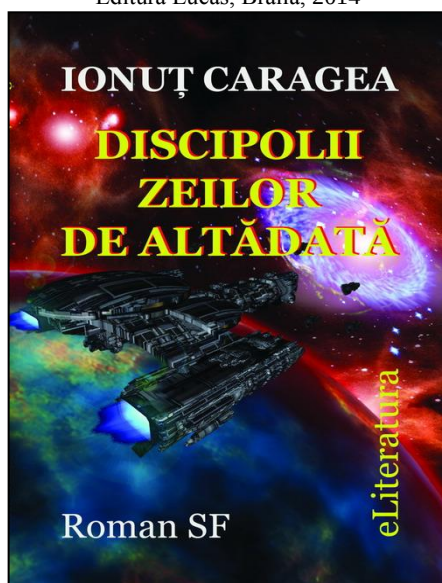
Lucia Pătrașcu – Darul
Editura Lucas, Brăila, 2014

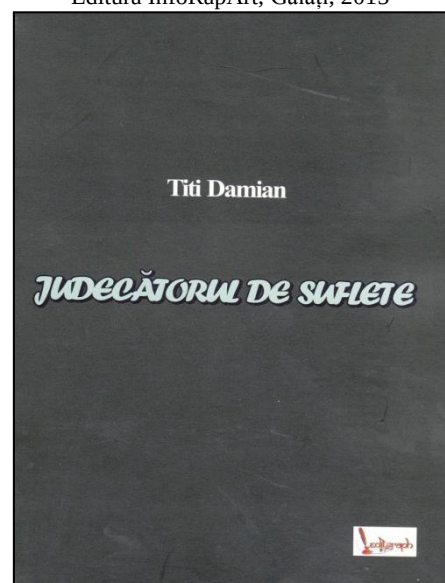
Constantin Oancă – Ochiul lui Homer
Editura InfoRapArt, Galați, 2015

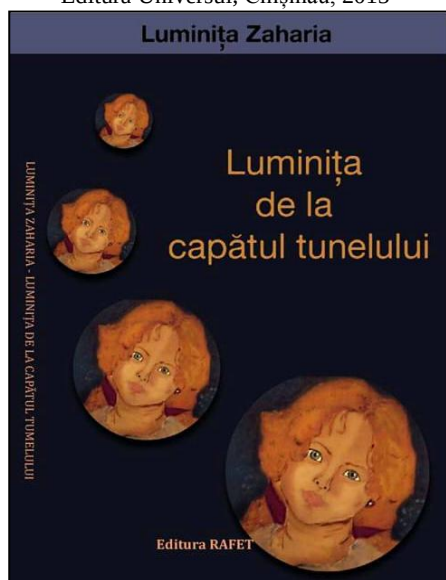
Zinaida Ambroci – Sfinții prin iubire,
Editura Universul, Chișinău, 2015

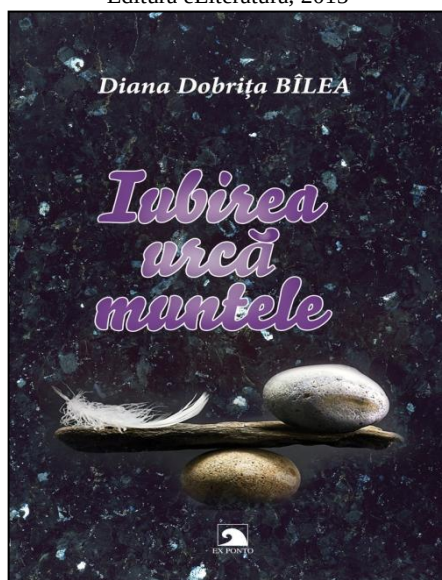
Ionuț Caragea – Discipolii zeilor de altădată
Editura eLiteratura, 2015

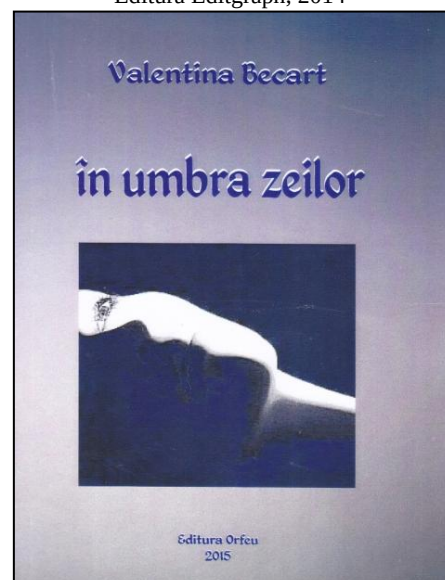
Titu Damian – Judecătorul de suflete
Editura Editgraph, 2014

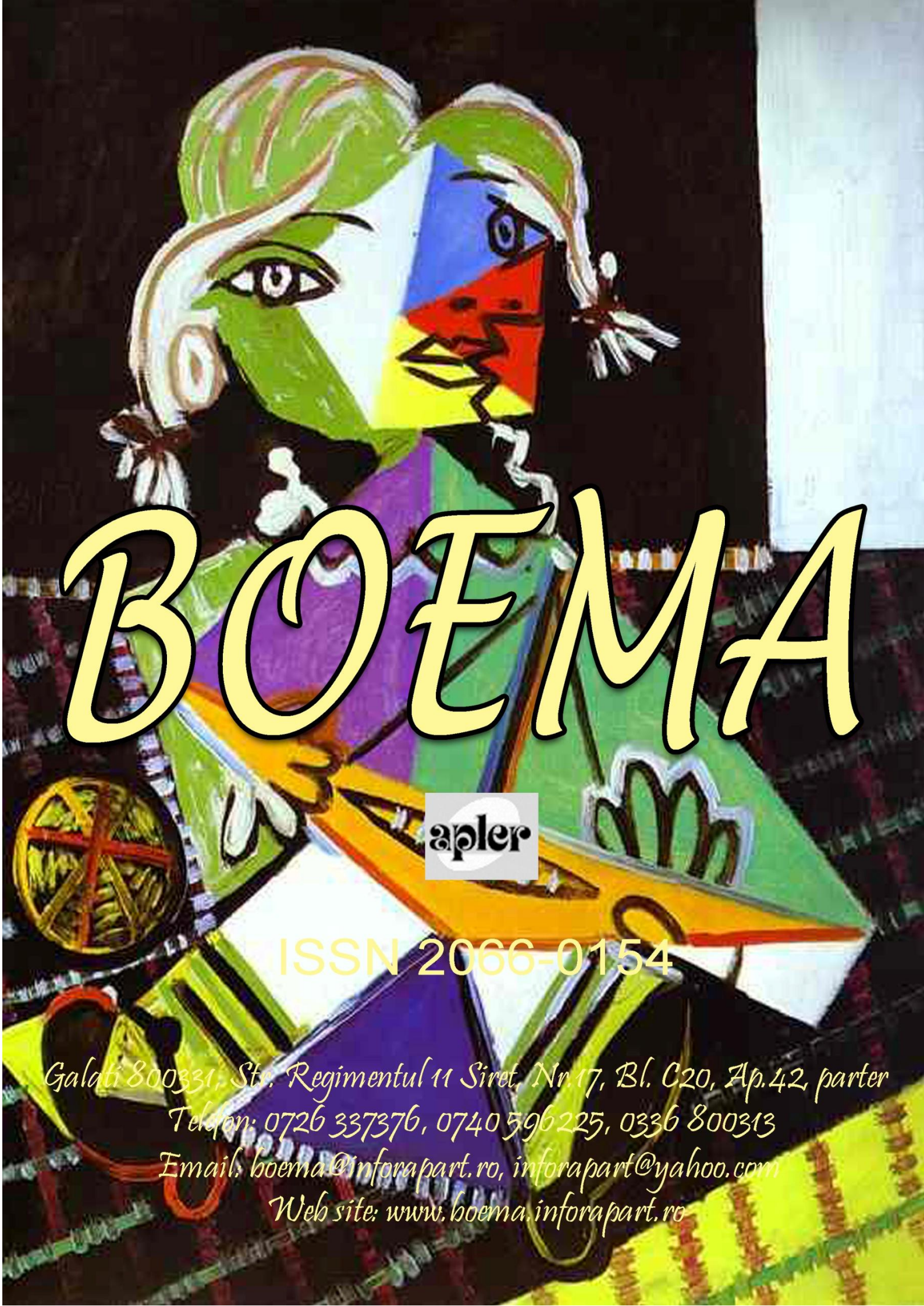
Luminița Zaharia – Luminița de la capătul
tunelului, Editura Rafet, 2015

Diana Dobrița Bîlea – Iubirea urcă muntele
Editura Ex Ponto, Constanța, 2015

Valentina Becart – În umbra zeilor
Editura Orfeu, 2015

BOEMA

apler

ISSN 2066-0154

Galati 800331, Str. Regimentul 11 Siret, Nr.17, Bl. C20, Ap.42, parter

Telefon: 0726 337376, 0740 596 225, 0336 800313

Email: boema@inforapart.ro, inforapart@yahoo.com

Web site: www.boema.inforapart.ro